

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

ФАКУЛЬТЕТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Кафедра освітології та психолого-педагогічних наук

УДК 374.7.091.12-057.86:005.336.2]:004.9

МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

**РОЗВИТОК ІННОВАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ КОНСУЛЬТАНТІВ В
ОСВІТІ ДОРΟΣЛИХ ЗАСОБАМИ ЦИФРОВИХ РЕСУРСІВ**

Спеціальність А1 Освітні науки

ОПП 2.А1.00.02 «Освітній дизайн і коучинг в освіті дорослих»

Непийвода Анастасія Максимівна,
ОДКОДм-1-24-1.4д
Науковий керівник:
Козир Маргарита Валентинівна,
кандидатка педагогічних наук,
доцентка, доцентка кафедри
освітології та психолого-
педагогічних наук
Факультету педагогічної освіти

Допущено до захисту
Протокол № від _____
Завідувач кафедри:
Хоружа Людмила Леонідівна

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ І. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ КОНСУЛЬТАНТІВ У СФЕРІ ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ ЗАСОБАМИ ЦИФРОВИХ РЕСУРСІВ ТА ІНСТРУМЕНТІВ	
1.1. Аналіз базових понять дослідження	7
1.2. Інноваційна діяльність у консультаційній підтримці дорослих: сучасні виклики та тенденції	16
1.3. Цифрові ресурси як чинник розвитку інноваційної компетентності консультантів в освіті дорослих	26
Висновки до першого розділу	39
РОЗДІЛ ІІ. ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ РІВНЯ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ КОНСУЛЬТАНТІВ ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ ЗАСОБАМИ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ	
2.1. Критерії, рівні та показники розвитку інноваційної компетентності консультантів у контексті цифрової трансформації	42
2.2. Діагностика рівня інноваційної компетентності консультантів у процесі використання цифрових ресурсів і засобів консультаційної діяльності	48
2.3. Методичні рекомендації щодо впровадження цифрових ресурсів з метою розвитку інноваційної компетентності консультантів.....	66
Висновки до другого розділ.....	80
ВИСНОВКИ	82
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	88
ДОДАТКИ	94

ВСТУП

Актуальність теми. У сучасних умовах стрімкого розвитку цифрових технологій, змін на ринку праці та соціальних трансформацій, освіта дорослих набуває нової ролі — не лише як засобу оновлення знань, а як чинника сталого особистісного та професійного розвитку. Концепція навчання впродовж життя передбачає безперервне оновлення компетентностей, зокрема інноваційних, що стають визначальними для адаптації фахівців до викликів цифрової доби.

Особливе місце в цьому процесі належить консультантам в освіті дорослих — фахівцям, які сприяють формуванню освітніх траєкторій, мотивують до самонавчання та забезпечують супровід в умовах постійних змін. Успішність їхньої діяльності дедалі більше залежить від *рівня розвитку інноваційної компетентності*, що включає здатність ефективно використовувати цифрові ресурси, впроваджувати нові підходи, адаптуватися до змін та забезпечувати якісний освітній супровід.

Пандемія COVID-19 і повномасштабне вторгнення в Україну лише посилили актуальність інноваційної діяльності в освіті. Перехід на дистанційне навчання, обмеження фізичних контактів, зростання потреб у гнучких і доступних освітніх форматах стали поштовхом до трансформації ролі консультанта — від передавача інформації до інноваційного провідника та фасилітатора змін.

Використання цифрових ресурсів та інструментів у консультаційній діяльності стало ключовим чинником, що визначає не лише ефективність освітньої підтримки, а й *рівень розвитку інноваційної компетентності* консультантів. Здатність інтегрувати цифрові рішення в консультаційний процес, гнучко реагувати на виклики та підтримувати дорослих учнів у цифровому середовищі свідчить про готовність до інноваційної діяльності.

Значний внесок у розвиток андрагогіки, особливо в дослідження проблем освіти дорослих, зробили такі науковці, як О. Аніщенко, С. Архіпова, Л. Даниленко, О. Дубасенюк, Л. Лук'янова, Н. Ничкало, О. Огієнко, В. Олійник, С. Сисоєва. Серед визнаних іноземних дослідників слід відзначити М. Ноулза, М.

Нокса (США), Д. Кида (Канада), Ф. Пеггелера (Німеччина), Т. Александра, Х. Радницку, Л. Торруса (Польща).

У світлі цього особливої ваги набуває дослідження потенціалу цифрових ресурсів як засобу розвитку інноваційної компетентності консультантів в освіті дорослих, що й визначає актуальність даної магістерської роботи на тему *«Розвиток інноваційної компетентності консультантів в освіті дорослих засобами цифрових ресурсів»*.

Об'єкт дослідження – розвиток інноваційної компетентності консультантів в освіті дорослих.

Предмет дослідження – цифрові ресурси та інструменти консультаційної діяльності як засіб розвитку інноваційної компетентності консультантів в освіті дорослих.

Мета дослідження – на основі аналізу наукових джерел і емпіричних даних дослідити ефективність використання цифрових ресурсів та інструментів у консультаційній діяльності з позиції розвитку інноваційної компетентності консультантів в освіті дорослих.

Завдання дослідження:

1. Схарактеризувати теоретичні засади дослідження розвитку інноваційної компетентності консультантів в освіті дорослих.
2. Визначити особливості прояву інноваційної компетентності консультантів та її роль у забезпеченні якості освітнього супроводу.
3. Проаналізувати потенціал цифрових ресурсів та інструментів, які сприяють розвитку інноваційної компетентності консультантів.
4. Дослідити рівень розвитку інноваційної компетентності консультантів задля ефективного використання цифрових інструментів в освіті дорослих.
5. Розробити методичні рекомендації щодо впровадження цифрових ресурсів з метою розвитку інноваційної компетентності консультантів.

Для розв'язання поставлених завдань й досягнення мети використано комплекс методів наукового дослідження: теоретичні (аналіз,

синтез, узагальнення, систематизація, порівняння); емпіричні (спостереження, анкетування); статистичні (для кількісного та якісного аналізу емпіричних даних, оброблення результатів, вірогідності отриманих даних).

Практичне значення полягає у діагностиці впливу цифрових ресурсів та інструментів на розвиток інноваційної компетентності консультантів, а також у розробці практичних рекомендацій щодо ефективної цифрової підтримки в освіті дорослих.

Апробація результатів дослідження основні положення роботи були представлені в:

- тестування «Цифрограм для вчителів» на платформі Дія.Освіта (результат проходження – рівень цифрової грамотності високий С1);
- проходження освітнього серіалу «Цифрові навички для вчителів» на платформі Дія.Освіта;
- прослуховування курсу «Дизайн-мислення для інновацій» на платформі Prometheus.
- участь у V Міжнародній науковій онлайн-конференції «Педагогіка у міждисциплінарному вимірі: реалії вищої освіти у контексті викликів сьогодення», 20 листопада 2024 року, м. Київ, Україна;
- стаття «Консультаційна діяльність в епоху цифрових змін: можливості та перспективи» (у співавторстві з Козир М.В.) надрукована в журналі «Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка», випуск №43 (1/2025);
- участь у II Міжнародній науково-практичній конференції «Тенденції розвитку педагогіки та освіти в умовах цифрових трансформацій» 17–19 квітня 2025 року, м. Харків, Україна.

Експериментальна база: заклади вищої освіти України, зокрема Київський столичний університет імені Бориса Грінченка та його структурний підрозділ – Фаховий коледж «Універсум», за участю студентів і викладачів.

Структура магістерської роботи: робота складається зі вступу, двох розділів, висновків до кожного з них, загальних висновків, списку використаних джерел (вітчизняні – 39, іншомовні – 5, інтернет-джерела – 9) та додатків. Загальний обсяг дослідження становить 125 сторінки, використаних джерел – 53 найменування. Основний зміст роботи викладений на 87 сторінках. Для розкриття змісту викладених теоретичних положень та методичних аспектів роботи запропоновано 14 додатків загальним обсягом 29 сторінок.

РОЗДІЛ І. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ КОНСУЛЬТАНТІВ У СФЕРІ ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ ЗАСОБАМИ ЦИФРОВИХ РЕСУРСІВ ТА ІНСТРУМЕНТІВ

1.1. Аналіз базових понять

Сучасний світ дійсно вимагає від людей постійного навчання та адаптації до змін. У зв'язку з цим концепція «освіта впродовж життя» (lifelong learning) стає дедалі популярнішою. Вона передбачає безперервне здобуття знань, умінь та навичок, які людина обирає на свій розсуд.

Освіта впродовж життя – це система освітньої практики, яка розглядає навчальну діяльність людини як невіддільну й природну частину її життя в будь-якому віці [17]. Однією зі складових освіти впродовж життя є освіта дорослих.

Термін «освіта дорослих» охоплює «сукупність процесів формальної, неформальної та інформальної освіти, які є продовженням або доповненням до освіти, здобутої в школі. Це також включає розвиток навичок, збагачення знань, удосконалення професійної кваліфікації або здобуття нових кваліфікацій, а також можливість покращувати особисте життя і брати участь у соціальному, економічному та культурному розвитку суспільства».

В. Буренко пропонує таке визначення освіти дорослих – «цілеспрямований процес розвитку і виховання особистості шляхом реалізації освітніх програм і послуг, здійснення освітньо-інформаційної діяльності в межах та поза межами загальної середньої, професійно-технічної, вищої та післядипломної освіти» [16].

Ми поділяємо думку професорки О. Огієнко, яка характеризує освіту дорослих як «складне, поліфункціональне, соціокультурне та історично зумовлене явище, як процес, як соціальний інститут, як соціально-педагогічну систему» [21].

Особливу увагу слід звернути на те, що освіта дорослих являє собою багатофункціональну систему, ключовими компонентами якої є формальна,

неформальна та інформальна освіта. Розглянемо таблицю видів освіти (Таблиця 1).

Таблиця 1

Види освіти

Вид освіти	Ключові ознаки	Результати навчання
Формальна	- Систематизована структура. - Регламентована державними або міжнародними стандартами.	- Отримання базової або спеціалізованої кваліфікації. - Соціальне визнання. - Можливість продовження навчання на наступних рівнях. - Завершується сертифікатом, дипломом чи іншими офіційними документами.
Неформальна	- Організовується освітніми провайдерами. - Є додатковою до формальної освіти. - Доступна для всіх і не вимагає дотримання безперервної структурованої траєкторії.	- Розвиток конкретних навичок (soft skills, hard skills). - Задоволення індивідуальних або професійних потреб. - Підвищення конкурентоспроможності на ринку праці.
Інформальна (самоосвіта)	- Неорганізована та спонтанна. - Відбувається у повсякденному житті. - Не має чіткої структури чи сертифікації.	- Самоосвіта та адаптація до змін. - Розвиток практичного мислення. - Особистісний і професійний розвиток через досвід.

Держава підтримує та стимулює здобуття всіх видів освіти, забезпечуючи сприятливі умови для діяльності суб'єктів освітнього процесу, які надають відповідні послуги.

Згідно із Законом України «Про освіту» (2017 р.), «формальна освіта є тривимірною структурою (рівні, спрямування, галузі), яка слугує основою освітнього простору» [26]. Вона є базовою, стратегічною, масовою (переважно обов'язковою), а тому значною та інерційною. Цей вид освіти орієнтований здебільшого на молодь віком 0–24 роки, хоча залишається актуальним і для осіб від 25 років.

Неформальна освіта, зі значно меншою структурованістю та навчальною трудомісткістю, заповнює прогалини між компонентами формальної освіти. Вона доповнює формальну освіту через позашкільні програми й навчання дорослих, орієнтуючись на короткотермінові, ситуаційні й спеціалізовані освітні курси. Через їх різноманітність та гнучкість спектр програм і здобутих компетентностей у неформальній освіті значно ширший.

Інформальна освіта (самоосвіта) доповнює освітній простір, створюючи його практичну неперервність, що сприяє концепції навчання впродовж життя.

Систематизації взаємозв'язків між різними видами освіти в контексті концепції «освіти впродовж життя» представлені в піраміді освітніх потреб (рис. 1) [3].

Рис. 1. Піраміда освітніх потреб

Піраміда освітніх потреб вибудовується за принципом поступального руху від низу до вершини. Нижні три рівні відображають етапи формальної освіти, наступні два – охоплюють неформальне навчання, одна з частин якого може також належати до самоосвіти. На самій вершині знаходиться інформальна освіта.

Поняття неперервної освіти дорослих частково перетинається з термінами «додаткова» та «продовжена освіта». Неперервна освіта створює можливості для задоволення особистісних потреб та запитів суспільства, мобілізуючи природний потенціал до самовдосконалення і зростання.

Якщо спробувати запропонувати альтернативне визначення, то освіта дорослих – це сукупність різних форм навчання, завдяки яким дорослі вдосконалюють свої навички, збагачують знання та покращують фаховість. Це процес, що сприяє особистісному розвитку і підвищує здатність осіб до гідного індивідуального життя, а також до активної участі в житті громади та суспільства.

Реалізація освіти дорослих підкреслює важливість підготовки фахівців, здатних ефективно працювати з аудиторією дорослих, володіти основами та принципами навчання цієї категорії. Виникає потреба у підготовці таких професіоналів, як андрагоги.

Згідно з М. Ноулзом, андрагог є висококваліфікованим спеціалістом у сфері освіти дорослих, який відповідає за підтримку та сприяння процесу навчання дорослих. Він виконує широкий спектр функцій, зокрема виступає в ролі викладача, консультанта, наставника, фасилітатора, агента змін тощо [52].

У сучасних умовах особливу увагу приділяють інноваційній компетентності, адже саме вона забезпечує здатність фахівця ефективно діяти в умовах цифровізації, нестабільності й постійних змін.

Інноваційна компетентність педагога трактується як система мотивів, знань, умінь, навичок, особистісних якостей, що забезпечує ефективність використання нових педагогічних технологій у роботі з дітьми [21].

З урахуванням цього підходу та специфіки діяльності консультанта в освіті дорослих, інноваційну компетентність консультанта можна розглядати як інтегративну характеристику фахівця, що охоплює мотивацію до змін, здатність до впровадження нових освітніх рішень, використання цифрових ресурсів, критичне мислення, гнучкість і відкритість до інновацій з метою забезпечення якісного супроводу дорослих у навчанні.

Таким чином, інноваційна компетентність консультанта стає ключовим чинником його професійної ефективності, дозволяючи не лише адаптуватися до змін, а й виступати ініціатором позитивних перетворень у сфері освіти дорослих.

Сучасна освіта дорослих активно інтегрує цифрові ресурси та інструменти, які не лише спрощують доступ до інформації, а й докорінно змінюють сам характер навчального процесу.

У межах цієї трансформації інноваційна компетентність консультанта тісно пов'язана зі здатністю орієнтуватися в цифровому середовищі, добирати, адаптувати й ефективно застосовувати цифрові рішення в освітньому супроводі дорослих.

Н. Гуц, опираючись на дослідження викладача інформатики О. Мельниченка, зазначає, що цифрові освітні ресурси (ЦОР) – «інформаційні освітні ресурси, що зберігаються і передаються в цифровій формі, найбільш загальне поняття, що належить до цифрового інформаційного об'єкта, призначеного для використання в освіті» [10].

Цифрові освітні ресурси – це різноманітні інформаційні матеріали (тексти, графіка, мультимедійні елементи), які користувач може завантажити на свій комп'ютер, розмістити на інтернет-порталах, віртуальних або хмарних сховищах для подальшого використання в освітніх цілях, дотримуючись при

цьому відповідних правових норм [5]. Цифрові ресурси забезпечують доступ до величезної кількості знань та інформації, що робить їх незамінними в освітньому процесі. Завдяки цифровим ресурсам, учні можуть легко знаходити потрібні матеріали, взаємодіяти з ними та вчитися в зручному для себе темпі. Вони сприяють розвитку критичного мислення та самостійності, оскільки користувачі можуть самостійно обирати та аналізувати інформацію.

Окрім того, цифрові ресурси часто дозволяють створювати спільноти, де користувачі можуть обмінюватися ідеями, досвідом та ресурсами, що покращує процес навчання та підвищує мотивацію. У світі, де інформація швидко змінюється, цифрові ресурси стають важливим інструментом для постійного професійного розвитку та особистісного зростання.

Цифрові інструменти в освіті дорослих відіграють ключову роль у модернізації навчальних процесів і підвищенні їх ефективності. У мережі ми знайшли таке трактування даного поняття: «Цифрові інструменти – це програмні або апаратні засоби, що призначені для обробки, зберігання, передачі чи відтворення інформації в цифровому форматі» [14].

Вони допомагають створювати, редагувати, аналізувати та обмінюватися цифровим контентом, а також сприяють взаємодії та комунікації в онлайн-середовищі. Прикладами цифрових інструментів є текстові редактори, графічні програми, аудіо- та відеоредактори, веб-браузери та багато інших

Також у наукових джерелах поняття «цифрові інструменти» визначають як будь-яке програмне забезпечення, додатки, технології, розширення, надбудови чи веб-сайти, доступні через Інтернет, які підвищують здатність учителя зробити навчання ефективним [49].

Цифрова комунікація охоплює як синхронні, так і асинхронні інструменти. Інструменти, що містять потужний соціальний компонент, такі як вікі, блоги та чати, часто належать до категорії «соціальних медіа» або «інструментів 2.0». Вони сприяють спільній роботі над створенням проєктів.

Асинхронні інструменти, наприклад, форуми чи вікі, є більш ефективними для завдань, що вимагають рефлексії та часу для обмірковування [9].

Цифрові інструменти та ресурси стали невіддільною частиною сучасної освіти, зокрема в навчанні дорослих. Вони не лише полегшують доступ до інформації, але й значно розширюють можливості для інтерактивного навчання та обміну досвідом. Однак, для ефективного використання ресурсів та інструментів, важливу роль відіграє консультативна діяльність.

Сьогодні поняття «консультування» не має єдиного визначення, оскільки терміни «консультація» та «консультування» широко використовуються у різних сферах діяльності.

Термін «консультація» розглядається як: 1) зустріч, щоб обговорити щось або отримати пораду [48]; 2) порада фахівця з якого-небудь питання [43]; 3) акт обговорення чогось з кимось або з групою людей перед прийняттям рішення щодо цього [47].

У свою чергу, «консультування» походить від латинського слова *consultare*, що означає «радитись, піклуватись». В українській мові ця дефініція тлумачиться як порада, роз'яснення з будь-якого питання, бесіда, що спрямована на розширення знань.

Аналіз наукових джерел свідчить про різноманітні підходи до визначення консультування. Т. Алексєєнко описує консультування як «процес взаємодії, у якому знання консультанта використовуються для допомоги клієнту» [1].

Особливість цього процесу полягає в тому, що консультант допомагає покращити життєву ситуацію клієнта, не контролюючи його дії, а спрямовуючи до самостійного прийняття рішень на основі усвідомлення причинно-наслідкових зв'язків.

Т. Шишковець вважає консультування кваліфікованою допомогою клієнтам у подоланні труднощів, спрямованою на оптимізацію їх соціальних зв'язків і вирішення особистих проблем [25].

Консультуванням називають спеціально організовану інформаційну взаємодію між консультантом і особами, які потребують допомоги, з метою розв'язання їхніх проблем та внесення позитивних змін у діяльність як окремих індивідів, так і освітніх організацій загалом [33].

Варто підкреслити, що консультування є двостороннім процесом спілкування, в якому консультант підтримує клієнта у прийнятті зваженого рішення, спираючись на всебічно надану інформацію. Іншими словами, консультування можна розглядати як вид інформаційних послуг.

Ф. Стееле описує консультування наступним чином: «Процес консультування охоплює будь-яку форму допомоги, що стосується змісту, процесу або структури завдання чи серії завдань. При цьому консультант не несе відповідальності за виконання завдання, але сприяє тим, хто за це відповідає» [53].

Узагальнюючи визначення, консультування в педагогічній діяльності розглядається як: вид соціальної послуги; кваліфікована порада; технологія надання допомоги; напрям соціальної підтримки; засіб допомоги у розв'язанні проблем соціалізації, виховання, формування соціальних норм і спілкування.

Консультаційну діяльність часто пов'язують з відносно новим терміном – консалтинг. Консалтинг, своєю чергою, визначається як процес всебічного аналізу конкретного питання, який включає комплексну оцінку проблеми, що стала підставою для запиту. Це передбачає висвітлення всіх аспектів проблеми, як позитивних, так і негативних. Клієнт має право й обов'язок обрати оптимальне рішення та ухвалити остаточне рішення щодо проблеми [23].

Консультаційна або консалтингова (від англ. to consult – консультувати, радити) діяльність полягає у наданні кваліфікованими фахівцями клієнтові на контрактній основі незалежних і об'єктивних порад та технічної допомоги з метою сприяння у справі виявлення, ідентифікації та діагностування наявних проблем, пошуку їх оптимального вирішення, методології розроблення і

впровадження рекомендацій та практичної реалізації заходів, спрямованих на здійснення конструктивних змін щодо поліпшення використання існуючих можливостей для досягнення найбільшого ефекту функціонування [33].

Отже, можемо стверджувати, що консультація – це процес, у якому консультант надає професійну підтримку клієнту, допомагаючи всебічно розглянути конкретну проблему. Це передбачає комплексний аналіз ситуації, врахування всіх позитивних і негативних аспектів, а також надання рекомендацій. Клієнт, своєю чергою, має право вибору оптимального рішення та відповідальність за його впровадження. Таким чином, консультація є важливим інструментом для підтримки прийняття зважених рішень у різних сферах діяльності.

З огляду на вищезазначене, можна стверджувати, що консультаційна діяльність – це систематична робота консультанта з індивідами або групами, яка має на меті досягнення конкретних цілей.

Важливо розглянути сутність і особливості діяльності консультанта як суб'єкта професійної взаємодії з клієнтом.

Консультант – це кваліфікований спеціаліст, який надає інформацію, допомогу та підтримку у розв'язанні проблем клієнта, сприяючи пошуку оптимальних рішень у складних життєвих ситуаціях.

У педагогічній діяльності клієнт – це особа, яка звертається до фахівця за допомогою. У межах консультування клієнт є не лише користувачем послуг, але й активним учасником процесу подолання власних труднощів.

Консультаційний процес базується на взаємодії консультанта та клієнта. Взаємодія передбачає обмін діями між суб'єктами, що характеризується їх взаємною залежністю, причинно-наслідковими зв'язками та впливом один на одного.

Таким чином, консультація є важливим інструментом, що дозволяє отримувати професійну підтримку, здійснювати глибокий аналіз ситуацій і

приймати зважені рішення. Це особливо актуально в умовах швидких змін і складності сучасного світу, де якісний аналіз і експертна думка можуть суттєво вплинути на результат.

1.2. Інноваційна діяльність у консультаційній підтримці дорослих: сучасні виклики та тенденції

У сучасних умовах цифрової трансформації суспільства інноваційна діяльність у сфері освіти дорослих перестала бути опціональною – вона стала обов’язковою складовою ефективної взаємодії між консультантом та слухачем. Консультант уже не обмежується роллю джерела інформації – він супроводжує дорослого учня в процесі адаптації, самореалізації та побудови індивідуальної освітньої траєкторії. З огляду на це, інноваційна діяльність консультанта розглядається як практичний вияв його інноваційної компетентності.

Інноваційні аспекти діяльності консультанта полягають у застосуванні новітніх підходів та методів, які спрямовані на покращення процесу консультування і його результатів. Інноваційна компетентність консультанта в освіті дорослих проявляється передусім у здатності ефективно інтегрувати цифрові ресурси, інструменти та технології в консультаційний процес [50]. Така здатність є однією з ключових ознак інноваційної діяльності й свідчить про професійну зрілість фахівця, його гнучкість, адаптивність і готовність діяти в умовах цифрової трансформації освіти.

Сучасні цифрові інструменти – освітні онлайн-платформи, сервіси відеозв’язку, чат-боти, мобільні додатки для підтримки навчання – суттєво розширюють функціонал консультаційної взаємодії. Вони забезпечують можливість реалізації персоналізованих підходів, що враховують індивідуальні потреби, освітні цілі та когнітивні стилі дорослого учня. Такий формат взаємодії передбачає не лише інформаційну підтримку, а й розвиток автономії, саморефлексії та мотивації до навчання, що є складовими інноваційної компетентності консультанта [39].

Застосування інтерактивних методів (ігрові техніки, симуляції, рольові ігри) у поєднанні з цифровими рішеннями сприяє активному залученню консультувананих, формуванню практичних навичок та безпечному моделюванню поведінкових стратегій. Це вимагає від консультанта не лише методичної

обізнаності, а й здатності творчо поєднувати інструменти відповідно до запитів клієнтів.

Водночас впровадження адаптивного навчання – освітнього підходу, що базується на автоматичному коригуванні темпу, рівня складності й змісту залежно від прогресу консультованого – є важливим виявом інноваційного потенціалу консультанта [38]. Здатність працювати з подібними системами, аналізувати дані навчальної аналітики та гнучко змінювати стратегії консультування є невід’ємною частиною його цифрової та інноваційної компетентності.

Не менш важливою складовою є організація колективних консультацій та коучингових сесій у цифровому форматі. Залучення дорослих учнів до взаємонавчання, обміну досвідом та формування професійної підтримки у віртуальному просторі сприяє розвитку неформальних освітніх практик, що відповідають парадигмі навчання впродовж життя.

Інноваційна діяльність консультанта реалізується також через дотримання сучасних принципів консультування, які є етичним і методичним підґрунтям ефективної взаємодії.

Основні принципи консультування включають:

- принцип добровільності, клієнт самостійно приймає рішення про необхідність звернення до консультанта, обирає формат і тривалість консультації;
- принцип рівноправності: відповідальність за результат консультації несуть обидві сторони — і консультант, і клієнт. Консультант створює умови, що заохочують клієнта до самостійного прийняття рішень, а клієнт зобов’язується до співпраці;
- принцип варіативності: консультаційний процес є динамічним і гнучким, що виключає уніфіковані рішення для всіх ситуацій. Консультування

сприяє постійному аналізу та глибокому розумінню унікальних обставин кожного клієнта;

- принцип цілісності: надання консультацій має здійснюватися в контексті безперервного супроводу професійної діяльності, що забезпечує послідовність і системність у вирішенні питань;

- принцип професійної етики: консультант дотримується етичних норм, уникнувши маніпуляцій, самореклами, та уникаючи нав'язування своїх суб'єктивних оцінок;

- принцип незалежності консультанта: консультант зобов'язаний залишатися нейтральним, незалежно від своєї соціальної ролі в інших сферах;

- принцип конфіденційності: консультант не має права розголошувати інформацію, отриману в ході консультацій;

- принцип кооперації: консультант при складних питаннях адекватно оцінює свої можливості та за необхідності залучає інших фахівців або організовує консультаційний консиліум [29].

Консультант не повинен пропонувати клієнту готові рішення. Його роль полягає в тому, щоб допомогти клієнту зрозуміти суть проблеми та знайти способи її подолання. Клієнти під час консультації мають усвідомити оптимальні шляхи та напрями для вирішення своїх професійних труднощів.

Кожне консультування зосереджене на унікальному випадку розв'язання конкретної проблеми, де клієнт має продемонструвати певний рівень інтелектуальної активності та самостійності. Знання та досвід, здобуті під час виконання індивідуальних завдань, мають більшу ефективність і слугують запорукою зростання пізнавальної активності клієнта, стимулюючи його до самоосвіти та саморозвитку.

Консультаційна роль андрагога сприяє уточненню ключових практичних і теоретичних аспектів змісту та методик навчання. Дорослі самостійно

визначають коло питань для консультацій, формують запити та конкретні проблеми. Відповідно до цього андрагог визначає зміст і послідовність процесу консультування. Результатом такого процесу стає не лише здобуття нових знань, а й підвищення мотивації до подальшого самостійного навчання.

Традиційні функції освіти дорослих залишаються важливими в консультаційній діяльності, проте сучасний розвиток цієї галузі обумовлює необхідність упровадження інноваційних функцій [22].

Система освіти дорослих виконує низку важливих функцій, які забезпечують її ефективність та відповідність сучасним викликам:

- адаптивна – сприяє пристосуванню до нових умов і вимог суспільства, яке постійно змінюється. Дана функція дозволяє консультаційній діяльності бути гнучкою та відповідати індивідуальним потребам слухачів, сприяючи їхньому успішному включенню в соціальне та професійне середовище;
- компенсуюча – відновлює освітні можливості, які раніше були недоступними чи втраченими. Завдяки консультаціям, дорослі можуть компенсувати прогалини у своїх знаннях або здобути нові компетенції, необхідні для професійного й особистісного розвитку;
- розвивальна – спрямована на розширення можливостей особистості, збагачення її духовного світу та професійного потенціалу. У консультаційному процесі ця функція допомагає стимулювати інтерес до нових знань і самовдосконалення, що сприяє формуванню культури безперервного навчання;
- аналітична – забезпечує дослідження й аналіз факторів, що впливають на потреби громадян у безперервній освіті. Консультант використовує цю функцію для виявлення актуальних запитів слухачів і підготовки релевантних рекомендацій;
- перетворювальна – дозволяє змінювати освітній рівень і кваліфікацію людини протягом життя, а також сприяє розвитку інтелектуального та

культурного рівня суспільства. Завдяки консультаційній підтримці дорослі можуть планувати професійні зміни, підвищувати свою конкурентоспроможність і адаптуватися до нових умов ринку праці;

- прогностична – здійснює наукове прогнозування розвитку особистості та суспільства загалом. Консультаційна діяльність, орієнтуючись на цю функцію, допомагає дорослим визначати довгострокові цілі та шляхи їх досягнення;
- комунікативна – сприяє передачі соціального досвіду між поколіннями. Консультації стають ефективним інструментом обміну знаннями й досвідом, що посилює зв'язок між поколіннями та сприяє створенню спільного освітнього простору;
- заохочувальна – стимулює освітні потреби дорослих, підтримуючи їхню мотивацію до навчання. Консультаційна діяльність активізує бажання дорослих досягати нових висот у навчанні й професійному розвитку, створюючи умови для особистісного зростання [18].

Дані функції забезпечують багатогранний вплив на консультаційну діяльність в освіті дорослих, дозволяючи їй адаптуватися до сучасних викликів. Вони допомагають враховувати потреби кожного слухача, підтримувати його мотивацію та формувати стратегії навчання, орієнтовані на досягнення конкретних результатів. Інноваційна діяльність консультанта до реалізації цих функцій сприяє підвищенню ефективності освітнього процесу та розвитку культури безперервного навчання в суспільстві.

У консультуванні професійні консультанти працюють у трьох основних напрямках:

- супровід студента в освітньому процесі з наданням підтримки у розв'язанні питань, що стосуються навчання, розвитку та особистісного зростання;

- консультування різних груп суспільства, які беруть участь в освітньому середовищі;

- науково-методичний супровід професійної діяльності освітніх керівників та педагогів.

Консультований має трансформувати актуальну проблему в особисте завдання, усвідомити свою відповідальність за його розв'язання, а також мати ресурси та можливості для вирішення.

Консультаційний процес є спільною діяльністю консультанта і клієнта, що має на меті розв'язання проблем і підвищення ефективності наявних або створення нових елементів системи клієнта. Цей процес охоплює весь період від початку взаємодії до завершення консультування. На кожній стадії учасники процесу взаємодіють, виконуючи низку операцій, які можна умовно поділити на етапи. У наукових працях зустрічаються різні підходи до поділу консультаційного процесу на етапи, при цьому кількість етапів варіюється від трьох до десяти.

Розглянемо етапи консультування, які допоможуть структурувати процес розв'язання проблеми .

Етапи консультування включають:

1. Встановлення контакту. На цьому етапі консультант створює довірливий зв'язок з консультованим.

2. Визначення проблеми. На цій стадії визначається сутність звернення, а також емоційні та когнітивні аспекти.

3. Ідентифікація альтернатив. На цьому етапі обговорюються можливі варіанти розв'язання проблеми.

4. Планування. Консультант оцінює обрані альтернативи вирішення.

5. Діяльність. Це стадія реалізації плану розв'язання проблем, де консультований починає діяти, погоджуючись або виявляючи намір діяти. Хоча

він може не робити реальних кроків одразу, сам факт початку дій є позитивним показником ефективності консультування [13].

Проте загальна послідовність етапів у конкретних випадках може зазнавати значних змін, що є обґрунтованим залежно від типу, мети та завдань консультування. У деяких ситуаціях певні етапи можуть бути опущені, взаємно поєднані або їхня черговість може бути змінена.

Для ефективного проведення консультаційного процесу важливо визначити модель взаємодії, що дозволить чітко встановити характер співпраці між учасниками. Виділяються різні моделі консультаційних відносин: «експерт-клієнт», «лікар-пацієнт» та «співробітництво» [33].

У моделі «експерт-клієнт» консультант надає рекомендації, але клієнт самостійно визначає проблеми й впроваджує запропоновані рішення. Успіх залежить від здатності виявити проблеми та готовності до змін.

Модель «лікар-пацієнт» передбачає, що консультант здійснює діагностику та розробляє план дій, але впровадження змін залишається на відповідальності клієнта.

Найбільш ефективною є модель «співробітництво», де консультант і клієнт працюють разом на кожному етапі, що дозволяє клієнту освоїти методи розв'язання проблем і в майбутньому самостійно справлятися з труднощами.

Консультаційна діяльність не лише полегшує процес навчання для дорослих, але й значно підвищує його ефективність. Підтримка, яку надають консультанти, допомагає учням подолати страх перед новим, особливо якщо йдеться про перехід у нову професійну сферу або освоєння складних технологічних навичок. Мотивація є критичним фактором успіху для дорослих учнів, і саме консультанти часто допомагають підтримувати цю мотивацію на належному рівні.

Суспільство, що швидко розвивається, диктує свої вимоги, і дорослим стає необхідним постійно вдосконалювати свої знання. У цьому контексті

консультаційна діяльність є тією інновацією, яка сприяє ефективному розвитку людського капіталу, підвищенню кваліфікації працівників і зростанню їхньої конкурентоспроможності на ринку праці.

Консультаційна діяльність в освіті дорослих стрімко змінюється під впливом сучасних викликів, зокрема війни, масової міграції, психологічної нестабільності, змін на ринку праці та цифрової трансформації. Ці виклики вимагають нових підходів, технологій і форматів підтримки дорослого населення.

Серед ключових викликів, що визначають зміст і форми сучасної консультаційної підтримки, можна виокремити такі:

- Психологічна травматизація внаслідок воєнних дій, втрати роботи, домівки або близьких.
- Потреба в переорієнтації – багато дорослих змушені змінити професію або почати все з нуля.
- Цифрова нерівність – не всі дорослі мають доступ до якісних цифрових ресурсів або достатній рівень цифрової грамотності.
- Невизначеність майбутнього – складність у плануванні та прийнятті рішень у мінливому середовищі.
- Соціальна ізоляція та розрив зв'язків через вимушене переселення чи втрату спільнот.

У відповідь на зазначені виклики консультаційна діяльність в освіті дорослих стрімко розвивається, впроваджуючи інноваційні підходи та формати. Серед актуальних тенденцій варто виокремити такі:

- Цифровізація консультаційної діяльності – активне впровадження онлайн-платформ, мобільних застосунків, чат-ботів і відеозв'язку, що робить консультації доступнішими, гнучкими й інтерактивними.

- Гібридні та асинхронні формати – поєднання особистих зустрічей з онлайн-взаємодією, що дозволяє адаптувати процес під потреби та ритм життя клієнтів.
- Психосоціальна підтримка – інтеграція елементів психологічної допомоги в освітнє консультування для подолання стресу, тривоги та травматичних переживань.
- Індивідуалізація та персоналізація – орієнтація на унікальний досвід, потреби, мотивацію та цілі кожного клієнта.
- Коучинговий підхід – зосередження на розвитку потенціалу дорослої особистості, її саморефлексії, здатності до цілепокладання та досягнення результатів.
- Розвиток навичок саморегуляції й адаптивності – формування здатності справлятися зі складними життєвими ситуаціями, зберігати стабільність і приймати зважені рішення в умовах невизначеності.

Консультаційна діяльність в освіті дорослих сьогодні переживає глибокі трансформації, що зумовлені як глобальними, так і локальними викликами, зокрема війною та пов'язаними з нею соціально-психологічними змінами.

Консультант виступає як інноваційний провідник, який допомагає клієнту:

Зрозуміти себе: ідентифікувати свої емоції, потреби та ресурси.

Сформулювати цілі: визначити напрямки особистісного та професійного розвитку.

Розробити стратегії: створити план дій для досягнення поставлених цілей.

Подолати труднощі: знайти внутрішні ресурси для подолання стресу, тривоги та інших негативних емоцій.

Адаптуватися до змін: прийняти нові умови життя та знайти в них нові можливості.

Підтримка мотивації: консультант допомагає клієнту залишатися мотивованим і рухатися вперед навіть у складних умовах.

Розвиток навичок саморегуляції: клієнт навчається самостійно справлятися зі стресом і приймати обґрунтовані рішення.

Професійна переорієнтація: для багатьох людей війна стала причиною зміни професії. Консультаційна діяльність допомагає визначити нові професійні цілі та розробити план їх досягнення.

Таким чином, інноваційна діяльність у консультаційній підтримці дорослих вимагає від фахівця високого рівня інноваційної компетентності – здатності оперативно реагувати на виклики часу, впроваджувати сучасні інструменти та адаптувати підходи до потреб клієнта. Консультант має володіти цифровою грамотністю, гнучкістю мислення, коучинговими та психосоціальними навичками, здатністю до міждисциплінарної інтеграції. Саме інноваційна компетентність є основою ефективного супроводу дорослої особистості в умовах змін, сприяючи її самореалізації, адаптації та стійкому розвитку.

1.3. Цифрові ресурси як чинник розвитку інноваційної компетентності консультантів в освіті дорослих

Цифрові трансформації в освіті дорослих відкрили нові можливості для консультаційної підтримки, зробивши її більш мобільною, інтерактивною та персоналізованою. У цьому процесі цифрові ресурси відіграють ключову роль як каталізатор розвитку інноваційної компетентності консультантів, що містить здатність інтегрувати нові технології, створювати ефективне освітнє середовище та адаптуватися до змін.

Інноваційно компетентний консультант не просто користується цифровими інструментами – він осмислено вбудовує їх у структуру консультування, підвищуючи якість комунікації, доступність знань і мотивацію до самонавчання. Така діяльність потребує не лише технічних навичок, а й стратегічного мислення, педагогічної рефлексії та здатності до творчого вирішення нестандартних ситуацій.

Серед основних функціональних можливостей цифрових ресурсів, що сприяють розвитку інноваційної компетентності консультантів, можна виділити: оперативний доступ до знань та освітніх матеріалів; інтерактивна взаємодія з учнями у режимі реального часу; інструменти для персоналізації навчання і формування індивідуальних траєкторій; платформи для моніторингу, рефлексії та аналітики освітнього прогресу; створення навчального контенту, візуалізацій і тестувань.

Умовно цифрові ресурси можна класифікувати за призначенням та функціоналом (див. Таблицю 2):

Таблиця 2

Категорія	Приклади інструментів та ресурсів	Призначення

Відеоконференцзв'язок	Zoom, Google Meet	Проведення консультацій, вебінарів та тренінгів, сесійна кімната
Віртуальні дошки	Padlet, Miro	Спільна робота над проектами, візуалізація ідей, мозкові штурми
Інтерактивні інструменти	Canva, Mentimeter	Розробка візуального та текстового навчального матеріалу (хмара слів, ментальна карта, інфографіка та ін.)
Платформи для тестування та опитувань	Google Forms, Mentimeter	Проведення тестів, опитувань
Інструмент для управління навчанням та обміну матеріалами	Gmail	Організація навчального контенту, спільне використання ресурсів

Кожен із зазначених інструментів посилює певні компоненти інноваційної компетентності консультанта:

- когнітивний (через доступ до актуального контенту й аналітичних сервісів);
- технологічний (через опанування нових інструментів);
- комунікативний (завдяки мультимодальній взаємодії);
- організаційний (через управління цифровим простором).

Особливо важливою є здатність критично обирати ресурси відповідно до конкретних цілей консультування, вікових та психологічних особливостей дорослих слухачів

Окремо наголосимо на перевагах і недоліках використання цифрових ресурсів та інструментів.

Zoom — це хмарна платформа для відеоконференцій, вебінарів, онлайн-зустрічей та спільної роботи, яка дозволяє користувачам спілкуватися через відео, аудіо та текст у реальному часі (Додаток А).

Програма Zoom є зручним інструментом для проведення відеоконференцій, робочих зустрічей, а також індивідуальних і групових занять. Вона доступна для використання як на персональних комп'ютерах, так і на мобільних пристроях, зокрема смартфонах і планшетах. До відеоконференції в Zoom можуть приєднатися всі охочі, отримавши посилання або використовуючи ідентифікатор зустрічі.

Значними перевагами Zoom, на нашу думку, є такі:

- більшість функцій доступні в безкоштовній версії Zoom Basic (демонстрація екрана, цифрова дошка, запис, інтеграція з іншими сервісами, чат, обмін файлами);
- можливість передати управління учасникам;
- індивідуальний чат під час конференції;
- функція вираження емоцій, що для викладача є формою зворотного зв'язку, а для учасників — способом розвитку емоційного інтелекту та вміння контролювати і виражати свої емоції;
- застосування функції піднятої руки мотивує учасників активно долучатися до обговорення;
- функція, що дозволяє кільком учасникам одночасно демонструвати свої екрани (для цього організатору зустрічі потрібно активувати режим «Кілька учасників можуть одночасно демонструвати екран»);

- сесійні кімнати для групової роботи;
- «вимкнути звук» дозволяє організатору відключити мікрофон у одного чи кількох учасників, просто навівши курсор на їхні імена;
- «попросити увімкнути» дає змогу запросити певного учасника увімкнути мікрофон.
- віртуальний фон дозволяє замінити реальний фон під час відеоконференцій, створюючи більш професійний або особистий вигляд;
- можливість запланувати конференцію заздалегідь та надіслати запрошення учасникам до початку зустрічі;
- використання цифрової дошки дозволяє учасникам створювати та редагувати нотатки, малюнки та схеми в реальному часі, що полегшує візуальне пояснення матеріалу та сприяє активній взаємодії під час зустрічі [6].

Безпосередні можливості цієї платформи:

- для проведення занять у Zoom можна використовувати безкоштовний план Zoom Basic або платну версію Zoom Pro, яка знімає обмеження по часу для відеоконференцій та дозволяє збільшити кількість учасників;
- забезпечення підтримки використання платформи на рівні держави;
- забезпечення підтримки використання платформи на рівні навчальних закладах;
- скасування обмежень за часом для освітніх установ;
- розширення функціональних можливостей [6].

Також варто наголосити на недоліках платформи Zoom:

- безкоштовна версія Zoom дозволяє до 100 учасників;
- обмеження в часі;
- чат зберігає лише повідомлення, надіслані після входу користувача [6].

Zoom є зручним і ефективним інструментом для онлайн-консультацій з дорослими, особливо для індивідуальних та групових зустрічей. Платформа

дозволяє легко організувати комунікацію з фахівцями завдяки своїм простим у використанні функціям, таким як демонстрація екрану, цифрова дошка, сесійна кімната, функція вираження емоцій та ін.

Google Meet — це платформа для відеоконференцій, що дозволяє проводити онлайн-зустрічі, спільно працювати та обмінюватися інформацією (Додаток Б). Вона інтегрована з Google Workspace, що забезпечує простоту використання і доступ до інших інструментів Google.

Серед переваг Google Meet можна виокремити:

- інтеграція з Google Workspace, дає змогу безкоштовно користуватися різними інструментами Google, такими як Docs, Drive, Sheets, Slides тощо;
- забезпечує безпеку за допомогою генерації унікальних ключів для кожної зустрічі, верифікації учасників та багаторівневого захисту даних;
- доступний для всіх користувачів, які мають акаунт Google;
- сеанси підгруп (можливість розподілу учасників на групи);
- використання віртуального фону та брендування;
- дозволяє робити демонстрацію екрану, проводити опитування, підняти руку, спілкування в чаті;
- можливість використання реакції та смайли;
- дозволяє організаторам зустрічей отримувати звіти про присутність учасників;
- інтегрується з Google Календарем, що дозволяє організаторам організовувати зустрічі, які автоматично з'являються в календарях всіх учасників [45].

Серед недоліків Google Meet можна виокремити:

- обмежений доступ до багатьох функцій у безкоштовній версії;
- у чаті відображаються лише повідомлення, надіслані після того, як учасник підключиться до зустрічі;
- відсутній індивідуальний чат під час відеоконференцій;

- для підключення до конференції в Google Meet усі учасники повинні мати обліковий запис Google. Якщо учасник не має такого запису, він не зможе приєднатися до зустрічі;
- максимальна кількість учасників на безкоштовному тарифному плані, що становить 100 осіб. Для більших зустрічей чи заходів, які потребують більшої кількості учасників, необхідно перейти на платну версію [45].

Google Meet є ефективною платформою для консультаційної діяльності завдяки простоті використання, можливості інтеграції з іншими інструментами Google.

Padlet — це безкоштовна мультимедійна стіна, яка дозволяє взаємодіяти в режимі реального часу між учнями та вчителем, що сприяє участі всьому класу (Додаток В) [51].

До переваг Padlet можна віднести:

- простий інтерфейс та можливість створювати до 4 дошок безкоштовно;
- підтримує різноманітні формати створення дошок, а також постійно оновлює функціонал;
- шаблони ІІІ для проведення опитувань, шкали подій, створення плану заняття, користувацької дошки тощо;
- можливість організовувати групову роботу та проекти;
- дозволяє створювати спільні дошки для обміну нотатками, зображеннями, відео та іншими файлами;
- користувачі можуть вибирати, хто саме має доступ до контенту, і забезпечувати, щоб сторінка залишалася недоступною для сторонніх осіб;
- дозволяє встановити регулярний зворотний зв'язок між педагогом та учасниками;
- демонстрація результатів є зручною, оскільки завдання можна переглядати у вигляді презентації, що дозволяє структуровано та наочно представити інформацію;

- підтримує роботу на смартфонах [24, 35].

До недоліків Padlet можна віднести:

- розширені функції доступні лише в платній версії.

Padlet є потужним інструментом для консультаційної діяльності, дозволяючи організовувати зворотний зв'язок між консультантом і клієнтами через інтерактивні дошки. Платформа сприяє активній взаємодії завдяки можливості обміну нотатками, відео, зображеннями та іншими файлами. Її адаптивність та легкість у використанні робить її зручною для різних типів консультацій, забезпечуючи ефективне та структуроване спілкування.

Miro — це віртуальна дошка для індивідуальної або командної роботи, що дозволяє створювати й редагувати різноманітні візуальні матеріали (Додаток Г).

Віртуальна дошка Miro має такі переваги:

- інтегрується з іншими сервісами, як-от Zoom чи Meet Google;
- користувачі можуть створювати спільні проєкти, використовувати шаблони, демонструвати матеріали та надавати коментарі;
- інструменти для малювання, додавання текстів, ілюстрацій, відео, а також функція відстеження курсорів допомагають підтримувати активність і контроль під час занять;
- використання «гіфок» і «смайликів», які допомагають створити динамічну атмосферу;
- вбудований ШІ, який допомагає автоматизувати процеси, створювати контент;
- інструмент універсальний, підходить для занять із невеликими групами чи окремим учасником [1].

Віртуальна дошка Miro має такі недоліки:

- дошка доступна лише англійською мовою;
- деякі функції доступні лише у платній версії [1].

У консультаційній діяльності в освіті дорослих віртуальні дошки можуть слугувати для реалізації таких завдань (рис. 1):

Рис. 1 Напрямки використання віртуальних дошок

Canva — це онлайн-платформа для графічного дизайну, яка дозволяє створювати професійні візуальні матеріали без спеціальних знань (Додаток Д).

Переваги Canva:

- інтуїтивно зрозумілий дизайн платформи дозволяє легко створювати проекти навіть новачкам;
- широкий вибір професійно розроблених шаблонів для різних типів контенту;
- користувачі можуть змінювати кольори, шрифти, зображення та інші елементи відповідно до своїх потреб;
- безкоштовна версія надає багато корисних функцій, а платна Pro-версія пропонує додаткові можливості та ресурси;
- платформа дозволяє кільком користувачам одночасно працювати над одним проектом, що сприяє командній співпраці;

- надає доступ до великої кількості стокових фотографій, ілюстрацій, піктограм та інших елементів, які можуть покращити якість дизайну;
- можливість експортувати проєкти в різних форматах (PDF, JPG, PNG) та ділитися ними онлайн або електронною поштою;
- вбудований ШІ;
- платформа інтегрується з популярними сервісами, такими як соціальні мережі, Dropbox, Google Drive тощо [46].

Недоліки Canva:

- деякі елементи або шаблони в безкоштовній версії можуть містити водяні знаки, які можна видалити лише при переході на платний план;
- працює як веб-платформа, тому для доступу та роботи з нею потрібне стабільне інтернет-з'єднання;
- хоча інтерфейс зручний, новачкам може знадобитися час для освоєння основних функцій та інструментів [46].

Онлайн-платформа для графічного дизайну Canva допомагає зробити консультації з дорослими більш інтерактивними, структурованими та візуально привабливими.

Mentimeter — це інтерактивна онлайн-платформа для створення презентацій з елементами опитувань та збору зворотного зв'язку в режимі реального часу (Додаток Е).

Переваги сервісу Mentimeter:

- платформа надає можливість проводити опитування, відкриті питання, створювати тести, хмари слів;
- відсутні обмеження на кількість відповідей, які можна отримати;
- тип слайда для опитування можна швидко й легко змінювати;
- мобільні опитування зручно проводити за допомогою QR-коду;
- є можливість завантажувати результати опитувань;
- широкий вибір типів слайдів і шаблонів [27].

Недоліки сервісу Mentimeter:

- відсутність українського інтерфейсу, лише браузерний переклад;
- обмеження у презентаціях: до 2 відкритих питань і 5 питань із множинним вибором. [27].

Mentimeter є ефективним інструментом для консультаційної діяльності в освіті дорослих, оскільки дозволяє інтерактивно залучати учасників через опитування, вікторини та зворотний зв'язок у режимі реального часу. Його функціонал сприяє підвищенню активності та залученості аудиторії, додаючи елементи гейміфікації та візуалізації. Завдяки зручному інтерфейсу, можливості роботи з різними типами слайдів і функціям аналізу результатів. Mentimeter значно підвищує якість освітнього процесу та сприяє кращій взаємодії між викладачем і слухачами.

Google Forms — це онлайн інструмент для створення анкети, опитувань та форм збору даних (Додаток Ж).

Google Forms дають змогу використовувати різні типи запитань (табл. 3).

У Таблиці 3 подано основні типи запитань, які можна застосовувати при створенні форми в Google Forms.

Таблиця 3

Тип	Опис
із короткими відповідями	ключові слова та словосполучення
абзац	текстова відповідь великого обсягу, що складається з кількох речень
з варіантами відповіді	питання з кількома варіантами вибору, де можна вибрати один варіант
прапорці	питання з кількома варіантами вибору, де можна вибрати більше ніж один варіант

спадний список	відповідь надається у вигляді списку, з якого потрібно вибрати одну правильну відповідь
завантаження файлу	респондент може завантажувати файли з відповідями на Google Диск власника форми, якщо вони авторизовані користувачі, які працюють із власного облікового запису Gmail
лінійна шкала	шкала для оцінки, де вибирається певне значення від 1 до 5 (або інший діапазон)
рейтинг	вибір оцінки за допомогою зірок
таблиця з варіантами відповіді	завдання на встановлення відповідності в кожному рядку потрібно обрати один правильний варіант відповіді
сітка прапорців	сітка для вибору кількох варіантів у різних рядках
дата	відповіді на такі запитання вимагають знань щодо точної дати події (число, місяць, рік)
час	відповідь може включати точне визначення часу (години, хвилини, секунди)

Розглянемо переваги цього сервісу:

- безкоштовний доступ для всіх користувачів Google;
- інтерфейс україномовний простий і зрозумілий;
- можливість інтеграції з іншими сервісами Google, зокрема Google Sheets (Таблиці), що забезпечує легку автоматизацію обробки та аналізу результатів тестів;
- наявність різноманітних типів запитань;
- підтримка мобільних пристроїв та адаптація інтерфейсу для зручного використання на них;
- візуалізація результатів у вигляді діаграм;
- можливість легкого вбудовування у веб-сайти або блоги, що спрощує використання та поширення Google Forms;
- автоматичне збереження на Google Drive [31].

Розглянемо недоліки цього сервісу:

- потрібен доступ до Інтернету для створення та користування;
- обмежений вибір кастомізації дизайну порівняно з іншими інструментами [31].

Використання Google Forms у консультаційній діяльності в освіті дорослих дозволяє ефективно збирати інформацію про потреби та очікування учасників навчання. Завдяки простоті використання Google Forms стає зручним інструментом для адаптації навчальних матеріалів до потреб дорослих учнів та оптимізації освітнього процесу.

Gmail — це сервіс електронної пошти, який пропонує інструменти та функції для безпечного обміну листами, їх організації, ефективної комунікації з іншими користувачами (Додаток И).

Основні переваги Gmail:

- доступ до хмарного сховища з понад 30 Гб пам'яті;
- зручна взаємодія з Google Drive, Google Calendar, Google Docs, що допомагає організовувати роботу та обмін документами;
- внутрішня комунікація через чат, що дає змогу швидко зв'язуватися з клієнтами та колегами;
- захист від хакерських атак та шифрування даних;
- можливість користуватися поштою з будь-якого пристрою;
- інтеграція з іншими поштовими сервісами, такими як Apple Mail, Outlook та Mozilla Thunderbird [44].

Основні недоліки Gmail:

- максимальний розмір файлів, що можна надіслати, становить 25 МБ;
- хоча Gmail має потужну фільтрацію спаму, іноді важливі листи можуть потрапити до папки зі спамом;

- має високий рівень безпеки, але деякі користувачі можуть хвилюватися щодо збору даних компанією Google [44].

За допомогою електронної пошти Gmail можна швидко надавати консультації, обмінюватися матеріалами, планувати сесії та отримувати зворотний зв'язок. Це зручний спосіб організувати комунікацію, а також зберігати всі дані в одному місці для подальшого аналізу та роботи з клієнтами.

Цифрові ресурси не лише збільшують ефективність консультацій, а й формують середовище постійного професійного зростання самого консультанта. Платформи з відкритим доступом до курсів, інструменти самооцінювання, ресурси для професійної рефлексії – усе це підтримує культуру безперервного навчання фахівця.

Проте важливо враховувати й недоліки цифрових рішень: технічні бар'єри, ризики інформаційного перевантаження, потребу в цифровій безпеці та збереженні конфіденційності. Інноваційна компетентність передбачає усвідомлення цих ризиків та вміння мінімізувати їх вплив.

Отже, цифрові ресурси стають не лише інструментом, а й фактором професійної ідентичності консультанта, який здатен інтерпретувати технології як простір інновацій, розвитку та підтримки дорослих у процесі навчання.

Висновки до першого розділу

У першому розділі здійснено всебічний аналіз теоретичних засад і наукової літератури з обраної теми. Для розширення теоретичного підґрунтя першого розділу використано праці провідних науковців, зокрема: О. Аніщенко, Т. Боровик, А. Ковальчук, Л. Лук'янова, М. Knowles, О. Огієнко, О. Охріменко, Л. Скрипник, І. Спільник, С. Устиченко та ін.

Окреслено базові поняття, що дозволяють чітко сформулювати контекст дослідження, зокрема:

Освіта дорослих (В. Буренко) – цілеспрямований процес розвитку і виховання особистості шляхом реалізації освітніх програм і послуг, здійснення освітньо-інформаційної діяльності в межах та поза межами загальної середньої, професійно-технічної, вищої і післядипломної освіти.

Інноваційна компетентність педагога (О. Огієнко) трактується як система мотивів, знань, умінь, навичок, особистісних якостей, що забезпечує ефективність використання нових педагогічних технологій у роботі з дітьми.

Цифрові освітні ресурси (А. Сбруєва, А. Кузьмінський) – різноманітні інформаційні матеріали (тексти, графіка, мультимедійні елементи), які користувач може завантажити на свій комп'ютер, розмістити на інтернет-порталах, віртуальних або хмарних сховищах для подальшого використання в освітніх цілях, дотримуючись відповідних правових норм.

Цифрові інструменти (А. Ковальчук) – програмні або апаратні засоби, що призначені для обробки, зберігання, передачі чи відтворення інформації в цифровому форматі.

Консультавання (Л. Скрипник) – називають спеціально організовану інформаційну взаємодію між консультантом і особами, які потребують допомоги, з метою розв'язання їхніх проблем та внесення позитивних змін у діяльність як окремих індивідів, так і освітніх організацій загалом.

Консультаційна діяльність (І. Гуцал, Л. Гаврилюк-Єнсен) – полягає у наданні кваліфікованими фахівцями клієнтові на контрактній основі незалежних і об'єктивних порад та технічної допомоги з метою сприяння у справі виявлення, ідентифікації та діагностування наявних проблем, пошуку їх оптимального вирішення, методології розроблення і впровадження рекомендацій та практичної реалізації заходів, спрямованих на здійснення конструктивних змін щодо поліпшення використання існуючих можливостей для досягнення найбільшого ефекту функціонування.

У ході дослідження визначено особливості прояву інноваційної компетентності консультантів та її суттєву роль у забезпеченні якості освітнього супроводу в консультаційній діяльності в освіті дорослих. Встановлено, що інноваційна компетентність виступає ключовим фактором підвищення ефективності освітнього процесу, враховуючи сучасні виклики. До таких викликів належать необхідність інтеграції сучасних технологій, застосування персоналізованих підходів, використання інтерактивних методів, впровадження адаптивного навчання тощо. Запровадження інноваційних підходів сприяє оптимізації навчального процесу, роблячи його більш доступним, динамічним та орієнтованим на індивідуальні потреби й можливості учасників освітнього процесу.

Досліджено провідну роль цифрових ресурсів та інструментів консультаційної діяльності в освіті дорослих, які є важливими засобами розвитку інноваційної компетентності консультантів. Виявлено, що сучасні цифрові інструменти стають незамінними для надання консультаційних послуг, адже вони дозволяють забезпечити доступ до знань та підтримки у будь-який час і з будь-якої локації. Це особливо важливо в умовах обмеженого доступу до традиційних методів навчання та консультацій в періоди кризових ситуацій, таких як війна. Визначено, що оптимальними цифровими ресурсами та інструментами в умовах воєнного стану є платформи, такі як Zoom, Google Meet, Padlet, Miro, Canva, Mentimeter, Google Forms, Gmail, які забезпечують гнучкий

доступ до навчальних матеріалів, а також інструменти для комунікації та дистанційного консультування, здатні задовольнити потреби різних категорій дорослих учнів.

Отже, розвиток інноваційної компетентності консультантів та активне використання цифрових ресурсів та інструментів є важливими чинниками модернізації консультаційної діяльності в освіті дорослих і забезпечує ефективну відповідь на виклики сучасності.

РОЗДІЛ II. ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ РІВНЯ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ КОНСУЛЬТАНТІВ ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ ЗАСОБАМИ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

2.1. Критерії, рівні та показники розвитку інноваційної компетентності консультантів у контексті цифрової трансформації

Цифрова трансформація освіти дорослих зумовила необхідність переосмислення ролі консультанта як суб'єкта професійної взаємодії, здатного ініціювати, впроваджувати та підтримувати інноваційні освітні практики. У цьому контексті важливо не лише користуватися цифровими інструментами, а й володіти інноваційною компетентністю – інтегративною якістю, яка визначає ефективність консультування в умовах змін.

Для того, щоб оцінити рівень розвитку інноваційної компетентності консультантів, необхідно спиратися на чітко визначені критерії, показники та рівні, що відображають ступінь опановування відповідними знаннями, вміннями, установками й здатностями.

У наукових дослідженнях важливо розрізняти поняття «критерій» та «показник», оскільки вони відіграють ключову роль у процесі оцінювання та аналізу.

С. Гончаренко розглядає критерії як системні індикатори, що поєднують методологічні підходи до оцінювання, включаючи способи розрахунку, статистичні моделі та алгоритми ухвалення висновків щодо гіпотез [8].

За О. Спіріним, показники слугують характеристиками, що дозволяють фіксувати зміни у якості та кількості результатів освітнього процесу, зокрема щодо його ефективності та досягнень учасників навчання [34].

У «Тлумачному словнику української мови» критерій тлумачиться як засіб оцінювання, основа для класифікації чи судження [4].

Згідно зі «Словником іншомовних слів», поняття критерій походить з грецької й означає міру або ознаку, що використовується для оцінювання або упорядкування певних явищ [20].

У педагогічній науці критерії сприймаються як орієнтири для оцінювання педагогічних явищ, процесів і результатів, що відображають їхні змістові або функціональні ознаки.

В. Кремень визначає критерії та показники як сукупність параметрів, що є базою для аналізу умов, перебігу й результатів освітньої діяльності відповідно до поставлених цілей [11].

На думку Я. Сікори, критерій є основою для оцінки наявності або сформованості певного педагогічного явища, тоді як показник – це конкретна його якісна або кількісна характеристика, яка дозволяє судити про рівень виявлення цього критерію [31].

Оцінювання інноваційної компетентності консультантів у цифровому середовищі має ґрунтуватися на комплексному підході, який передбачає врахування взаємопов'язаних компонентів професійної діяльності. Інноваційна компетентність проявляється через систему критеріїв і показників, що дає змогу визначити рівень розвитку інноваційної компетентності консультантів.

На основі визначених компонентів, критеріїв та відповідних показників структуровано інформацію щодо проявів інноваційної компетентності консультантів за трьома рівнями її розвитку: низьким, середнім і високим. Зведені дані подано у *Таблиці 2.1*, що відображає логічну взаємодію критеріїв, показників та рівневих характеристик.

Таблиця 2.1

Критерії, показники за рівнями інноваційної компетентності консультантів

Структура	Критерії	Показники за рівнями		
		Низький	Середній	Високий

Мотиваційно-ціннісний компонент	Аксіологічний	- відсутність або слабка сформованість ціннісних орієнтацій щодо інновацій; - низький інтерес до цифрових ресурсів та новітніх технологій; - опанування нових підходів сприймається як примус; - слабо виражена мотивація до професійного зростання; - неусвідомлення значущості інновацій для розвитку освіти дорослих.	- частково сформовані ціннісні орієнтири щодо інновацій; - позитивне ставлення до впровадження нових технологій за умов зовнішньої підтримки; - усвідомлення користі цифрових ресурсів, але відсутність внутрішньої ініціативи; - мотивація нестійка, посилюється при наявності зворотного зв'язку. - прояв вибіркової зацікавленості інноваціями.	- чітко сформовані професійні цінності, орієнтовані на інноваційність; - стійкий інтерес до цифрових технологій, готовність до їх регулярного впровадження; - усвідомлення особистісної та професійної значущості інновацій; - внутрішня потреба в безперервном у розвитку та самореалізації; - ініціювання впровадження нових підходів у професійне середовище.
Гносеологічний-когнітивний компонент	Когнітивний	- фрагментарні знання про інноваційні технології та цифрові ресурси; - нерегулярне оновлення знань або його відсутність; - складнощі в	- володіння базовими знаннями про цифрові ресурси та інноваційні технології; - оновлення знань епізодичне, переважно за потреби; - часткове	- системне оволодіння теоретичними знаннями та практичними вміннями щодо інновацій; - регулярне оновлення знань, стеження за тенденціями

		осмисленні власної діяльності та в адаптації інновацій до потреб дорослих; - мінімальна професійна комунікація з колегами щодо новітніх практик; - неучасть у самоосвіті.	критичне осмислення діяльності; - здатність адаптувати інновації у стандартних ситуаціях; - професійне спілкування нерегулярне, але продуктивне; - самоосвіта вибіркова та не системна.	цифровізації; - глибоке критичне осмислення власної діяльності; - здатність адаптувати інновації до різних потреб дорослих учнів; - активна професійна взаємодія з колегами; - розвинені навички самоосвіти, участь у спільнотах та професійних мережах.
Процесуально-діяльнісний компонент	Праксіологічний	- невпевнене або мінімальне використання цифрових платформ; - труднощі з перенесенням знань у практику; - низька творчість і відсутність ініціативності; - відсутність або поверхневе здійснення аналітичної діяльності;	- уміння використовувати цифрові інструменти у стандартних ситуаціях; - часткове застосування теоретичних знань у практиці; - прояв творчості непостійний, переважно за умови зовнішньої мотивації; - проведення окремих елементів	- впевнене володіння сучасними цифровими платформами; - здатність трансформувати знання у практичні інноваційні рішення; - високий рівень творчості та ініціативності; - регулярне проведення аналітичної та дослідницької роботи щодо інновацій;

		- недостатнє використання методологічних підходів для оцінювання інновацій.	аналітичної роботи; - обмежене використання методологічних підходів, потреба в супроводі.	- застосування обґрунтованих методологічних підходів для оцінювання інноваційних процесів.
Рефлексивно-аналітичний компонент	Рефлексивний	- відсутність системної рефлексії; - труднощі з самооцінкою та корекцією діяльності; - невміння визначати причини успіхів і помилок; - відсутність стратегій подолання професійних викликів; - професійний розвиток не планується або планування формальне.	- часткова рефлексія та аналіз результатів діяльності; - здатність до коригування дій за наявності зворотного зв'язку; - часткове усвідомлення причин професійних успіхів і невдач; - стратегії подолання труднощів ситуативні; - індивідуальний розвиток планується епізодично.	- регулярна глибока рефлексія професійної діяльності; - здатність самостійно коригувати дії та підходи; - чітке розуміння причин успіхів і проблем у впровадженні інновацій; - генерування ефективних стратегій подолання професійних викликів; - планування індивідуальної траєкторії розвитку з урахуванням інноваційних тенденцій.

Системне визначення критеріїв, показників і рівнів розвитку інноваційної компетентності консультантів дає змогу об'єктивно оцінювати стан їхньої професійної підготовки в умовах цифровізації. Такий підхід сприяє не лише ефективній діагностиці рівня розвитку інноваційної компетентності, а й створенню індивідуалізованих траєкторій професійного розвитку. Урахування

цифрового контексту забезпечує актуальність критеріїв та дозволяє орієнтувати консультантів на інтеграцію сучасних технологій у консалтингову практику. Це, своєю чергою, сприяє посиленню ролі консультантів у трансформації освіти дорослих і підвищенню її якості.

2.2. Діагностика рівня інноваційної компетентності консультантів у процесі використання цифрових ресурсів і засобів консультативної діяльності

Діагностика є однією з ключових складників аналізу освітнього процесу на всіх його рівнях, оскільки забезпечує якісний та системний аналіз функціонування кожної його ланки. Її мета полягає в оцінюванні дії чи процесу, що триває або вже відбувся. Для здійснення ефективної діагностики необхідно враховувати методологію педагогічної діагностики, кваліметричні методики вимірювання та дотримуватися принципів об'єктивності, систематичності та всеосяжності. У цьому контексті можуть використовуватися як інтуїтивні методи, так і кваліметричні інструменти [15].

У сфері освіти дорослих, де консультативна діяльність дедалі активніше інтегрується з цифровими ресурсами та інструментами, важливо не лише оцінити ефективність їх застосування, а й виявити рівень розвитку інноваційної компетентності самих консультантів.

Поняття «діагностичний інструментарій» науковці В. Галузяк та І. Холковська, трактують як сукупність методів та засобів, призначених для проведення педагогічної діагностики. Воно охоплює як конкретні інструменти, так і загальну методику їхнього застосування з метою оцінки поточного стану об'єктів педагогічного процесу, аналізу причин цього стану та розроблення рекомендацій щодо подальшого розвитку й удосконалення досліджуваного явища [36].

У нашому дослідженні цей термін розглядається як сукупність методичних та технічних засобів, які сприяють отриманню повної інформації про об'єкт дослідження та пов'язані з ним процеси. Зокрема, це стосується оцінювання рівня ефективності застосування цифрових ресурсів і засобів у консультативній діяльності в освіті дорослих, а також рівня розвитку інноваційної компетентності консультантів, що забезпечує результативне впровадження цифрових рішень у професійну практику. Такий діагностичний

підхід дозволяє здійснювати цілісний аналіз цифрової та інноваційної складової консультаційної підтримки, що є запорукою підвищення якості освітніх послуг у контексті цифрової трансформації освіти дорослих.

При цьому «педагогічна діагностика» трактується науковцями як система взаємопов'язаних компонентів, що включає типи, вимоги, види та етапи діагностики, а також набір конкретних методик, процедур і діагностичних операцій. Її головним завданням є встановлення педагогічного діагнозу та розробка відповідних корекційних заходів. Ефективність педагогічної діагностики залежить від раціонального використання діагностичних інструментів, точності аналізу отриманих результатів та їхнього подальшого застосування для вдосконалення освітнього процесу [7].

Таким чином, діагностика рівня інноваційної компетентності консультантів у процесі використання цифрових ресурсів і засобів консультаційної діяльності є важливим елементом педагогічного аналізу, що дозволяє оцінити рівень розвитку їхніх професійних компетенцій у цифровому середовищі та сприяє підвищенню якості консультаційної підтримки в освіті дорослих.

У межах емпіричного етапу дослідження було розроблено чотири опитувальники, що дозволило здійснити комплексну діагностику рівня інноваційної компетентності консультантів у процесі використання цифрових ресурсів у консультаційній діяльності. Два з них були призначені для викладачів-консультантів. Перший – «Застосування цифрових ресурсів та інструментів у консультаційній діяльності в освіті дорослих» (Додаток К) – мав на меті виявлення особливостей використання цифрових технологій у практиці консультування. Другий – «Опитувальник для консультантів освіти дорослих» (Додаток Л) – був спрямований безпосередньо на діагностику рівня розвитку інноваційної компетентності консультантів.

Ще два опитувальники були орієнтовані на здобувачів освіти. Перший із них – «Використання цифрових ресурсів у консультаційній діяльності в освіті дорослих: думка студентів» (Додаток М) – дозволив проаналізувати рівень обізнаності студентів щодо цифрових інструментів, які застосовуються під час консультування. Другий – «Опитувальник для слухачів/отримувачів консультаційної підтримки» (Додаток Н) – мав на меті оцінити інноваційну компетентність викладачів-консультантів з позиції студентів як безпосередніх користувачів консультаційних послуг.

Використання зазначених опитувальників забезпечило багаторівневий аналіз процесу цифрового консультування в освіті дорослих, надало можливість об'єктивно оцінити рівень інноваційної компетентності консультантів, виявити чинники, що впливають на ефективність їхньої діяльності.

Кожен з опитувальників містив по 10 запитань, які охоплювали різні аспекти діагностики рівня інноваційної компетентності консультантів у процесі використання цифрових ресурсів та засобів консультаційної діяльності.

До опитування були залучені викладачі та студенти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, а також викладачі Фахового коледжу «Універсум» цього університету. Участь в опитуванні брали студенти таких спеціальностей: 011 Освітні, педагогічні науки, 012 Дошкільна освіта, 013 Початкова освіта, 035 Філологія.

Перше опитування, спрямоване на те, щоб оцінити застосування цифрових ресурсів у консультаційній діяльності в освіті дорослих, охопило 88 респондентів, з яких 50 були студентами, а 38 — педагогічними працівниками. Друге опитування мало за мету виявлення рівня розвитку інноваційної компетентності консультантів; у ньому взяли участь 40 осіб, зокрема 30 студентів та 10 педагогічних працівників.

Дослідження проводилося у 2025 році, коли було визначено актуальність проблеми, окреслено об'єкт, предмет та мету дослідження. Ми здійснили

ретельний аналіз відповідної наукової, педагогічної та психологічної літератури з метою пошуку оптимальних шляхів для підвищення результативності цифрових технологій в освітньому процесі; систематизували теоретичні аспекти теми, дослідили використання цифрових ресурсів та інструментів консультативної діяльності в освіті дорослих, проаналізували причини недоліків в освітньому процесі. Схарактеризували шляхи покращення ефективності консультативної діяльності за допомогою цифрових ресурсів та інструментів.

Особлива увага була приділена інноваційній компетентності викладача-консультанта, яка розглядається як здатність ефективно інтегрувати цифрові ресурси та інструменти в освітню взаємодію, забезпечуючи гнучке, інклюзивне й персоналізоване навчання. У межах дослідження інноваційна компетентність розумілася як поєднання технічної обізнаності, методичної гнучкості, педагогічної майстерності та здатності до змін в умовах цифрової трансформації освіти. Отримані результати дозволяють оцінити не лише якість консультацій, а й рівень розвитку інноваційної компетентності як ключової умови ефективної освіти дорослих.

У контексті модернізації освіти дорослих особливе значення набуває використання цифрових ресурсів та інструментів у консультативній діяльності. Консультації є важливою формою педагогічної взаємодії, що дозволяє забезпечити індивідуалізовану підтримку, корекцію навчального процесу та вирішення навчальних труднощів. Цифрові технології розширюють можливості такої взаємодії, роблячи її доступною незалежно від місця перебування учасників освітнього процесу. Однак ефективність використання цих ресурсів потребує емпіричної перевірки. З цією метою було проведено опитування серед здобувачів освіти, спрямоване на з'ясування їхнього досвіду, ставлення та оцінки цифрових ресурсів та інструментів у консультативному процесі.

Результати свідчать, що більшість опитаних — це студенти віком від 18 до 22 років (96%). Лише один респондент вказав вік до 18 років, ще один —

понад 30 років. Це вказує на те, що опитування охопило переважно молодь, яка активно залучена до освітнього процесу в закладах вищої освіти.

Серед опитаних 86% здобувачів ступеня бакалавра (43 особи) і 14% — магістри (7 осіб).

На питання про участь у консультаціях: 42% студентів відповіли, що регулярно беруть участь; 38% — іноді; 10% — рідко; ще 10% взагалі не брали участь у консультаціях.

Значна частина студентів регулярно або час від часу бере участь у консультаціях, що свідчить про потребу в підтримці з боку викладачів. Невеликий відсоток тих, хто не користується консультаціями, може бути пов'язаний із недостатньою проінформованістю або низьким рівнем мотивації.

Найпоширенішими форматами є: відеоформат (Zoom, Google Meet) — 84%; месенджери (Viber, WhatsApp) — 40%; очні консультації — 36%; освітні платформи (Google Classroom, Moodle) — 18%.

Онлайн-формати (особливо відеозустрічі) є найпопулярнішими, що свідчить про зручність та доступність таких способів взаємодії. Водночас низький рівень використання освітніх платформ потребує додаткового аналізу щодо їх доступності та функціональності.

Це демонструє активне використання цифрових каналів, зокрема

Найчастіше студенти користуються такими цифровими ресурсами для отримання консультацій: Zoom, Google Meet, Microsoft Teams — 94%; відеоконференційних сервісів Viber, WhatsApp — 64%; освітні платформи — 24%; соціальні мережі — 20%; Telegram — лише 2%.

Відеозв'язок є найпопулярнішим інструментом. Месенджери також широко використовуються завдяки простоті доступу. Водночас використання

соцмереж та платформ залишається обмеженим, що свідчить про недостатню інтеграцію консультацій у формальні цифрові середовища.

Таким чином, відеозв'язок є ключовим інструментом консультацій.

На питання щодо зручності цифрових консультацій: 50% вважають цифрові консультації дуже зручними; 30% — скоріше зручними; 18% — нейтрально; 2% відчують незручність; 0% — дуже незручно.

Загалом студенти позитивно оцінюють зручність цифрових консультацій, що є свідченням їхньої адаптованості до таких форматів і потенціалу до подальшого розвитку.

Студенти обрали такі переваги консультацій: доступність у будь-який час і з будь-якого місця — 94%; збереження матеріалів консультації — 60%; можливість ставити запитання у зручному форматі — 58%; інтерактивність і додаткові ресурси — 42%.

Найбільш цінною є гнучкість консультацій у часі та просторі. Також важливими є можливість повторного перегляду матеріалів та комунікація в зручному форматі.

Ефективність цифрових консультацій у порівнянні з очними: 44% вважають цифрові ресурси такими ж ефективними; 30% — більш ефективними; 14% — менш ефективними; 12% — не змогли визначитись.

Більшість студентів не бачать суттєвої різниці в ефективності форматів, що свідчить про адаптацію до цифрового середовища, однак частина респондентів вважає їх менш ефективними — це вимагає подальшого дослідження причин.

Серед труднощів під час онлайн-консультацій респонденти виокремили: низьку якість зв'язку/інтернету — 74%; відсутність живої комунікації з викладачем — 46%; недостатню взаємодію між студентами — 32%; труднощі з

платформами — 14%; 1 особа — не відчуває труднощів. Технічні проблеми та брак особистої взаємодії — основні виклики цифрових консультацій.

Для покращення консультації у цифровому форматі респонденти пропонують: запровадити інтерактивні елементи — 36%; покращити зв'язок і технічну підтримку — 34%; збільшити кількість відеоконсультацій — 20%; використовувати зручніші платформи — 10%.

Студенти очікують більшої залученості, інтерактивності та підтримки, що має враховуватись при модернізації цифрових форматів консультування.

З метою з'ясування стану, практик і викликів використання цифрових ресурсів у консультаціях було проведено опитування серед педагогічних працівників, які залучені до освіти дорослих.

Більшість респондентів (65,7%) мають вік понад 45 років, що свідчить про зрілість, досвідченість та стабільну залученість до професійної діяльності. Молоді фахівці (до 35 років) складають лише 34,3%. (рис.2.1).

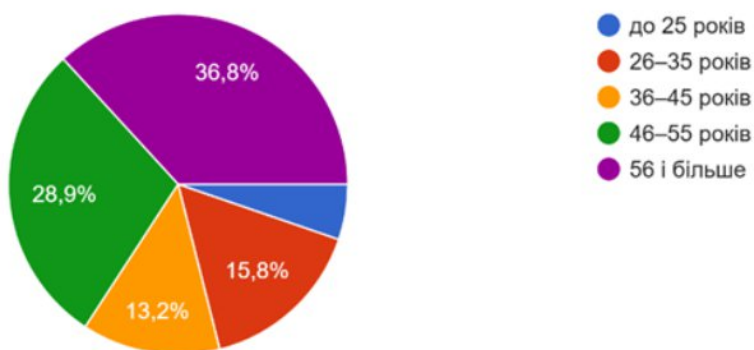

Рис. 2.1. Вікова діаграма учасників

Основну частину вибірки становлять викладачі, тобто саме ті фахівці, які безпосередньо здійснюють консультаційну діяльність (див. рис. 2.2). Це забезпечує високу репрезентативність результатів щодо викладацької практики.

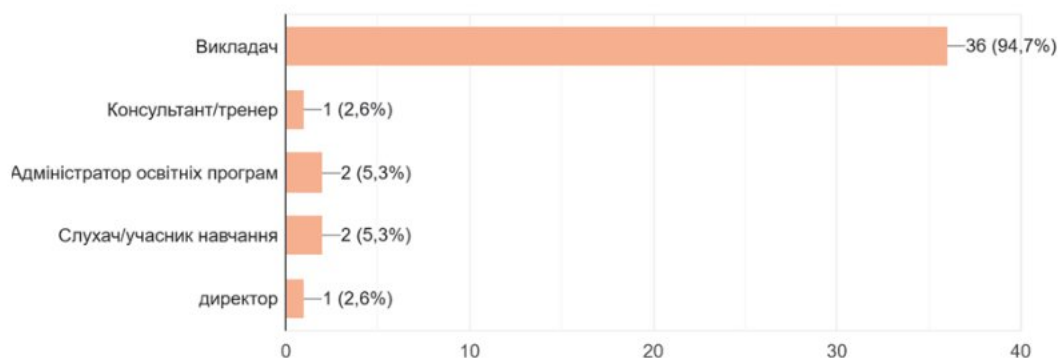

Рис. 2.2 Роль в освіті дорослих.

Досвід використання цифрових інструментів у консультативній діяльності: мають досвід – 94,7%; не мають досвіду – лише 2 особи.

Практично всі респонденти активно застосовують цифрові технології, що свідчить про цифрову трансформацію освіти дорослих. Це важливий показник для визначення ступеня впровадження інноваційних підходів.

Використовувані цифрові інструменти (можна було обрати кілька): відеоконференції (Zoom, Google Meet, Teams) – 100%; онлайн-чати (Telegram, WhatsApp, Viber) – 89,5%; освітні платформи (Moodle, Coursera, EdEra) – 84,2%; хмарні сервіси (Google Drive, OneDrive) – 55,3%; інтерактивні інструменти (Miro, Mentimeter, Kahoot) – 50%.

Безумовне лідерство відеоконференцій свідчить про домінування синхронних форм консультацій. Висока популярність чатів підтверджує зростаючу роль неформальної, оперативної комунікації. Освітні платформи широко використовуються для структурованого надання контенту. Менша популярність інтерактивних інструментів (лише 50%) свідчить про потенціал для розширення інтерактивних методик у консультуванні.

Частота застосування цифрових ресурсів у консультативній діяльності: постійно – 52,6%; часто – 39,5%; іноді – 7,9%; рідко/ніколи – 0%.

92,1% використовують цифрові ресурси постійно або часто, що підтверджує їхню інтегрованість у професійну діяльність. Відсутність тих, хто не використовує їх зовсім, є ознакою цифрової трансформації освітнього процесу.

Респонденти зазначили такі основні переваги цифрових ресурсів: доступність навчання незалежно від місця – 94,7%; гнучкість у плануванні консультацій – 78,9%; можливість збереження та аналізу матеріалів – 55,3%; інтерактивність та залучення учасників – 76,3%; візуалізація інформації, виділення головного, суттєвого – 2,6%.

Більшість учасників надають перевагу логістичним і комунікаційним зручностям, які надають цифрові технології. Трохи менше уваги приділяється функціональним особливостям (аналітика, інтерфейс), що може свідчити про потребу в методичній підтримці з ефективного використання потенціалу інструментів.

На запитання *«Як Ви оцінюєте ефективність цифрових інструментів у консультаційній діяльності?»* переважна більшість респондентів (94,8%) дали позитивну оцінку: 55,3% вважають цифрові інструменти дуже ефективними, а 39,5% – скоріше ефективними. Лише 5,3% залишилися нейтральними, і жоден з опитаних не оцінив їх як неефективні. Це свідчить про високу довіру до цифрових технологій серед педагогічних працівників та визнання їх значущості у сучасному освітньому процесі.

Більшість педагогічних працівників (65,8%) вказали, що під час онлайн-консультацій основною проблемою є нестабільний доступ до Інтернету. Недостатня технічна підтримка стала викликом для 36,8% опитаних, а відсутність навичок роботи з цифровими інструментами – для 18,4%. Деякі респонденти також зазначили труднощі, пов'язані з опором слухачів до цифрових технологій, високою вартістю розширених функцій, а також неможливістю контролю слухачів із вимкненими камерами (по 2,6%).

Виявлені проблеми свідчать про те, що технічні бар'єри залишаються серйозною перешкодою для ефективної цифрової взаємодії в освіті дорослих. Зокрема, нестабільний Інтернет знижує якість консультацій, ускладнює зворотний зв'язок і призводить до втрати уваги слухачів. Водночас значна частка освітян звертає увагу на необхідність технічної підтримки, що свідчить про брак інфраструктурного та організаційного забезпечення. Відсутність цифрових навичок у частини педагогів акцентує на важливості систематичного професійного зростання у сфері цифрових технологій. Епізодичні згадки про психологічний бар'єр слухачів до цифрових форматів та брак контролю за їх участю підтверджують, що цифрова консультація вимагає оновлених підходів до педагогічного супроводу.

Серед функцій цифрових інструментів, які, за словами респондентів, слід удосконалити, найчастіше згадувалася потреба в покращенні якості відеозв'язку та інтерактивних можливостей (50%), автоматизацію процесів зворотного зв'язку (44,7%), впровадження додаткових аналітичних інструментів (42,1%) і спрощення користування для новачків (31,6%).

Для підвищення ефективності використання цифрових ресурсів у консультаційній діяльності, більшість педагогічних працівників вважають за доцільне покращити технічне оснащення (60,5%) та проводити тренінги для консультантів (63,3%); також актуальним є створення єдиної платформи для консультацій (34,2%). Особливої уваги заслуговує ідея створення єдиної платформи, що може спростити доступ до консультацій, стандартизувати процеси та забезпечити сталість взаємодії з дорослими слухачами.

Педагогічні працівники активно використовують цифрові ресурси у консультаційній діяльності. Вони визнають їхню ефективність, особливо у забезпеченні гнучкості, доступності та взаємодії. Основними бар'єрами залишаються технічні труднощі та обмеженість функцій деяких сервісів. Для підвищення ефективності варто вдосконалити інфраструктуру, підготувати персонал через тренінги й інтегрувати єдині платформи для консультаційної

підтримки. Усе це підтверджує високий потенціал цифрових технологій в освіті дорослих.

Результати дослідження засвідчують високий рівень впровадження цифрових технологій у консультаційну діяльність в освіті дорослих. Як студенти, так і педагогічні працівники однозначно підтверджують доцільність та зручність використання цифрових ресурсів у процесі навчання, спілкування, підтримки та консультування.

Серед студентів переважна більшість (96%) — молодь віком 18–22 роки з рівнем освіти «бакалавр», що зумовлює високий рівень цифрової компетентності. 80% з них зазначили, що регулярно або періодично беруть участь у консультаціях, при цьому найпопулярнішими форматами є відеозустрічі (Zoom, Google Meet), месенджери (Viber, WhatsApp), а також освітні платформи (Google Classroom, Moodle). Найбільшими перевагами цифрових консультацій студенти вважають доступність у будь-який час і з будь-якого місця, збереження матеріалів та можливість ставити запитання в зручній формі. 88% респондентів вважають консультації в цифровому форматі зручними або дуже зручними. Проте близько третини з них зіштовхуються з технічними труднощами, зокрема з поганим інтернет-зв'язком або недостатньою взаємодією між студентами.

Щодо педагогічних працівників, серед яких більшість мають вік понад 45 років і виконують роль викладача в системі освіти дорослих, опитування засвідчило майже повну залученість до цифрової консультаційної діяльності — 94,7% мають відповідний досвід. Найбільш уживаними інструментами є відеоконференції, онлайн-чати, освітні платформи та хмарні сервіси. 92,1% опитаних використовують цифрові ресурси постійно або часто. Основними перевагами для них є доступність, гнучкість, інтерактивність і можливість аналізу та збереження консультаційного матеріалу. Ефективність цифрових консультацій оцінюється позитивно: 94,8% вважають їх дуже або скоріше ефективними.

Разом із тим, серед виявлених проблем і викликів — нестабільний інтернет, недостатня технічна підтримка, брак навичок роботи з інструментами в окремих викладачів, опір з боку деяких слухачів. Педагоги також вказують на необхідність вдосконалення функціональності цифрових платформ: покращення якості відеозв'язку, автоматизація зворотного зв'язку, впровадження аналітичних інструментів, а також спрощення інтерфейсу для новачків.

Для підвищення ефективності цифрової консультативної діяльності респонденти пропонують наступні заходи:

- проведення тренінгів для викладачів та консультантів з цифрової грамотності;
- створення єдиної зручної платформи для організації консультацій;
- покращення технічного оснащення освітніх закладів;
- активніше використання інтерактивних методів роботи (тестування, опитування, гейміфікація);
- збільшення кількості записаних відеоконсультацій для доступу у зручний час.

Отже, діагностика дає підстави зробити висновок про те, що цифрові ресурси та інструменти є не лише необхідним, а й ефективним компонентом сучасної консультативної діяльності в освіті дорослих. Водночас, забезпечення ефективного цифрового супроводу вимагає системної підтримки з боку освітніх закладів, технічного вдосконалення інструментів та безперервного розвитку цифрових компетентностей усіх учасників освітнього процесу.

Дослідження рівня інноваційної компетентності консультантів здійснювалося за трибальною шкалою, що дозволяє визначити ступінь їхньої поінформованості, мотивації та практичних навичок у використанні цифрових

ресурсів у консультаційній діяльності. Нарахування балів проводилось за такими категоріями: 3 – повністю згоден / завжди, 2 – частково згоден / іноді, 1 – не згоден / рідко.

Інтерпретація сумарних результатів відображає такі рівні компетентності:

26–30 балів – високий рівень інноваційної компетентності: консультант впевнено інтегрує цифрові ресурси у професійну діяльність, проявляє ініціативу, здатен до творчого мислення та гнучкої адаптації.

17–25 балів – середній рівень: консультант демонструє основи інноваційної компетентності, однак потребує подальшого методичного та цифрового розвитку.

0–16 балів – низький рівень: консультант потребує суттєвого супроводу, підвищення кваліфікації та підтримки в опануванні цифровими засобами.

Застосування цього опитувальника у практиці педагогічної діагностики дозволяє здійснити комплексне оцінювання рівня розвитку консультантів у процесі цифрової трансформації. Його результати можуть слугувати основою для:

- індивідуальних планів підвищення кваліфікації;
- розробки внутрішньоорганізаційних програм цифрового навчання;
- моніторингу професійного розвитку персоналу в системі освіти дорослих.

Такий формат оцінювання забезпечив можливість кількісного аналізу самооцінки консультантами власної інноваційної компетентності за окремими параметрами.

Зміст тверджень було спрямовано на вимірювання:

- рівня обізнаності з поняттям інноваційної компетентності;

- готовності адаптувати консультації до цифрового формату;
- здатності налагоджувати зворотний зв'язок у цифровому середовищі;
- навичок створення цифрового контенту;
- сформованості рефлексивних та аналітичних умінь;
- вміння оцінювати власну інноваційну компетентність;
- відкритості до впровадження цифрових рішень;
- усвідомлення цінності інновацій у професійній діяльності;
- участі у професійному навчанні;
- мотивації до подальшого розвитку інноваційної компетентності.

Аналіз відповідей на запитання *«Я добре обізнаний(-а) з поняттям інноваційна компетентність консультанта та її складовими»* засвідчив, що лише половина респондентів (50 %) вважають себе достатньо обізнаними з даним поняттям, поставивши оцінку 3. Інша половина (50 %) оцінила свою обізнаність на середньому рівні (2). Таким чином, загальний середній бал становить 2,5, що вказує на наявність загального уявлення про інноваційну компетентність, проте свідчить про потребу в поглибленні теоретичних знань та узагальненні практичного досвіду.

Позитивна динаміка спостерігається у сфері адаптації змісту консультацій до цифрових форматів, де 60 % учасників оцінили себе на високому рівні, а 40 % – на середньому (середній бал 2,6). Це свідчить про достатню здатність респондентів трансформувати зміст консультаційної діяльності відповідно до запитів і форматів цифрового освітнього середовища.

Ідентичну середню оцінку (2,6) отримано за твердженням *«Я вмію налагоджувати зворотний зв'язок у цифровому середовищі»*. 60 % консультантів упевнено декларують високий рівень відповідних умінь. Це важливий показник здатності фахівців підтримувати якісну комунікацію у віртуальному просторі, що є ключовою умовою ефективної цифрової консультації.

Рівень навичок створення цифрового навчального або консультативного контенту оцінено дещо нижче – 50 % респондентів поставили оцінку 3, решта 50 % – оцінку 2 (середнє значення 2,5). Це вказує на потенціал до розвитку в напрямі цифрової креативності, проєктування інтерактивних матеріалів та використання сучасних цифрових інструментів.

Середній бал за самостійне оцінювання власної інноваційної компетентності як консультанта в умовах цифрової трансформації освіти становить 2,4. Лише 40 % опитаних оцінили свій рівень як високий, тоді як більшість (60 %) – на середньому рівні. Це свідчить про помірковану впевненість у власних інноваційних можливостях і водночас вказує на наявність простору для професійного зростання.

Рефлексивні вміння також демонструють середній рівень розвитку (2,5): половина респондентів вважає, що регулярно аналізує результати консультаційної діяльності й удосконалює підходи до неї, інша половина — оцінює цю здатність помірно.

Найнижчий показник отримано щодо відкритості до цифрових експериментів: лише 30 % учасників виявили високий рівень відкритості, тоді як 70 % — середній. Середній бал — 2,3, що свідчить про обережність респондентів у впровадженні інноваційних цифрових рішень і потребу в розвитку культури освітнього експерименту.

Водночас важливим позитивним сигналом є висока ціннісна орієнтація на інновації: 60 % респондентів погоджуються, що інновації є ключовою цінністю сучасної консультаційної практики, а середній бал становить 2,6.

Результати щодо участі в тренінгах і курсах з інноваційних технологій є неоднозначними: 20 % респондентів визнали відсутність такої активності (оцінка 1), 30 % — оцінюють свою участь як низьку (2 бали), а 50 % — мають високі показники залученості (3 бали). Середнє значення — 2,3, що засвідчує

потребу в розширенні системи професійного розвитку консультантів саме в інноваційному напрямі.

Натомість високий показник мотивації до розвитку інноваційної компетентності (середній бал 2,6) демонструє значний потенціал для позитивної динаміки: 70 % респондентів зацікавлені в підвищенні власної професійної спроможності в умовах цифрової трансформації.

На основі трибальної системи оцінювання (3 – повністю згоден / завжди, 2 – частково згоден / іноді, 1 – не згоден / рідко), загальна сума балів для кожного учасника могла становити від 10 до 30. Аналіз підсумкових результатів засвідчив такі тенденції:

- 4 учасники (40 %) набрали 26–30 балів, що свідчить про високий рівень інноваційної компетентності. Ці консультанти впевнено інтегрують цифрові ресурси у свою діяльність, виявляють ініціативність і відкритість до змін, володіють навичками адаптації та креативного мислення.
- 6 учасників (60 %) продемонстрували результати у межах 17–25 балів, що відповідає середньому рівню інноваційної компетентності. Це свідчить про наявність базових знань і вмінь, однак респонденти потребують подальшого розвитку — зокрема, у напрямках цифрової творчості, рефлексії, самопрезентації в цифровому середовищі та освоєнні нових цифрових інструментів.
- Респондентів з низьким рівнем (0–16 балів) не виявлено, що є позитивним індикатором загального рівня розвитку компетентностей консультантів у процесі цифрової трансформації.

Загалом, результати дослідження підтверджують тенденцію до становлення інноваційної компетентності як важливого професійного компонента консультанта в освіті дорослих. Разом із тим виявлено потребу в

системній підтримці, зокрема у формі тренінгів, менторства та залучення консультантів до практик цифрового навчання.

З метою вивчення рівня розвитку інноваційної компетентності викладача-консультанта було проведено опитування серед студентів, які брали участь у консультаційних зустрічах. Оцінювання здійснювалося за трибальною шкалою:

- 3 бали – повністю згоден / завжди,
- 2 бали – частково згоден / іноді,
- 1 бал – не згоден / рідко.

Загальна кількість показників для оцінювання становила 10. Відповідно до встановленої шкали інтерпретації, максимальний результат – 30 балів.

- 26–30 балів – дуже висока ефективність цифрових консультацій; консультант демонструє всі ознаки інноваційної компетентності.
- 20–25 балів – ефективна консультаційна підтримка, але є простір для удосконалення.
- 10–19 балів – середній рівень, консультації потребують методичної, технічної чи організаційної оптимізації.
- 0–9 балів – незадовільна ефективність, потрібне ґрунтовне оновлення підходів.

Аналіз відповідей на запитання *«Консультант ефективно використовував цифрові інструменти (Zoom, Google Meet, платформи)»* засвідчив, що більшість респондентів (86,7 %) повністю згодні з цим твердженням, поставивши максимальну оцінку 3 бали. Ще 13,3 % оцінили ефективність цифрових інструментів як частково задовільну (2 бали). Ніхто не вказав низьку оцінку (1 бал). Середній бал становить 2,87, що свідчить про високий рівень задоволеності використанням цифрових платформ під час консультацій.

Можливість ставити запитання й отримувати зворотний зв'язок 93,3 % учасників повністю погодилися з цим твердженням, 6,7 % — частково. Середній бал — 2,93. Дані вказують на максимально позитивну комунікаційну взаємодію між консультантом і слухачем.

Щодо корисності та доступності матеріалів консультацій (презентації, записи, посилання), 80 % опитаних висловили повну згоду (3 бали), 20 % оцінили цей аспект на 2 бали. Середня оцінка – 2,80, що свідчить про загальне позитивне сприйняття наданих цифрових ресурсів.

Урахування індивідуальних потреб та рівня підготовки 24 з 30 респондентів (80 %) вважають, що консультації були адаптовані до їхніх потреб (3 бали), 20 % оцінили це на 2 бали. Середній бал — 2,80, що свідчить про індивідуалізований підхід у більшості випадків.

Щодо твердження «Консультант заохочував мене до активного включення в освітній процес» 73,3 % дали 3 бали, 23,3 % — 2 бали, 3,3 % — 1 бал. Середній показник 2,70 свідчить про достатній рівень мотивації до активності, проте деякі респонденти відчули нестачу заохочення.

Після консультацій 76,7 % респондентів відчули покращення розуміння теми або завдання (3 бали), 23,3 % оцінили цей аспект на 2 бали. Середній бал — 2,77, що свідчить про позитивний ефект консультаційної підтримки.

Використані цифрові ресурси допомагали краще візуалізувати та засвоювати інформацію, про що свідчить 83,3 % повної згоди та 16,7 % часткової згоди респондентів (середній бал – 2,83).

Щодо можливості переглянути матеріали після консультації, 66,7 % оцінили цю можливість максимально, 30 % — частково, 3,3 % не згодні. Середній бал — 2,63.

Консультант чітко структурував зустріч, що відобразилось у 73,3 % повної згоди, 26,7 % часткової (середній бал – 2,73).

Ефективність цифрових консультацій порівняно з очними 80 % респондентів погодилися з тим, що цифрові консультації не поступаються очним (3 бали), 20 % — поставили 2 бали. Середній бал — 2,80. Це демонструє позитивне ставлення до онлайн-формату консультування.

Результати опитування свідчать про дуже високу загальну ефективність цифрових консультацій, проведених різними викладачами. Середній сумарний бал за всіма показниками становить 27,86 бала з 30 можливих, що відповідає рівню «дуже висока ефективність» згідно з інтерпретаційною шкалою.

Здобувачі освіти високо оцінили якість взаємодії під час онлайн-консультацій, ефективність використання цифрових інструментів (Zoom, Google Meet, платформи), доступність і корисність наданих матеріалів, можливість ставити запитання та отримувати зворотний зв'язок. Також позитивно сприйнято структурованість консультацій і вплив консультаційної підтримки на розуміння навчального матеріалу.

Отримані дані дозволяють зробити висновок, що переважна більшість викладачів, які здійснювали консультації, демонструють високий рівень інноваційної компетентності, ефективно застосовують цифрові засоби та орієнтуються на потреби студентів у сучасному освітньому середовищі.

2.3. Методичні рекомендації щодо впровадження цифрових ресурсів з метою розвитку інноваційної компетентності консультантів

У сучасних умовах цифрової трансформації освіти дорослих, ефективність консультаційної діяльності безпосередньо залежить від рівня інноваційної компетентності фахівців, які її здійснюють. Використання цифрових ресурсів та інструментів не повинно бути лише технічним рішенням, а має виступати потужним каталізатором професійного зростання консультанта, здатного гнучко діяти в умовах змін, інтегрувати новітні практики та адаптуватися до потреб слухачів.

Виходячи з результатів проведеної діагностики, науково-практичного аналізу та узагальнення досвіду освітніх установ, сформульовано методичні рекомендації, які спрямовані на вдосконалення цифрової консультаційної діяльності та одночасне формування ключових компонентів інноваційної компетентності консультантів.

У контексті сучасної цифровізації освіти, особливого значення набуває створення ефективного, доступного та гнучкого простору для консультування здобувачів вищої освіти. У межах дисципліни «Педагогічна інноватика» запропоновано впровадження єдиної цифрової платформи консультаційної підтримки, що забезпечує безперервну взаємодію між викладачем і студентами незалежно від їхнього місцеперебування чи індивідуального темпу навчання.

Метою створення такої платформи є стандартизація консультаційного процесу, забезпечення рівного доступу до педагогічної підтримки, а також адаптація освітнього середовища до індивідуальних потреб здобувачів з використанням сучасних цифрових технологій.

Важливою частиною успішної реалізації цифрових консультацій є розвиток інноваційної компетентності консультантів – системи знань, умінь, навичок і мотивації, спрямованих на впровадження інноваційних методик у консультаційну діяльність. Вона передбачає не лише технічну обізнаність у роботі з цифровими інструментами, а й здатність адаптувати консультаційні методики до різних освітніх потреб, ефективно організовувати навчальний

процес у цифровому середовищі, а також постійно розвиватися професійно. Формування інноваційної компетентності консультантів є запорукою підвищення якості цифрових консультацій, що сприяє гнучкості, креативності та адаптивності освітнього процесу, а також реалізації принципу навчання впродовж життя.

1. Сервіс Zoom як базовий інструмент для реалізації консультаційної взаємодії.

Як основу платформи обрано сервіс Zoom, що надає широкі можливості для організації відеозв'язку, інтерактивних сесій, роботи в малих групах і запису консультацій. Постійне персоналізоване посилання Zoom розміщене на навчальному порталі Moodle в розділі дисципліни «Педагогічна інноватика», і є доступним для кожного студента протягом усього періоду навчання.

Zoom є одним із ключових інструментів для організації консультацій у режимі онлайн завдяки своїй зручності, багатофункціональності та адаптивності до потреб освітнього середовища. Розглянемо його детальні можливості в контексті використання на платформі:

1.1. Організація синхронних консультацій:

- відеоконференції: Викладач може проводити консультації в режимі реального часу з можливістю візуального спілкування. Це забезпечує ефективну комунікацію та зворотний зв'язок;
- спільний доступ до екрана: Викладач може демонструвати навчальні матеріали, презентації, схеми чи відео. Здобувачі також можуть ділитися своїми екранами для обговорення питань;
- запис консультацій: Кожна сесія може бути записана та доступна для перегляду здобувачами, які не змогли приєднатися до консультації.

1.2. Можливості для асинхронного навчання:

- записи консультацій: усі сесії можуть бути записані у відео- чи аудіоформаті. Здобувачі зможуть переглядати ці записи в будь-який зручний час;
- розшифровка записів: zoom підтримує автоматичне створення субтитрів, що корисно для здобувачів із вадами слуху або тих, хто краще сприймає текстову інформацію.

1.3. Інтерактивні інструменти:

- чат: миттєвий обмін повідомленнями, файлами або посиланнями між учасниками під час консультації. Чат може бути загальним або приватним (між окремими учасниками);
- опитування та голосування: викладач може створювати інтерактивні опитування або тести, щоб залучити здобувачів до активної участі. Використовується для швидкої перевірки знань або збору думок;
- інтерактивна дошка (Whiteboard): викладач може використовувати цифрову дошку для пояснення матеріалу, написання ключових ідей чи створення схем. Дошка є спільною, і здобувачі також можуть робити позначки;
- сесійні зали (Breakout Rooms): дозволяють розділяти учасників на невеликі групи для виконання командних завдань, обговорення кейсів чи практичних ситуацій. Викладач може переходити між кімнатами, щоб спостерігати за процесом роботи та надавати поради. Після завершення завдання всі учасники повертаються до головної кімнати для презентації результатів.

1.4. Гнучкість і доступність:

- мобільна версія Zoom: здобувачі можуть приєднуватися до консультацій зі смартфонів або планшетів, що особливо важливо для тих, хто не має доступу до комп'ютера;

- інтеграція з календарями: zoom дозволяє синхронізувати події з Google Calendar або Microsoft Outlook, щоб учасники отримували нагадування про консультації.

1.5. Управління доступом і безпека:

- парольний захист: доступ до консультацій можна обмежити паролем, щоб забезпечити конфіденційність і безпеку;
- зал очікування (Waiting Room): перед початком сесії викладач може перевірити, хто приєднується, і дозволити лише авторизованим учасникам;
- функції модерації: викладач може вимикати мікрофони, видаляти учасників або обмежувати їхні дії, щоб уникнути стороннього втручання.

1.6. Масштабованість:

- платформа Zoom дозволяє проводити консультації як з невеликими групами (10–15 осіб), так і з великими аудиторіями (до 500 і більше учасників залежно від тарифного плану).

Інтеграція Zoom у єдину платформу для консультацій є оптимальним рішенням для організації якісної та ефективної взаємодії. Важливим складником успішної роботи в цифровому середовищі є розвинена інноваційна компетентність консультантів, яка дозволяє не лише технічно опанувати можливості Zoom, а й творчо та гнучко адаптувати інструменти платформи до різних освітніх сценаріїв. Zoom надає широкий спектр інструментів для синхронного та асинхронного навчання, а сама платформа забезпечує доступ до всіх необхідних ресурсів, стандартизує процеси та підвищує ефективність консультаційної діяльності.

2. Змішаний формат консультацій: очна + дистанційна участь через Zoom.

Змішаний формат консультацій є ефективною педагогічною моделлю, яка поєднує очну присутність у навчальній аудиторії з одночасною участю слухачів в онлайн-режимі через Zoom.

Для консультанта впровадження змішаного формату є викликом і водночас можливістю для розвитку інноваційної компетентності. Участь у проектуванні та реалізації змішаних консультацій вимагає опанування сучасних цифрових інструментів, здатності адаптувати методику проведення занять до гібридного простору, а також вміння забезпечити рівноцінну взаємодію з усіма учасниками – як в аудиторії, так і онлайн.

2.1. Організаційна модель:

- Очна зустріч в аудиторії транслюється через Zoom для дистанційних слухачів.
- Технічне забезпечення: вебкамера, мікрофон, проєктор для повноцінної участі обох категорій студентів.

2.2. Форми взаємодії:

- Синхронна участь усіх слухачів, незалежно від формату.
- Групові обговорення, виконання спільних завдань, інтерактивні вправи.

2.3. Архівація:

- Запис консультацій і їх розміщення на навчальному порталі (Moodle, Google Classroom тощо).

3. Рекомендації з реалізації змішаного формату консультацій

У сучасних умовах трансформації освітнього середовища змішаний формат консультацій, що інтегрує очні та дистанційні форми взаємодії, розглядається як ефективна модель організації освітнього процесу в системі навчання дорослих. Такий підхід сприяє підвищенню гнучкості освітніх

траєкторій, розширенню доступу до консультаційної підтримки та врахуванню індивідуальних особливостей слухачів.

Разом із цим, упровадження змішаних форматів консультацій передбачає зростання вимог до професійної діяльності педагогічних працівників, зокрема – до рівня їхньої інноваційної компетентності. Така компетентність охоплює здатність критично оцінювати власні дії, інтегрувати цифрові технології в консультаційний процес, створювати нові формати взаємодії зі слухачами, оперативно адаптуватися до змін середовища та забезпечувати ефективну комунікацію у змішаному освітньому просторі.

З огляду на це, сформульовано рекомендації щодо практичної реалізації змішаного формату консультацій з урахуванням технологічних, педагогічних та організаційних чинників.

3.1. Підготовчий етап:

- Створення постійного Zoom-посилання.
- Розміщення інструкцій та оголошень на навчальній платформі.
- Проведення вступного заняття або інструктажу щодо правил участі в консультаціях.

3.2. Проведення консультацій:

- Використання інтерактивних функцій Zoom (Whiteboard, чат, опитування).
- Стимулювання активної участі всіх студентів, незалежно від формату присутності.

3.3. Післяконсультаційна підтримка:

- Надання доступу до записів зустрічей.
- Збір зворотного зв'язку для аналізу й удосконалення консультацій.
- Аналіз тем питань, які виникали під час консультацій.

3.4. Адаптація до індивідуальних освітніх потреб:

- Підготовка мультимодального контенту (відео, текст, інфографіка).
- Урахування стилів навчання за моделлю VARK у побудові матеріалів.

3.5 Додатковий ресурс для підтримки слухачів:

- Гайд для слухачів: «Як користуватись Zoom для участі в онлайн-консультаціях». У межах реалізації єдиної консультаційної платформи було створено авторський методичний гайд для слухачів, що має на меті спростити технічний вхід до Zoom-консультацій та сформувати навички цифрової поведінки. Зміст гайда детально подано в Додатку П.

Запровадження єдиної цифрової платформи з опорою на функціонал Zoom дозволяє створити гнучку, ефективну та інклюзивну модель консультаційної підтримки в освіті дорослих. Такий підхід забезпечує стандартизацію процесів, розширює доступ до консультаційної допомоги й сприяє розвитку цифрової та інноваційної компетентності консультантів, підвищуючи їхню здатність ефективно працювати в умовах цифрової трансформації освіти.

4. Можливості застосування штучного інтелекту в консультаційній діяльності в освіті дорослих

В умовах активної цифровізації освіти та зростання ролі дистанційного навчання інноваційна компетентність консультантів у сфері освіти дорослих набуває особливої ваги. Вона включає не лише володіння цифровими технологіями, але й здатність ефективно інтегрувати інструменти штучного інтелекту (ШІ) у консультаційну діяльність, що сприяє підвищенню якості освітнього процесу.

Відповідно до «Рекомендацій щодо відповідального впровадження та використання технологій ШІ в закладах вищої освіти» [19], важливим є

адаптувати ці інструменти до конкретних потреб викладачів, слухачів і адміністрації, враховуючи принципи андрагогіки та педагогіки партнерства.

Інноваційна компетентність консультантів передбачає здатність використовувати ШІ-алгоритми для персоналізації навчання дорослих, автоматизації рутинних адміністративних завдань, а також для надання оперативної консультативної підтримки поза межами традиційних сесій. Крім того, консультанти повинні вміти аналізувати освітні дані за допомогою ШІ для прийняття обґрунтованих педагогічних рішень, що підвищує адаптивність і ефективність освітнього процесу.

Таким чином, розвиток інноваційної компетентності консультантів у застосуванні ШІ є ключовим фактором для впровадження сучасних цифрових технологій у консультаційну діяльність, що сприяє створенню гнучкого, персоналізованого і технологічно підсиленого освітнього середовища для дорослих здобувачів освіти.

У цьому контексті доцільно окреслити основні напрями застосування штучного інтелекту в консультаційній діяльності в освіті дорослих, серед яких варто виділити:

4.1. Створення індивідуальних освітніх маршрутів.

ШІ дозволяє формувати персоналізовані траєкторії навчання з урахуванням:

- наявних компетентностей слухача (на основі діагностичного тестування);
- його цілей і темпів засвоєння матеріалу;
- доступного часу та формату (офлайн, онлайн, змішаний).

4.2. Проведення онлайн-консультацій із підтримкою чат-ботів.

Чат-боти на базі ШІ ефективно автоматизують первинну консультацію, забезпечуючи цілодобовий доступ до допомоги. Вони можуть:

- відповідати на типові запити щодо програм, розкладу, умов вступу;

- пропонувати освітні ресурси;
- переадресовувати складні звернення консультанту;
- забезпечувати доступність послуг 24/7.

4.3. Використання ІІІ для підготовки рекомендацій.

Консультанти можуть використовувати генеративні моделі для:

- формулювання порад щодо кар'єрного розвитку;
- створення індивідуальних рекомендацій з навчання;
- аналізу резюме та підготовки до співбесіди.

4.4. Збір та аналіз зворотного зв'язку.

ІІІ дозволяє швидко обробляти результати опитувань і відгуків:

- аналізувати відкриті відповіді слухачів після консультацій;
- виявляти ключові емоції, ставлення, запити;
- візуалізувати дані для вдосконалення послуг.

4.5. Генерація зображень для емоційної підтримки.

Візуальні матеріали стимулюють залученість дорослих слухачів. ІІІ дозволяє:

- створювати ілюстрації, які підсилюють повідомлення;
- генерувати серії зображень, які ілюструють різні емоційні стани (спокій, натхнення, тривоги тощо) – слухач обирає те, що відповідає його внутрішньому стану;
- формувати портрети «типового слухача»;
- візуалізувати абстрактні поняття (наприклад, «професійне зростання»).

4.6. Формулювання промптів для коуч-сесій.

Штучний інтелект також може допомагати у підготовці коучингових сесій. Він здатен:

- генерувати запитання, які сприяють рефлексії;
- виявляти індивідуальні бар'єри та внутрішні ресурси слухача;
- структурувати запитання відповідно до етапів коуч-сесії (усвідомлення ситуації, постановка цілей, розробка плану дій).

Впровадження наведених технологічних рішень і практик застосування штучного інтелекту в консультаційній діяльності потребує не лише технічної підготовленості, а й дотримання етичних, правових та педагогічних засад. У цьому процесі важливу роль відіграє розвиток інноваційної компетентності консультантів, яка охоплює не лише здатність працювати з цифровими й ШІ-інструментами, а й усвідомлення ризиків, дотримання принципів академічної доброчесності, конфіденційності даних, а також педагогічну доцільність використання технологій в освіті дорослих.

Щоб забезпечити безпечне, відповідальне й ефективне використання ШІ у сфері освіти дорослих, необхідно враховувати принципи його впровадження, викладені в нормативних документах, зокрема в Рекомендаціях МОН України (2025) [19].

Відповідальне впровадження ШІ в освіті дорослих базується на таких ключових принципах:

1. Людинорієнтованість. ШІ має доповнювати, а не замінювати роль викладача чи консультанта. Людина повинна зберігати контроль над процесами прийняття рішень, особливо в контексті етичних дилем або складних ситуацій.
2. Прозорість та пояснюваність. Використання ШІ має бути зрозумілим для всіх учасників освітнього процесу. Необхідно надавати чітку інформацію про те, як працює ШІ, які дані використовуються та як приймаються рішення.
3. Конфіденційність та захист персональних даних. Збір, зберігання та обробка персональних даних повинні відповідати чинному законодавству

про захист даних. Необхідно забезпечити безпеку та конфіденційність інформації слухачів.

4. Академічна доброчесність. Використання ІІІ не повинно сприяти порушенню принципів академічної доброчесності. Слухачі мають бути поінформовані про допустимі та недопустимі способи використання ІІІ в навчанні.
5. Недискримінація та інклюзивність. ІІІ-системи повинні бути вільними від упереджень і забезпечувати рівний доступ до освітніх можливостей для всіх слухачів, незалежно від їхнього соціального статусу, віку, статі чи інших характеристик.
6. Безпека та надійність. ІІІ-інструменти повинні бути технічно безпечними та надійними, з мінімізацією ризиків збоїв або неправильного функціонування, що можуть вплинути на якість освітнього процесу.
7. Цифрова грамотність та підвищення компетентностей. Необхідно забезпечити навчання викладачів і слухачів щодо ефективного та етичного використання ІІІ, включаючи розуміння його можливостей і обмежень.

Інтеграція технологій штучного інтелекту у консультативну діяльність в освіті дорослих є вагомим чинником модернізації освітнього процесу. Вона забезпечує не лише персоналізацію та доступність, але й відповідає вимогам етики, педагогічної доцільності та цифрової безпеки. Рекомендації МОН України щодо обґрунтованого впровадження та використання технологій штучного інтелекту в закладах вищої освіти (2025) виступають надійною основою для формування якісного, відповідального і науково обґрунтованого підходу до використання ІІІ в закладах вищої освіти.

5. Організація цифрової консультації в освіті дорослих

Цифрова консультація в освіті дорослих вимагає ретельного планування, технічної підготовки й адаптації до потреб здобувачів освіти. Педагог має не лише володіти інструментами, а й організовувати процес так, щоб забезпечити ефективну взаємодію, підтримку та розвиток навчальних результатів. Водночас

саме цифрова консультація виступає потужним засобом розвитку інноваційної компетентності консультантів, адже передбачає постійне оновлення підходів, використання нових цифрових платформ, експериментування з форматами взаємодії та рефлексію щодо їх ефективності.

Ефективна організація цифрових консультацій передбачає дотримання низки умов і принципів, які охоплюють технічну, методичну й емоційно-психологічну підготовку до процесу. Формування інноваційної компетентності як здатності впроваджувати новації, приймати управлінські рішення в умовах цифрової трансформації та застосовувати інтерактивні ресурси в консультаційному процесі є ключовим завданням сучасного консультанта в освіті дорослих. З метою систематизації підходів та підвищення якості консультаційної діяльності було розроблено чек-лист для викладача «Організація цифрової консультації в освіті дорослих» (Додаток Р), що містить ключові орієнтири для підготовки та проведення такої форми роботи.

З метою підвищення ефективності проведення цифрових консультацій ми сформулювали рекомендації щодо організації цифрової консультації в освіті дорослих:

5.1. Вибір відповідних цифрових платформ та інструментів.

Доцільно обирати цифрові інструменти відповідно до мети консультації, форми взаємодії (синхронна чи асинхронна), рівня цифрової компетентності учасників, а також з урахуванням можливості інтеграції мультимедійного та інтерактивного контенту.

5.2. Попереднє планування структури консультації.

Консультація має включати чітко визначені етапи: постановку цілей, презентацію навчального матеріалу, сесію запитань і відповідей, рефлексію. Структура має бути прозорою й зрозумілою для учасників.

5.3. Адаптація навчального контенту до цифрового формату.

Матеріали слід подавати у візуально привабливому, логічно структурованому вигляді (інтерактивні презентації, онлайн-дошки, хмарні документи тощо), забезпечуючи їхню доступність для різних пристроїв і користувачів.

5.4. Підтримка учасників під час цифрової консультації.

Необхідно заздалегідь інформувати здобувачів освіти про технічні аспекти консультації, надавати короткі інструкції, сприяти формуванню довірливої атмосфери, підтримувати мотивацію до активної участі.

5.5. Рефлексія та оцінювання ефективності консультації.

Після проведення консультації доцільно ініціювати рефлексивний аналіз з боку учасників (через анкетування, опитування тощо), що дозволяє удосконалювати подальшу консультаційну практику.

Організація цифрових консультацій у сфері освіти дорослих вимагає зваженого й структурованого підходу, що враховує як технічні, так і педагогічні чинники. Розроблений чек-лист виступає дієвим інструментом для забезпечення якості консультаційної взаємодії та професійного розвитку педагогічних працівників. Правильний вибір платформ, адаптація контенту, забезпечення підтримки та зворотного зв'язку – це ті засади, що формують основу успішної цифрової консультації. Правильний вибір платформ, адаптація контенту, забезпечення підтримки та зворотного зв'язку – це ті засади, що формують основу успішної цифрової консультації та сприяють постійному вдосконаленню інноваційної компетентності консультантів як ключового ресурсу їхньої ефективності в умовах цифрової трансформації освіти.

Отже, з метою оптимізації консультаційної діяльності в освіті дорослих, підвищення її якості та забезпечення безперервної взаємодії між викладачами й слухачами, було розроблено комплекс методичних рекомендацій, що сприяють удосконаленню цифрової консультаційної діяльності та розвитку інноваційної компетентності консультантів. Зокрема, рекомендується:

- впровадити цифрову платформу консультаційної підтримки в межах дисципліни «Педагогічна інноватика»;
- інтегрувати інструменти Zoom у платформу для забезпечення ефективної синхронної взаємодії зі слухачами;
- використовувати Гайд «Як користуватись Zoom для участі в онлайн-консультаціях» з метою підвищення цифрової грамотності дорослих слухачів;
- застосовувати змішаний формат консультацій (очний + дистанційний) як оптимальний для роботи з аудиторією дорослих;
- використовувати інструменти штучного інтелекту відповідно до Рекомендацій МОН України (2025), дотримуючись принципів етичного та відповідального застосування цифрових технологій;
- користуватися чек-листом викладача для якісної організації цифрової консультації;
- дотримуватися практичних рекомендацій щодо проведення цифрових консультацій в освіті дорослих.

Таким чином, запропоновані методичні рішення сприяють не лише модернізації цифрової консультаційної діяльності, а й створюють умови для цілеспрямованого розвитку інноваційної компетентності консультантів – здатності критично оцінювати новітні практики, впроваджувати цифрові технології, забезпечувати педагогічну гнучкість і готовність до трансформацій в освіті дорослих.

Висновки до другого розділу

У процесі емпіричного дослідження було комплексно проаналізовано цифрові ресурси та інструменти, що використовуються у консультаційній діяльності фахівців освіти дорослих. Встановлено, що найефективнішими для розвитку інноваційної компетентності консультантів є інтегровані цифрові платформи, сервіси відеозв'язку (зокрема Zoom), інтерактивні онлайн-дошки, хмарні технології та елементи штучного інтелекту. Саме ці інструменти забезпечують гнучкість, доступність, персоналізацію взаємодії та можливість адаптації освітнього контенту до потреб слухачів.

Дослідження ефективності цифрових технологій у практиці консультантів засвідчило, що їх використання сприяє підвищенню якості консультування, активізації комунікації та зростанню рівня професійної саморефлексії. Водночас виявлено потребу в цілеспрямованому формуванні інноваційної компетентності, яка охоплює здатність до впровадження новацій, критичного оцінювання цифрових інструментів і забезпечення педагогічної гнучкості.

На основі аналізу результатів дослідження було розроблено методичні рекомендації, спрямовані на вдосконалення цифрової консультаційної діяльності як одного з ключових механізмів розвитку інноваційної компетентності консультантів. Зокрема, запропоновано впровадження єдиної цифрової платформи підтримки на базі Zoom, що дозволяє організовувати як синхронні, так і асинхронні консультації. Вона забезпечує безперервну взаємодію між викладачем і слухачами, стандартизує консультаційний процес і сприяє індивідуалізації освітньої траєкторії.

Окрему увагу приділено змішаному формату взаємодії, який поєднує очну та дистанційну участь. Розроблено організаційні моделі, типові сценарії взаємодії, а також інструкції й методичні матеріали – зокрема, авторський гайд для слухачів і чек-лист для викладачів. Наведено чіткі рекомендації щодо

технічної підготовки, структурування консультації, адаптації контенту до потреб слухачів та рефлексії після проведення консультаційних сесій.

Важливою частиною дослідження стало вивчення можливостей використання штучного інтелекту у консультаційній діяльності. Розглянуто функціонал ШІ в персоналізації навчання, автоматизації рутинних процесів, організації коучингових сесій і забезпеченні зворотного зв'язку тощо. Особлива увага приділена етичним, правовим та безпековим аспектам відповідно до Рекомендацій МОН України (2025).

Отримані результати підтверджують, що цілеспрямоване використання цифрових технологій в освіті дорослих є не лише інструментом оптимізації консультаційної взаємодії, а й ефективним засобом формування сучасного, інноваційно-орієнтованого професійного мислення консультантів.

ВИСНОВКИ

Метою нашого дослідження була спроба дослідити ефективність використання цифрових ресурсів та інструментів у консультаційній діяльності з позиції розвитку інноваційної компетентності консультантів в освіті дорослих. Відповідно до мети дослідження ми сформулювали такі завдання: проаналізувати теоретико-методологічні засади дослідження консультаційної діяльності та поняття інноваційної компетентності в освіті дорослих; визначити особливості прояву інноваційної компетентності консультантів та її роль у забезпеченні якості освітнього супроводу; описати цифрові ресурси та інструменти, які сприяють розвитку інноваційної компетентності консультантів; дослідити ефективність використання цифрових інструментів у практиці консультантів освіти дорослих; розробити методичні рекомендації щодо вдосконалення консультаційної діяльності в контексті розвитку інноваційної компетентності за допомогою цифрових технологій.

Практичне значення нашого дослідження полягає у діагностиці впливу цифрових ресурсів інструментів на розвиток інноваційної компетентності консультантів, а також у розробці практичних рекомендацій щодо ефективної цифрової підтримки в освіті дорослих.

Під час написання нашої магістерської роботи ми успішно виконали всі поставлені завдання та підтвердили практичне значення нашого дослідження.

1. Охарактеризовано базові поняття дослідження: «освіта дорослих», «інноваційна компетентність педагога», «цифрові освітні ресурси», «цифрові інструменти», «консультування», «консультаційна діяльність».

Зосереджено увагу на дефініціях, які найкраще відображають суть нашого напряму роботи: «освіта дорослих» (В. Буренко) – цілеспрямований процес розвитку і виховання особистості шляхом реалізації освітніх програм і послуг, здійснення освітньо-інформаційної діяльності в межах і поза межами загальної середньої, професійно-технічної, вищої та післядипломної освіти;

«інноваційна компетентність педагога» (О. Огієнко) трактується як система мотивів, знань, умінь, навичок, особистісних якостей, що забезпечує ефективність використання нових педагогічних технологій у роботі з дітьми; «цифрові освітні ресурси» (А. Сбруєва, А. Кузьмінський) – різноманітні інформаційні матеріали (тексти, графіка, мультимедійні елементи), які користувач може завантажити на свій комп'ютер, розмістити на інтернет-порталах, віртуальних або хмарних сховищах для подальшого використання в освітніх цілях, дотримуючись відповідних правових норм; «цифрові інструменти» (А. Ковальчук) – програмні або апаратні засоби, що призначені для обробки, зберігання, передачі чи відтворення інформації в цифровому форматі; «консультуванням» (Л. Скрипник) називають спеціально організовану інформаційну взаємодію між консультантом і особами, які потребують допомоги, з метою розв'язання їхніх проблем та внесення позитивних змін у діяльність як окремих індивідів, так і освітніх організацій загалом; «консультаційна діяльність» (І. Гуцал, Л. Гаврилюк-Єнсен) полягає у наданні кваліфікованими фахівцями клієнтові на контрактній основі незалежних і об'єктивних порад та технічної допомоги з метою сприяння у справі виявлення, ідентифікації та діагностування наявних проблем, пошуку їхнього оптимального вирішення, методології розроблення і впровадження рекомендацій та практичної реалізації заходів, спрямованих на здійснення конструктивних змін щодо поліпшення використання наявних можливостей для досягнення найбільшого ефекту функціонування.

2. У межах дослідження визначено особливості прояву інноваційної компетентності консультантів та її роль у забезпеченні якості освітнього супроводу. Інноваційна компетентність консультанта проявляється у здатності застосовувати гнучкі, персоналізовані та технологічно підкріплені підходи, які задовольняють освітні, професійні та психологічні потреби клієнтів.

Важливим компонентом інноваційності консультанта є ефективна інтеграція цифрових технологій – онлайн-платформ, сервісів відеозв'язку, чат-

ботів, мобільних застосунків – що створюють нові формати взаємодії, подолавши часові й просторові обмеження. Завдяки цьому консультант може організувати підтримку у синхронному та асинхронному режимах, а також контролювати прогрес консультованого.

Інноваційна компетентність передбачає також використання персоналізованих підходів, які враховують індивідуальні цілі, рівень цифрової грамотності, психоемоційний стан і стиль пізнання дорослих учнів. Така індивідуалізація сприяє глибшому залученню та підвищенню ефективності навчального процесу.

Консультант, що володіє інноваційною компетентністю, застосовує інтерактивні методи – рольові ігри, симуляції, гейміфікацію – що активізують навчання, розвивають «м'які» навички, критичне мислення й емоційний інтелект.

Адаптивне консультування, що ґрунтується на алгоритмах адаптивного навчання є важливою частиною інноваційної компетентності, дозволяючи консультанту гнучко коригувати темп і методи подання матеріалу відповідно до потреб клієнта.

Особливе значення інноваційна компетентність має в кризових умовах, зокрема під час війни, де консультант виступає не лише освітнім провідником, а й психологічним фасилітатором, допомагаючи долати травми, формувати резильєнтність, підтримувати мотивацію і психоемоційну стабільність.

Інноваційна компетентність консультанта є фундаментом сучасної консультаційної діяльності в освіті дорослих, формуючи нову парадигму, в якій домінують індивідуалізація, технологічна гнучкість, взаємна підтримка та адаптивність до викликів часу.

3. Проаналізовано потенціал цифрових ресурсів та інструментів, які сприяють розвитку інноваційної компетентності консультантів. Встановлено,

що цифрові технології не лише трансформують традиційні підходи до надання консультаційної підтримки, а й слугують важливим чинником підвищення якості освітньої взаємодії, гнучкості та доступності консультування.

На основі аналізу визначено коло найбільш ефективних і поширених цифрових інструментів, що активно використовуються в консультаційній практиці, серед яких: Zoom, Google Meet, Padlet, Miro, Canva, Mentimeter, Google Forms, Gmail.

Зазначені ресурси є оптимальними для організації консультаційної взаємодії, оскільки забезпечують багатовекторну підтримку освітнього процесу: Zoom і Google Meet – як базові платформи для синхронної онлайн-взаємодії; Padlet і Miro – як інтерактивні віртуальні дошки для спільної роботи, візуалізації думок та збирання ідей; Canva і Mentimeter – як засоби створення наочних матеріалів та організації інтерактивного зворотного зв'язку; Google Forms – для проведення опитувань, моніторингу освітніх потреб та ефективності консультацій; Gmail – як універсальний канал асинхронної комунікації.

Таким чином, цифрові ресурси не лише забезпечують технічну підтримку процесу консультування, а й сприяють розвитку ключових компонентів інноваційної компетентності консультантів – гнучкості, відкритості до нових підходів, здатності до персоналізації освітнього процесу, ефективної цифрової взаємодії та рефлексивного аналізу професійної діяльності.

4. Дослідження рівня розвитку інноваційної компетентності консультантів задля ефективного використання цифрових інструментів в освіті дорослих підтвердило вагому роль цифрових технологій як ресурсу, що підсилює якість та результативність консультаційної діяльності. Використання сучасних цифрових інструментів сприяє активізації комунікаційних процесів, забезпечує більш оперативний та гнучкий зворотний зв'язок, а також підвищує рівень професійної саморефлексії консультантів. Завдяки цифровим технологіям консультанти можуть краще адаптувати освітній процес до

індивідуальних потреб і особливостей слухачів, що позитивно позначається на результативності освітнього супроводу.

Опрацювання результатів чотирьох опитувальників, розроблених для консультантів і здобувачів освіти, дало змогу комплексно проаналізувати рівень обізнаності з цифровими інструментами, а також діагностувати інноваційну компетентність фахівців у цифровому середовищі. Встановлено, що ефективне впровадження цифрових технологій потребує системного формування інноваційної компетентності консультантів, яка охоплює чотири структурні компоненти: мотиваційно-ціннісний, гносеологічно-когнітивний, процесуально-діяльнісний та рефлексивно-результативний.

Визначені критерії та показники кожного компонента дозволили виокремити три рівні інноваційної компетентності (високий, середній, низький) і забезпечити об'єктивну оцінку рівня розвитку інноваційної компетентності консультантів у цифровому середовищі. Здобуті результати свідчать про необхідність цілеспрямованої підтримки консультантів у розвитку їх цифрової обізнаності та здатності до впровадження інновацій.

5. Наступним кроком було розроблено методичні рекомендації щодо впровадження цифрових ресурсів з метою розвитку інноваційної компетентності консультантів. Основними досягненнями стали: створення до впровадження моделі єдиної цифрової платформи для консультаційної підтримки в межах дисципліни «Педагогічна інноватика», що забезпечує сталість і гнучкість комунікації між викладачем і слухачами; аналіз функціоналу Zoom та обґрунтування його ефективного застосування в межах платформи; розробка інструктивного гайда для слухачів з покроковими поясненнями щодо участі в онлайн-консультаціях через Zoom; формування рекомендацій з організації консультацій у змішаному форматі (очно-дистанційному), що враховує сучасні освітні реалії; вивчення положень Рекомендацій МОН України (2025) щодо інтеграції ШІ в освіту, аналіз потенціалу штучного інтелекту в консультаційній практиці з дорослими слухачами та визначення засад його

етичного використання; підготовка чек-листа для викладачів із покроковим алгоритмом організації цифрової консультації; укладання практичних рекомендацій для забезпечення якісного проведення цифрових консультацій.

Результати дослідження було апробовано під час участі у V Міжнародній науковій онлайн-конференції «Педагогіка у міждисциплінарному вимірі: реалії вищої освіти у контексті викликів сьогодення», 20 листопада 2024 року, м. Київ, Україна; у статті «Консультаційна діяльність в епоху цифрових змін: можливості та перспективи» (у співавторстві з Козир М.В.) надрукованої в журналі «Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка», випуск №43 (1/2025), у II Міжнародній науково-практичній конференції «Тенденції розвитку педагогіки та освіти в умовах цифрових трансформацій» 17–19 квітня 2025 року, м. Харків, Україна.

Узагальнюючи результати проведеного дослідження, слід зазначити, що мету роботи досягнуто, поставлені завдання успішно реалізовано. У процесі дослідження було розроблено методичні рекомендації щодо впровадження цифрових ресурсів з метою розвитку інноваційної компетентності консультантів. Зокрема, створено модель єдиної цифрової платформи, укладено гайд та чек-лист для учасників освітнього процесу, сформовано рекомендації зі змішаного формату консультацій, а також проаналізовано можливості використання технологій штучного інтелекту в освітньому консультуванні. Отримані результати мають практичну цінність і можуть бути впроваджені в освітню діяльність закладів вищої освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Вітчизняна література:

1. Алексеева Т. М. Застосування активних форм навчання валеології в онлайн-форматі. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ PEDAGOGICAL SCIENCES*. 2024. Т. 54, № 1. С. 179–185. URL: <https://doi.org/10.31376/2410-0897-2024-1-54-179-185>
2. Алексеев Т., Жданович Ю., Зверева І. та ін. Соціальна педагогіка : словник довідник. Вінниця : Планер, 2009. 542 с.
3. Боровик Т. М. Устиченко С. В. Кравченко Л. В. Неформальна освіта дорослих як складова концепції «освіта впродовж усього життя». *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького*. 2020. № 1.
4. Бусел В. Т. Великий тлумачний словник сучасної української мови. Київ; Ірпінь: ВТФ Перун, 2009.
5. Відкриті цифрові освітні ресурси у галузі іт: кількісний аналіз / О. В. Семеніхіна та ін. *Information Technologies and Learning Tools*. 2020. Т. 75, № 1. С. 331–348. URL: <https://doi.org/10.33407/itlt.v75i1.3114>
6. Гайтан О. М. Порівняльний аналіз можливостей використання інструментарію вебінарорієнтованих платформ zoom, google meet та microsoft teams в онлайн-навчанні. *Information Technologies and Learning Tools*. 2022. Т. 87, № 1. С. 39–60. URL: <https://doi.org/10.33407/itlt.v87i1.4441>
7. Галузяк В. М., Холковська І. Л. Педагогічна діагностика: курс лекцій. Вінниця: Нілан ЛТД, 2015. – 155 с.
8. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. Київ : Либідь, 1997. 373 с.
9. Грабовська О. та ін. Цифрові інструменти у роботі з творчою молоддю: метод. посіб. Львів: Резонанс, 2020. 66 с.

10. Гуц Н. А., Ячменик М. М., Руда О. Ю. Дистанційні платформи для навчання і саморозвитку здобувачів вищої освіти в умовах воєнного часу. *Академічні візії*. 2023. № 16. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.7638789>
11. Енциклопедія освіти ред. кол.: Верховна Рада України, АПН України; гол. ред. В. Г. Кремень. Київ: 2008.
12. Інноваційна діяльність вчителя: термінологічний словник / за заг. ред. О. І. Огієнко; уклад.: О. І. Огієнко, Т. Г. Калюжна, Л. О. Мільто, Ю. Л. Радченко, Ю. С. Красильник, К. В. Котун. Київ, 2016. 120 с.
13. Кавецький В. Є. Особливості консультування педагогів в умовах нових суспільних викликів. *Розвиток професійної майстерності педагога в умовах нової соціокультурної реальності : зб. матеріалів IV Міжнар. науково-практ. конф.*, м. Тернопіль, 15–16 квіт. 2021 р. Тернопіль, 2021. С. 191–195.
14. Ковальчук А. Цифрові інструменти в діяльності педагога професійного навчання. *Молодь і ринок*. 2024. № 6/226. С. 171–176. URL: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2024.307879>
15. Кривонос О. Педагогічна діагностика: історичні витoki, генезис, сучасні підходи в контексті концепції «Нова українська школа». Теорія та технології інноваційного розвитку професійної підготовки майбутнього вчителя в контексті концепції «Нова українська школа». Суми. 2015.
16. Лук'янова Л. Б., Аніщенко О. В. Освіта дорослих: короткий термінологічний словник / авт.-упор. Лук'янова Л. Б., Аніщенко О. В. К.; Ніжин: Видавець ПП Лисенко М. М., 2014. 108 с.
17. Лук'янова Л. Освіта дорослих: від минулого до сучасності. *Андрогогічний вісник*. 2018. № 9. С. 205.
18. Маслянікова І. С. Сучасні підходи навчання дорослих: теоретичні та емпіричні асп. *Вчені записки ТНУ ім. В. І. Вернадського. Серія: психологія*. 2020. № 1. С. 29–30. DOI: 10.32838/2709-3093/2020.1/04
19. МОН. Рекомендації щодо відповідального впровадження та використання технологій штучного інтелекту в закладах вищої освіти. 2025.

20. Морозов С. М., Шкарапута Л. М. Словник іншомовних слів. Київ: Наук. думка, 2002.
21. Огієнко О. І. Тенденції розвитку освіти дорослих у скандинавських країнах (друга половина XX століття) : дисертація. Київ, 2009.
22. Освіта дорослих у перспективі змін: інновації, технології, прогнози: моногр. / ред. А. Василюк, А. Стоговський. Ніжин: Видавець ПП Лисенко М. М., 2017. 248 с.
23. Охріменко О. О., Кухарук А. Д. Міжнародний консалтинг: навч. посіб. Київ: НТУУ «КПІ», 2016.
24. Пінтійська О. Використання онлайн-дошки padlet в навчальному процесі. *Освіта, економіка управління: сучасний стан та інновації*. 2019. С. 121–123.
25. Пожидаєва О. В. Сутність та види консультування в соціально-педагогічній діяльності. *Вісник Запорізького нац. ун-ту: зб. наук. пр. Серія: педагогічні науки*. 2012. № 1(17). С. 22–25.
26. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII
27. Пшенична О. С. Цифрові та мультимедійні технології в профільній середній та фаховій передвищій освіті : навчальний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти магістра спеціальності «Середня освіта» освітньо-професійної програми «Середня освіта (Історія)». Запоріжжя : ЗНУ, 2024. 146 с.
28. Радкевич В. І. Інноваційна компетентність викладачів як інструмент модернізації професійної освіти. *Професійна педагогіка*. 2024. № 2(29). С. 117–136. – DOI: <https://doi.org/10.32835/2707-3092.2024.29.117-136>.
29. Саюк В. І. Педагогічне консультування як професійна діяльність: методичні рекомендації. Київ: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2015.
30. Сікора Я. Б. Критерії та рівні сформована профес. компетентності майбутнього вчителя інформатики. *Вісник Житомир. держ. ін-ту ім. І. Франка*. Житомир, 2008. № 42.

31. Сілін Є., Йожиков К. Використання Google Форм для адаптивного тестування. *Технології електронного навчання*. 2025. Т. 7. С. 56–57. DOI: 10.31865/2709-840072023292880
32. Скрипник Л. М. Сутність та особливості консалтингу в сучасній освітній діяльності. *Вісник Університету імені Альфреда Нобеля. Серія : Педагогіка і психологія*. 2021. № 2. С. 34–41.
33. Спільник І. В. Консалтингова діяльність: навч.-метод. комплекс дисципліни. Тернопіль: ТНЕУ, 2012. – 156 с.
34. Спірін О. М. Критерії і показники якості ІКТ навчання. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2013. № 33.
35. Судаков О. Цифрові застосунки padlet та sanva в організації групової роботи здобувачів ЗВПО під час вивчення педагогічних дисциплін О. Судаков, Т. Собченко *Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика : матеріали VIII Міжнар. наук.-практ. конф.*, Харків, 20–21 берез. 2024 р. Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Харків, 2024. – С. 478–483.
36. Хіміч В. Л. Визначення діагностичного інструментарію у науковому дослідженні. *Головний редактор*. 2020. С. 372.
37. Цвєтаєва О., Знанецька О. Адаптивне навчання в сучасній системі освіти. *Педагогічні науки*. 2019. LXXVII. С. 171.
38. Цегельник Т., Мізюк В., Драгієва Л. Переосмислення інноваційної компетентності педагога у дискурсі сучасних реалій. *Освіта. Інноватика. Практика*. 2024. Том 12, № 8. С. 89-95. DOI: <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol12i8-012>.
39. Цифрова трансформація науково-освітніх середовищ в умовах воєнного стану : збірник матеріалів. *Звітна наукова конференція Інституту цифровізації освіти НАПН України*, 23 лютого 2024 р., м. Київ / упоряд.: О. П. Пінчук, Н. В. Яськова. Київ : ІЦО НАПН України, 2024. 168 с.

Електронні джерела:

40. Козир, М., Іващенко, А. Цифрові технології як інструмент консультативної діяльності в освіті дорослих. *Педагогічна освіта: Теорія і практика. Психологія. Педагогіка.*, (39 (1). 2023. С. 73–79. URL: <https://doi.org/10.28925/2311-2409.2023.3911>
41. Козир, М., Непийвода, А. Консультаційна діяльність в епоху цифрових змін: можливості та перспективи. *Педагогічна освіта: Теорія і практика. Психологія. Педагогіка.*, (43 (1). 2025. С. 128–135. URL: <https://doi.org/10.28925/2311-2409.2025.4315>
42. Козир, М., Сад, А. Діагностика впровадження інноваційних практик в університетській освіті: реальний стан і перспективи. *Педагогічна освіта: Теорія і практика. Психологія. Педагогіка.*, (42(2), 75–84. 2024. С. 75–84. URL: <https://doi.org/10.28925/2311-2409.2024.4210>
43. Консультація - тлумачення, орфографія, новий правопис онлайн. Словник - тлумачний словник української мови, орфографічний словник онлайн. URL: <https://slovnyk.ua/index.php?swrd=консультація>
44. Онен І. Як створити корпоративну пошту Gmail – переваги та особливості | блог Mccloud. mcCloud. URL: <https://mccloud.ua/yak-stvoryty-korporativnu-poshtu-gmail/>
45. Онен І. Які переваги Google Meet в порівнянні з Zoom. Чому краще обрати саме цей сервіс | блог Mccloud. mcCloud. 2024. URL: https://mccloud.ua/yak-perevagi-google-meet-v-por-vnyann-z-zoom/#Google_Meet_vs_Zoom_що_спільного
46. Переваги та недоліки Canva. Carlos Barraza.2024. URL: <https://barrazacarlos.com/uk/pierievaghi-ta-niedoliki-kanvi/>
47. Consultation noun - Definition, pictures, pronunciation and usage notes | Oxford Advanced Learner's Dictionary at OxfordLearnersDictionaries.com. Oxford Learner's Dictionaries | Find definitions, translations, and grammar explanations at Oxford Learner's Dictionaries. URL: <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/consultation?q=Consultation>

48. Consultation. Cambridge Dictionary | English Dictionary,
Translations & Thesaurus. URL:
<https://dictionary.cambridge.org/uk/dictionary/english/consultation>

Іншомовні джерела:

49. Dancsa D. et al. Digital tools in education. *International Journal of Advanced Natural Sciences and Engineering Researches*. 2023. Vol. 7, No. 4. P. 289–294. DOI: <https://doi.org/10.59287/ijanser.717>

50. Grynyov, R., Boiarynova, I., Tsarova, Y., Storozhuk, V., & Berbets, V. (2024). *Consulting activities in the modern educational space: necessity or a fad?*. Amazonia Investiga, 13(84), 97-117. <https://doi.org/10.34069/AI/2024.84.12.6>

51. Inma Beltrán-Martín. Using Padlet for collaborative learning. // *5th International Conference on Higher Education Advances (HEAd'19)*. 2019. P. 201–211. DOI: <http://dx.doi.org/10.4995/HEAd19.2019.9188>.

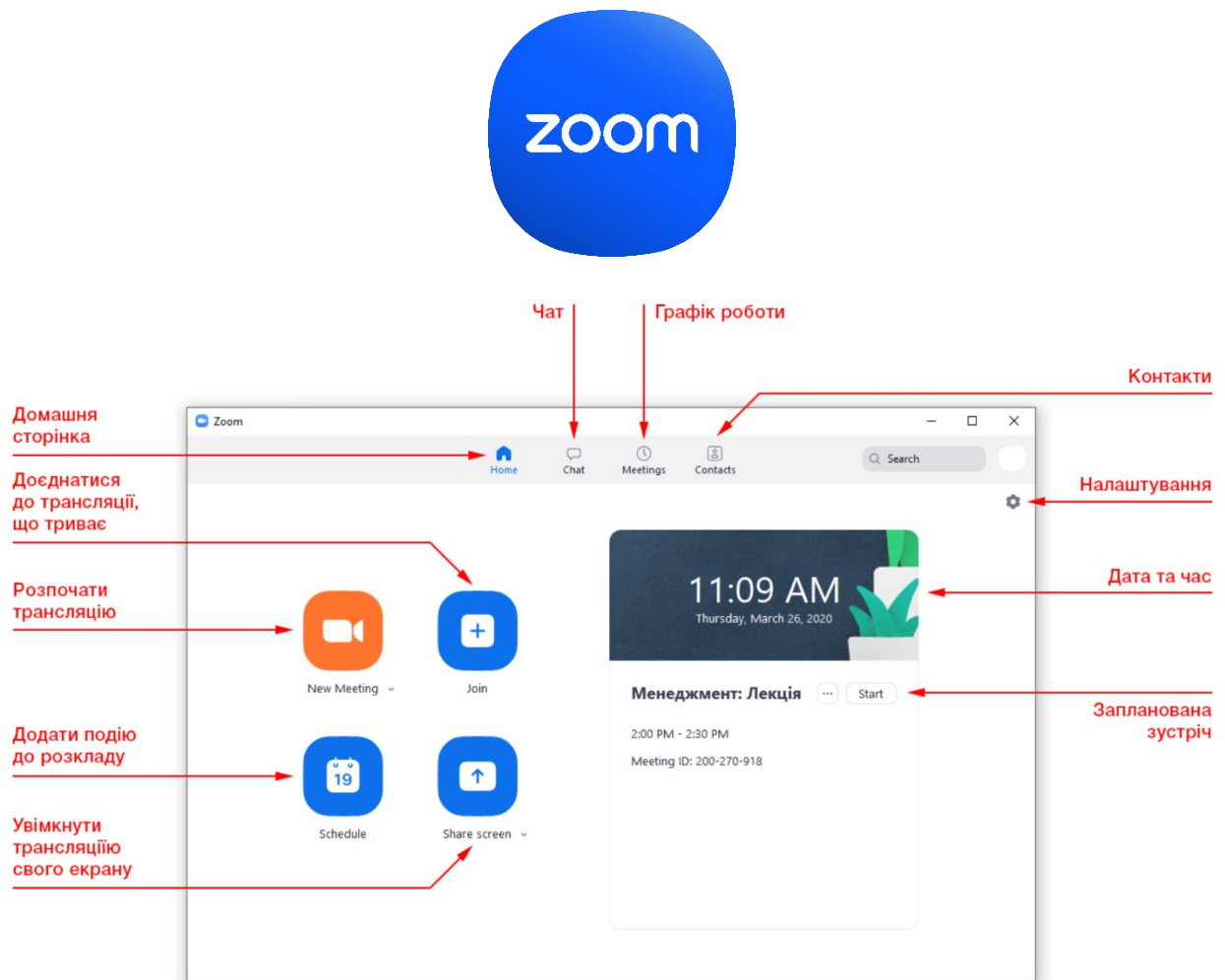
52. Knowles M. S., Holton III E. E., Swanson R. A. *The Adult Learner: The Definitive Classic in Adult Education and Human Resource Development* / 7th ed. – London; New York: Elsevier Butterworth-Heinemann, 2011. 208 c.

53. Steele F. *Consulting for organisational change*. Amherst: University of Massachusetts Press, 1981. 208 p.

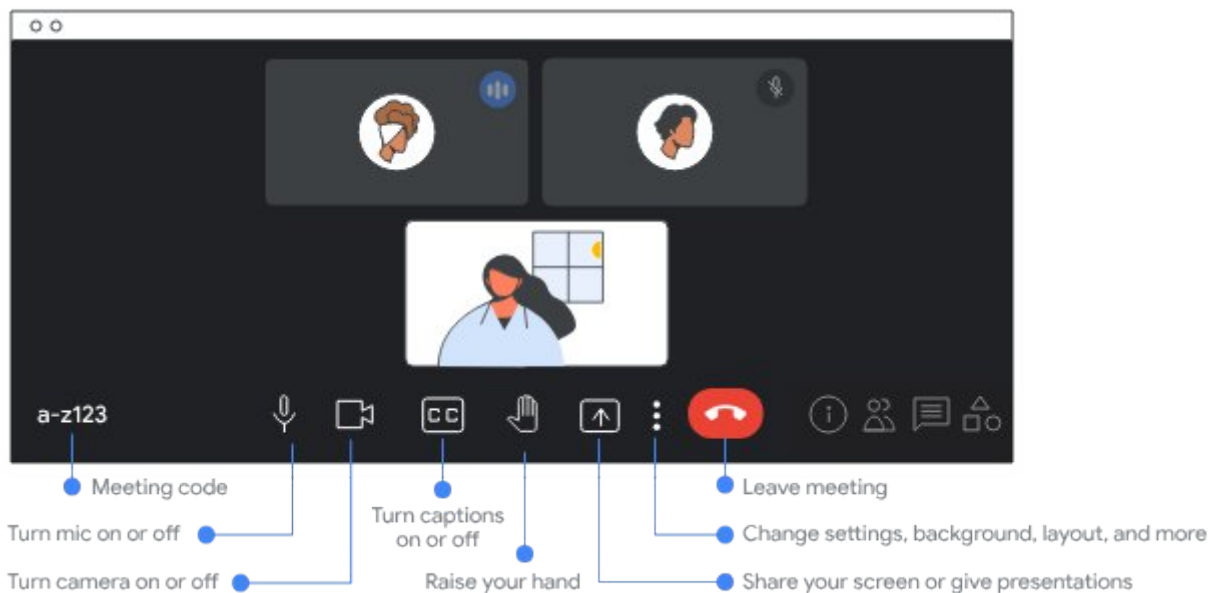
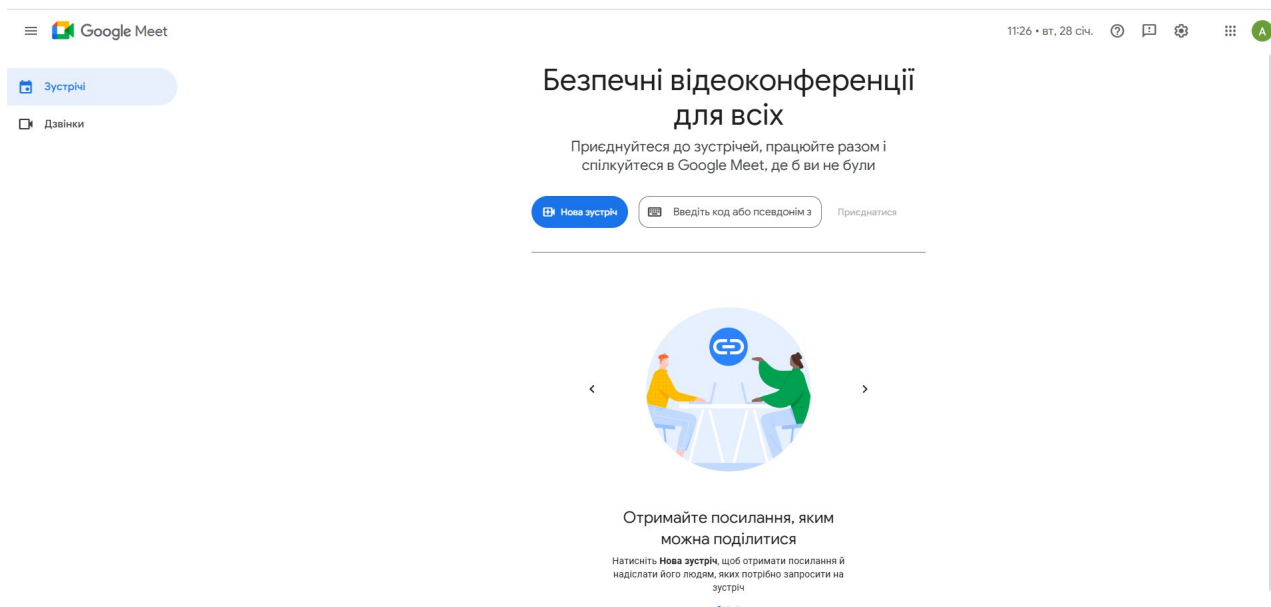
ДОДАТКИ

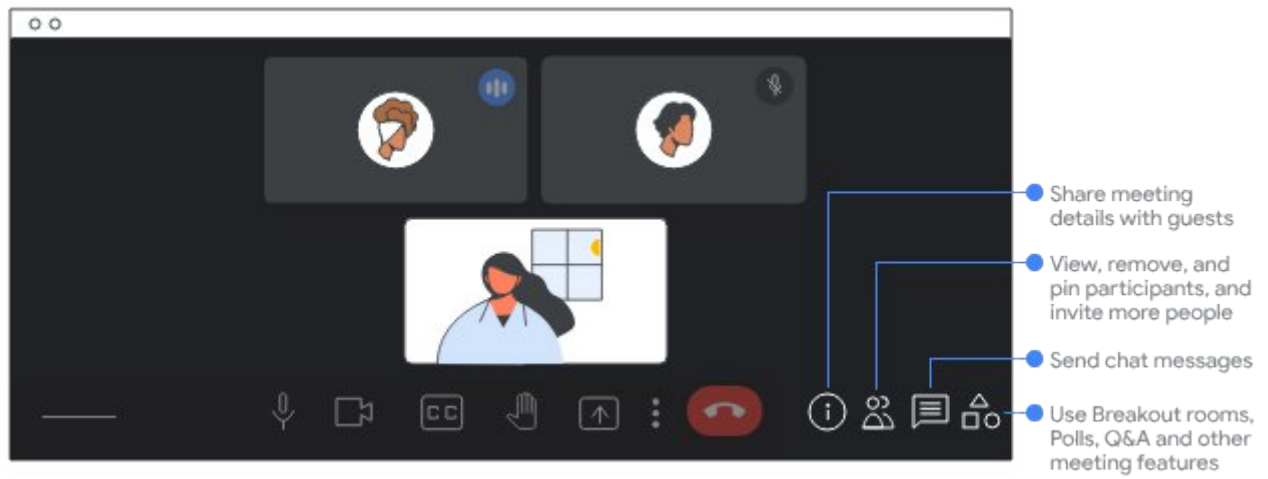
Додаток А

Логотип та інтерфейс робочого простору платформи Zoom

Логотип та інтерфейс робочого простору платформи Google Meet

Логотип та інтерфейс робочого простору онлайн-дошки Padlet

Головна сторінка / Галерея / Навчання / Приєднатись / + Зробити

Привіт, Анастасія
Гарного четверга!

Почати з нуля

Шаблони ШІ

Шаблони

Створити padlet

Порожня дошка

Стіна, полотно, шкала, сітка, список, мапа

Порожній sandbox

Малюйте, творіть і відтворюйте в реальному часі з іншими

Переглянути приклади

Шаблони ШІ (BETA)

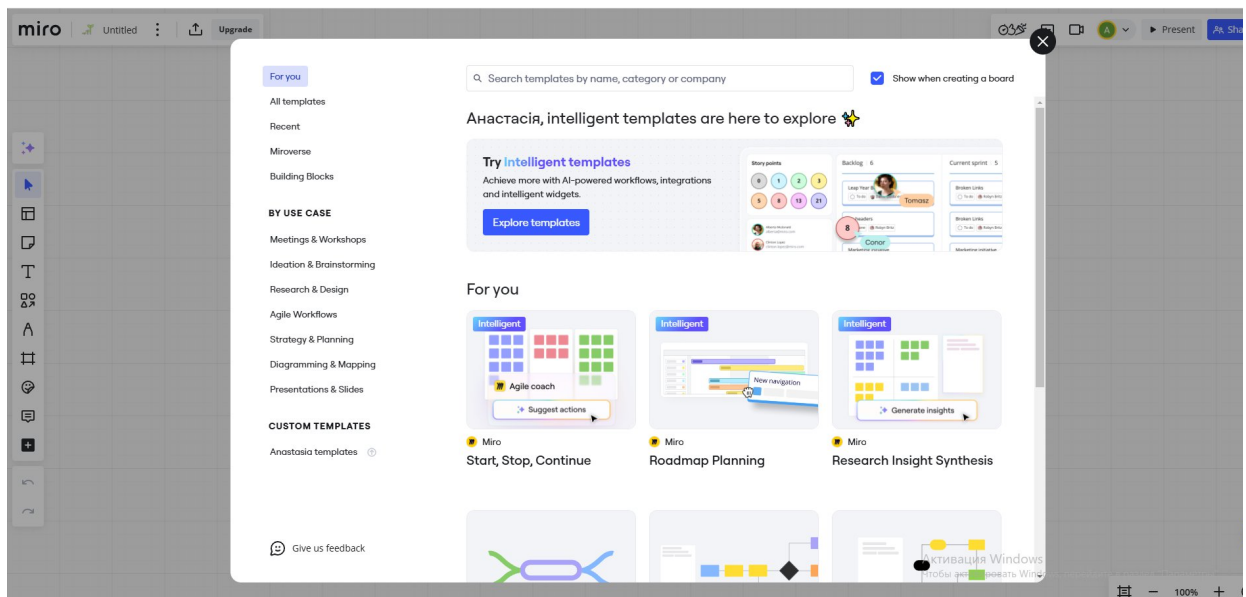
Дошка обговорень	Автор заняття для класу	План заняття	Ідеї занять для класу
Шкала подій	Список для читання	Мапа історичних подій	Тестові опитування
Рейтинг успішності	Користувачка дошка		

Шаблони

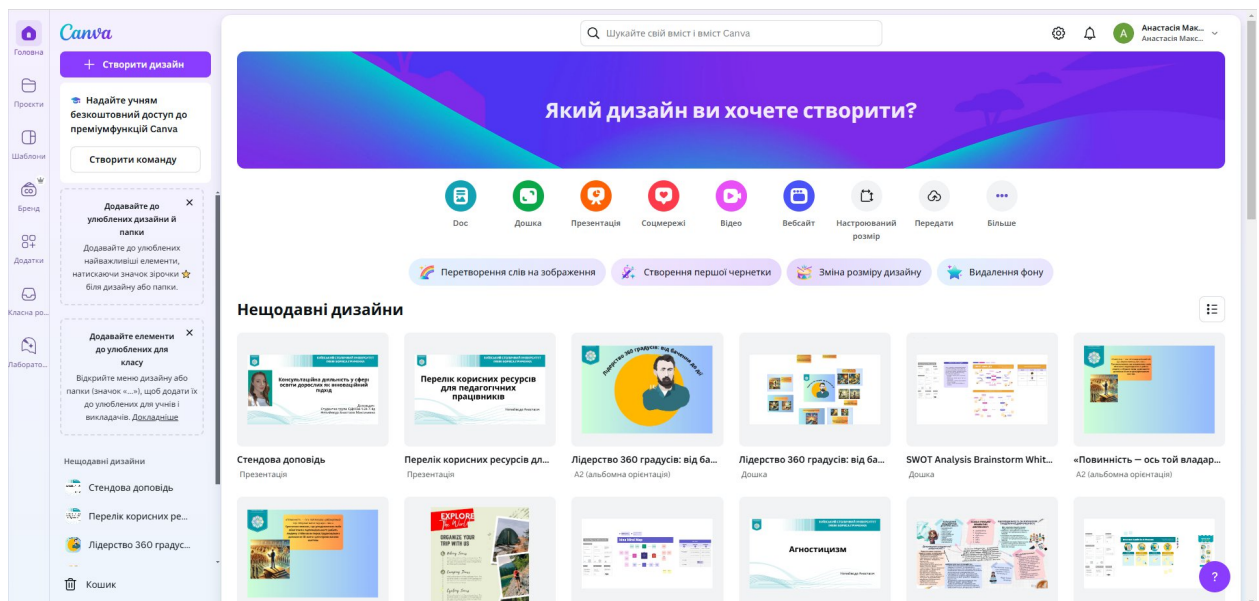
Квиток на вихід	Оголошення	Стіна до дня народження	Дошка для домашніх справ
Відгуки	Поширені запитання	План заняття	Активация Windows Чтобы активировать Windows, зайдите в меню "Параметры". Тройнда, бутон, шап

Переглянути всі

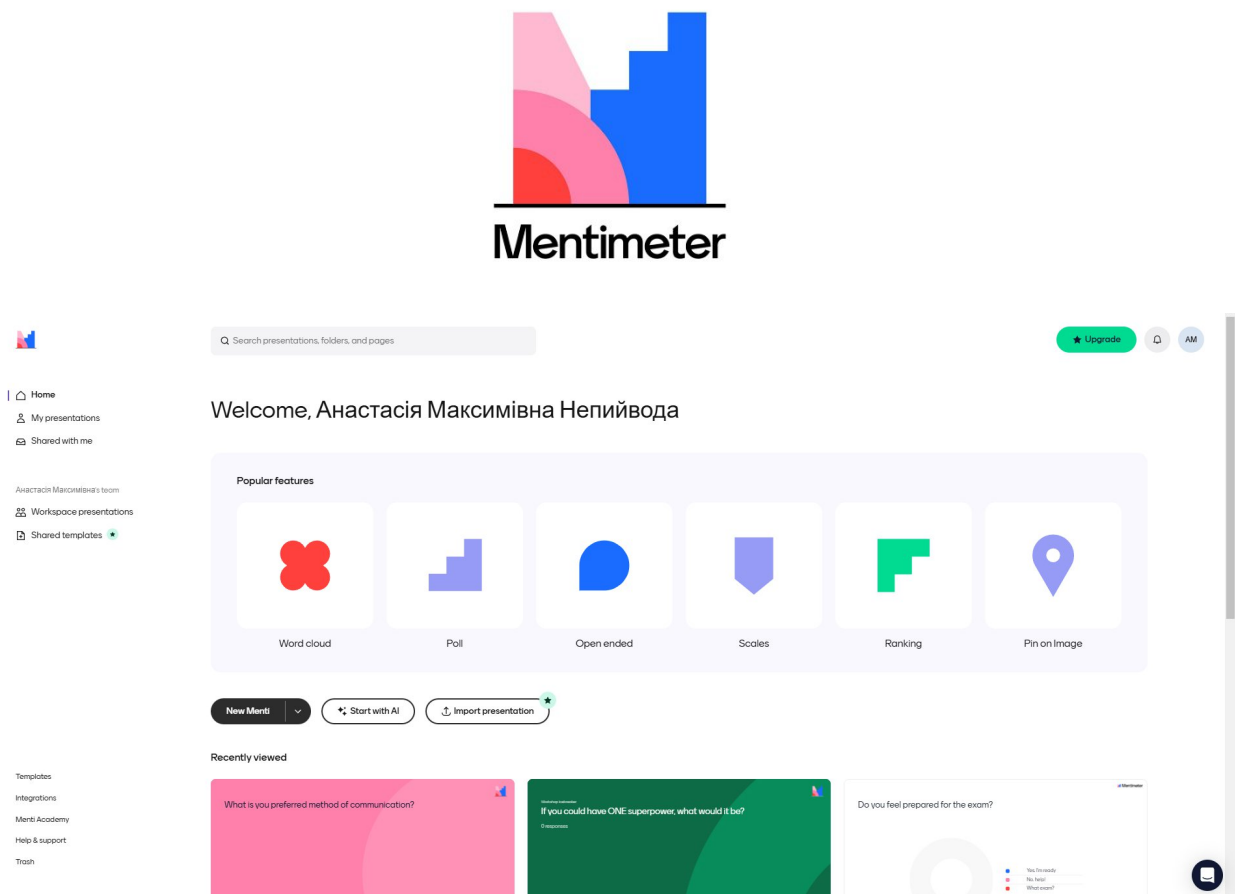
Логотип та інтерфейс робочого простору цифрової платформи для співпраці Miro

Логотип та інтерфейс робочого простору онлайн-інструменту графічного дизайну Canva

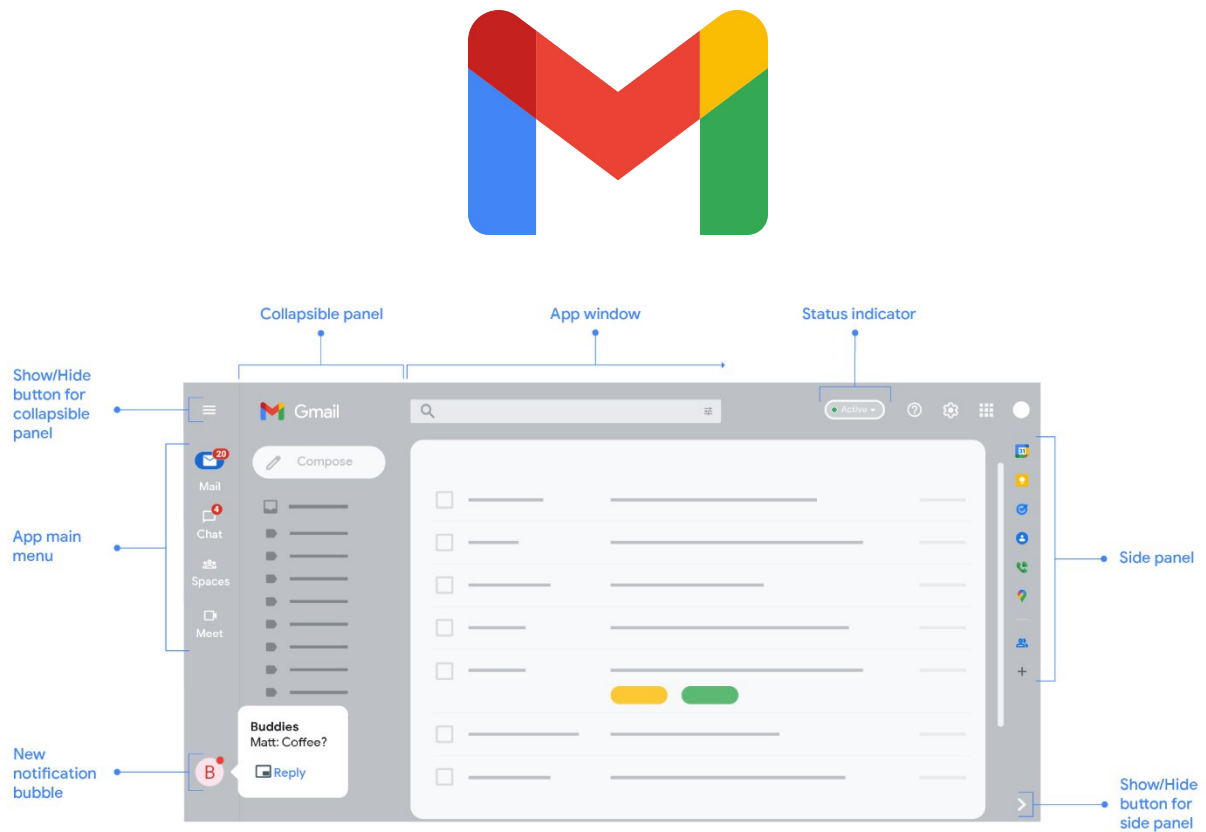
Логотип та інтерфейс робочого простору онлайнного сервісу Mentimeter

Логотип та інтерфейс робочого простору онлайн інструменту для створення анкет Google Forms

The screenshot shows the Google Forms editor interface in Ukrainian. At the top, there's a header bar with a menu icon, the title "Форма без назви" (Form without name), a star icon, and a "Публікувати" (Publish) button. Below the header, there are tabs for "Запитання" (Questions), "Відповіді" (Responses), and "Налаштування" (Settings). The main workspace is divided into two panels. The left panel, titled "Форма без назви" and "Опис форми" (Form description), contains a "Запитання без назви" (Question without name) section with two radio button options: "Варіант 1" (Option 1) and "Додати варіант або додати варіант 'Інше'" (Add option or add option 'Other'). The right panel is a menu of question types, including "З короткими відповідями" (Short answer), "Абзац" (Paragraph), "З варіантами відповіді" (Multiple choice), "Прапорці" (Checkboxes), "Спадний список" (Dropdown), "Завантаження файлу" (File upload), "Лінійна шкала" (Linear scale), "Рейтинг" (Rating), "Таблиця з варіантами відповіді" (Table with multiple choices), "Сітка прапорців" (Grid checkboxes), "Дата" (Date), and "Час" (Time). A vertical toolbar on the right side of the workspace contains icons for adding, deleting, and duplicating questions.

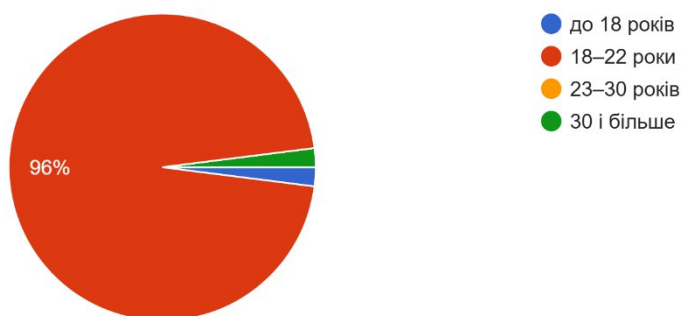
Логотип та інтерфейс робочого простору сервісу електронної пошти Gmail

Опитувальник використання цифрових ресурсів у консультаційній діяльності в освіті дорослих: думка студентів

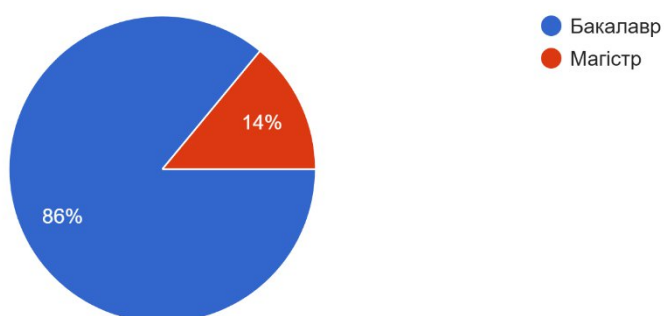
Ваш вік:

50 відповідей

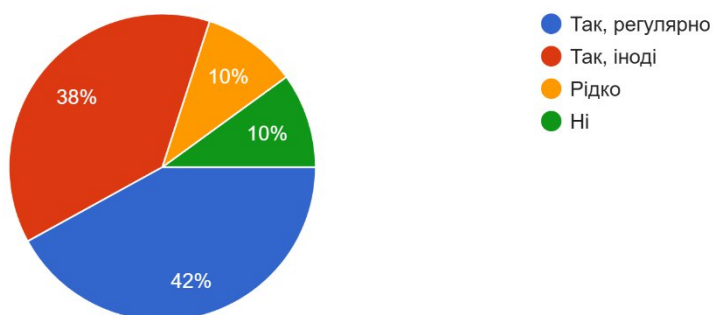
Ваш рівень освіти:

50 відповідей

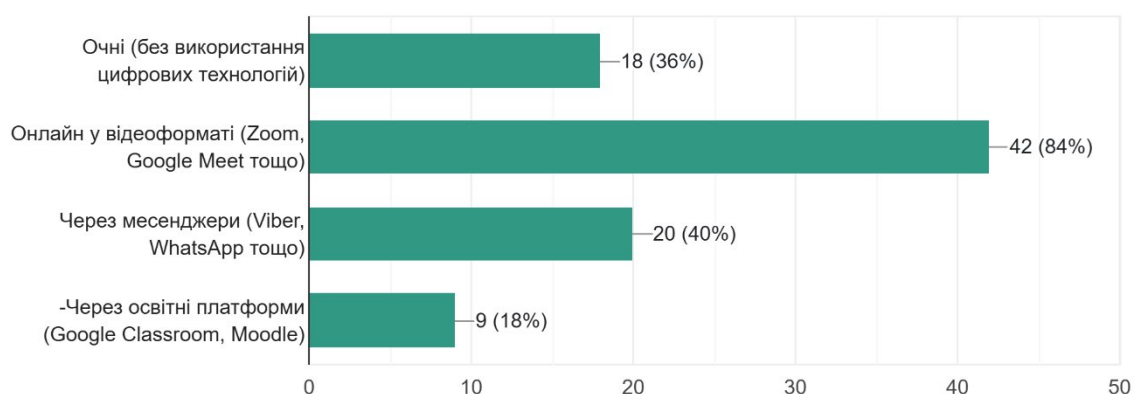
Чи брали ви участь у консультаціях під час навчання?

50 відповідей

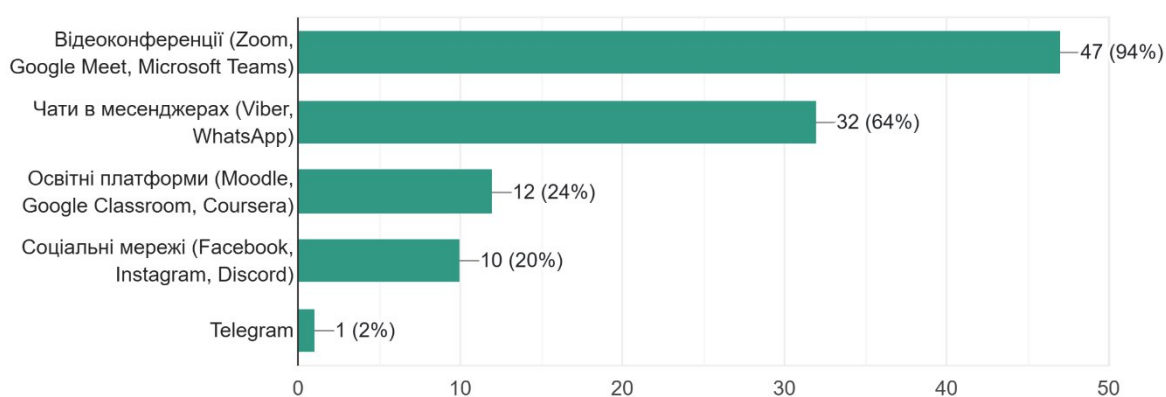
У якому форматі ви найчастіше отримуєте консультації?

50 відповідей

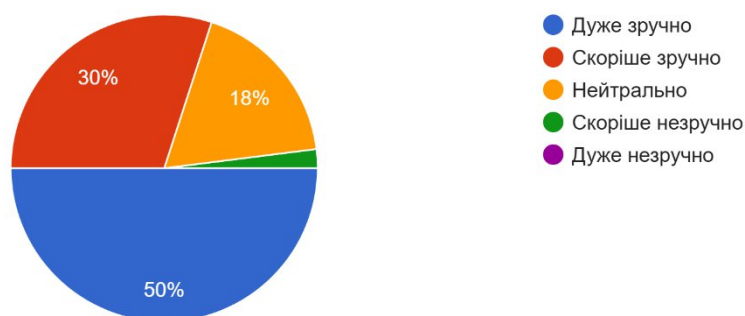
Які цифрові ресурси ви використовуєте для отримання консультацій? (можна обрати кілька варіантів)

50 відповідей

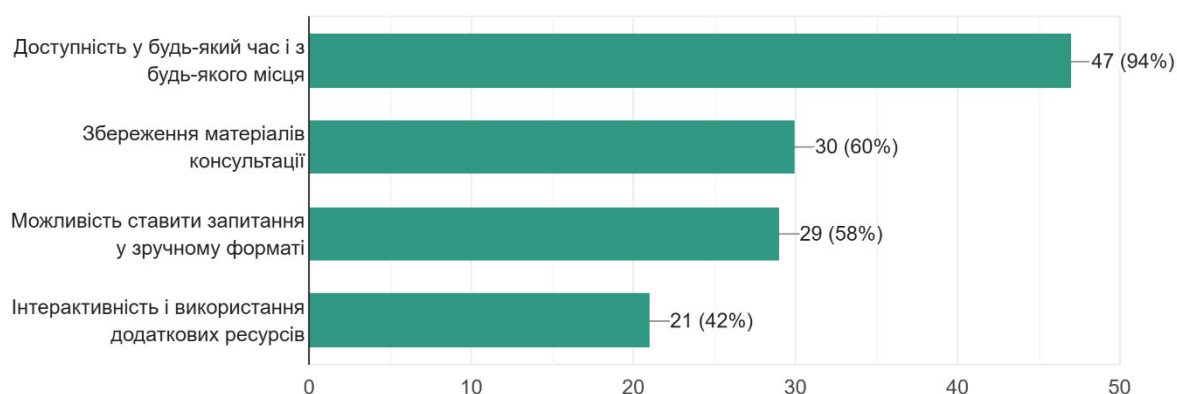
Наскільки зручною для вас є консультаційна діяльність у цифровому форматі?

50 відповідей

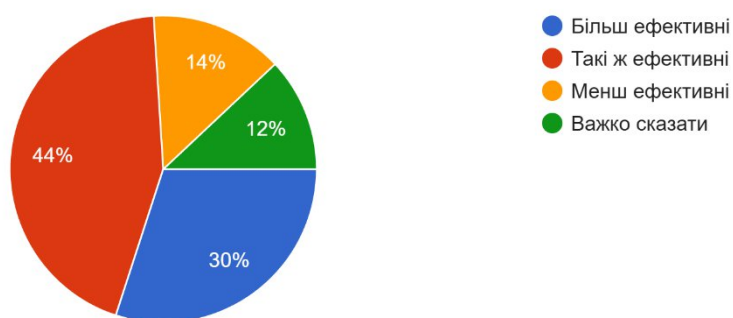
Які переваги цифрових консультацій для вас є найважливішими? (оберіть до 3-х варіантів)

50 відповідей

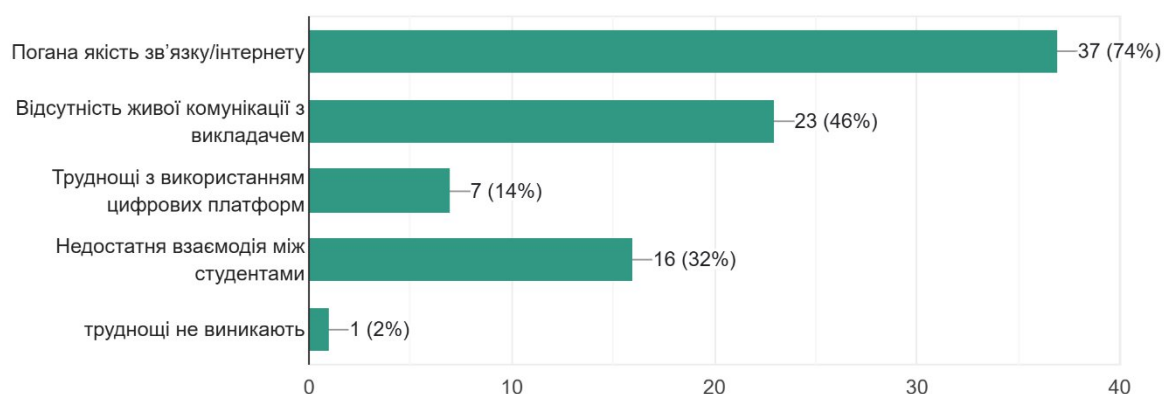
Наскільки ефективними є цифрові ресурси для консультацій у порівнянні з очними?

50 відповідей

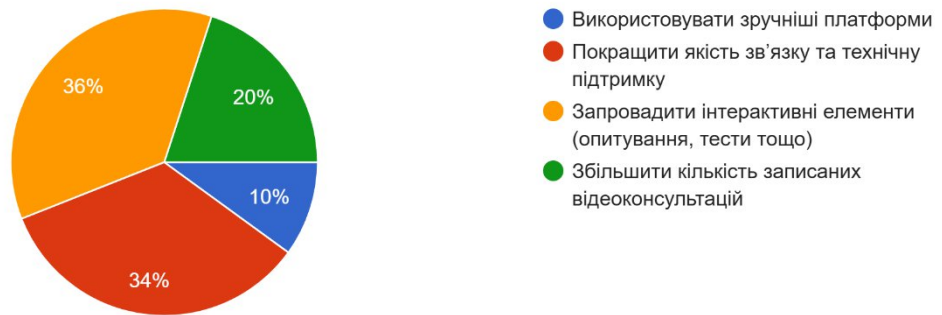
Які труднощі ви відчуваєте під час онлайн-консультацій? (оберіть до 2-х варіантів)

50 відповідей

Як можна покращити консультації у цифровому форматі?

50 відповідей

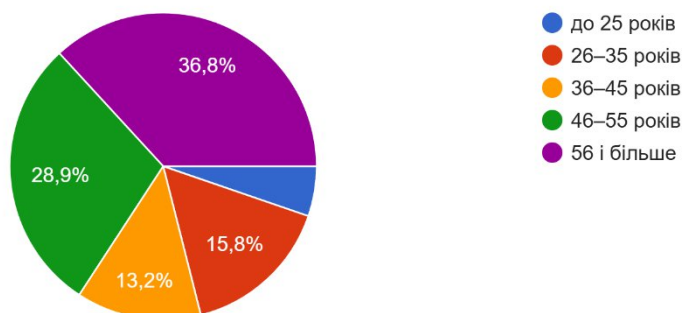

Опитувальник

для педагогічних працівників з використання цифрових ресурсів та інструментів у консультаційній діяльності в освіті дорослих

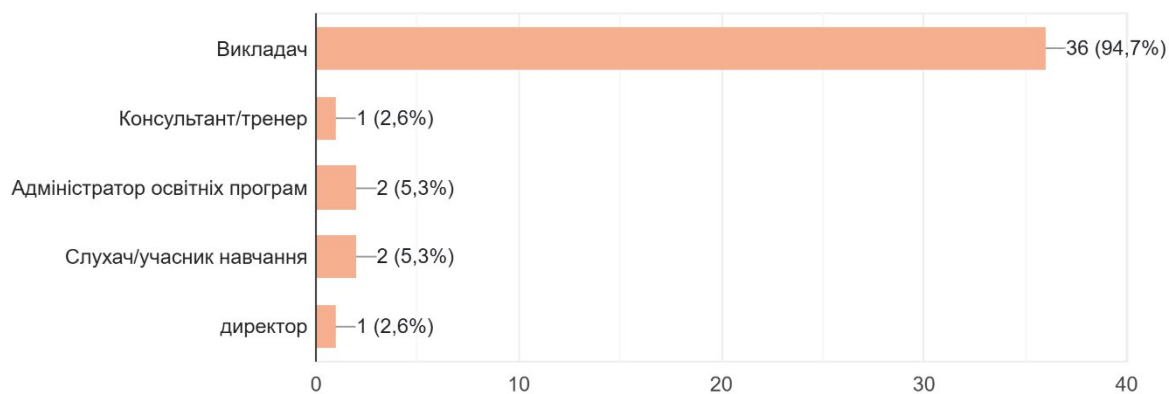
Ваш вік:

38 відповідей

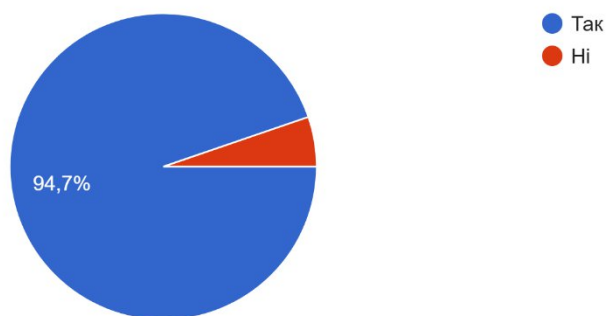
Ваша роль в освіті дорослих:

38 відповідей

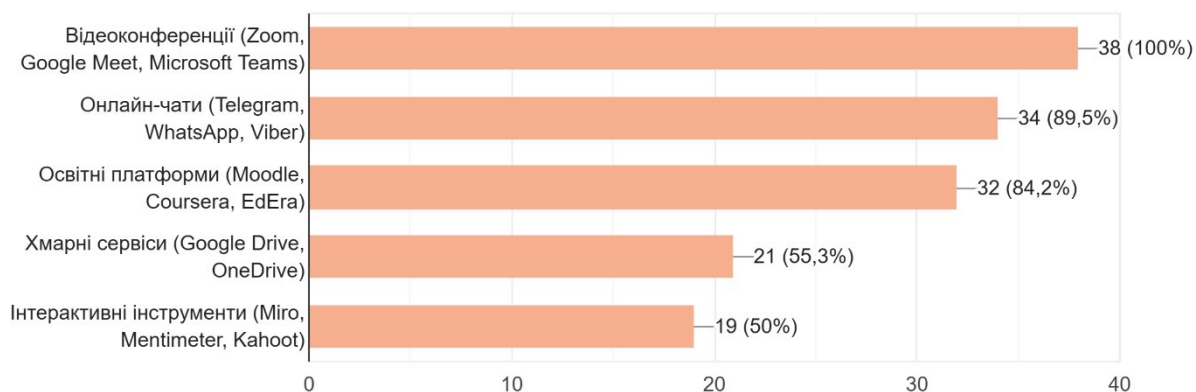
Чи маєте досвід використання цифрових інструментів у консультаційній діяльності?

38 відповідей

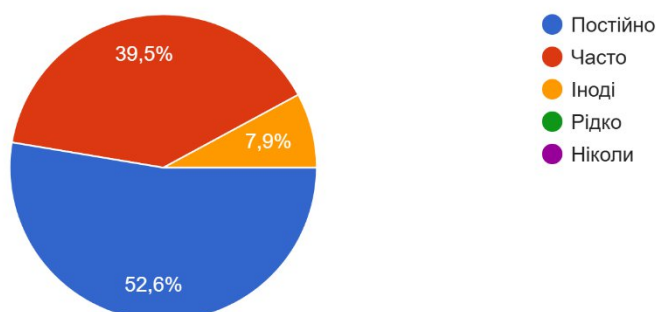
Які цифрові інструменти Ви використовуєте у консультаційній діяльності? (можна обрати кілька варіантів)

38 відповідей

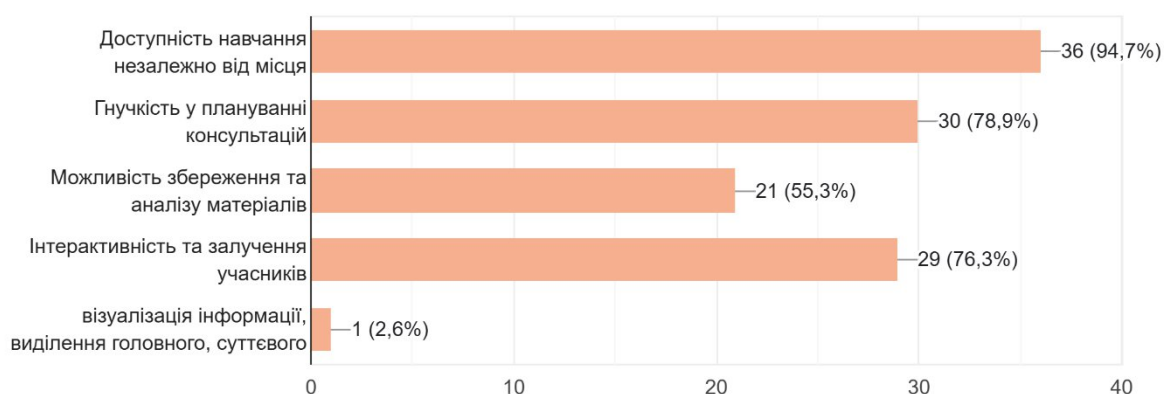
Як часто Ви застосовуєте цифрові ресурси у консультаційній діяльності?

38 відповідей

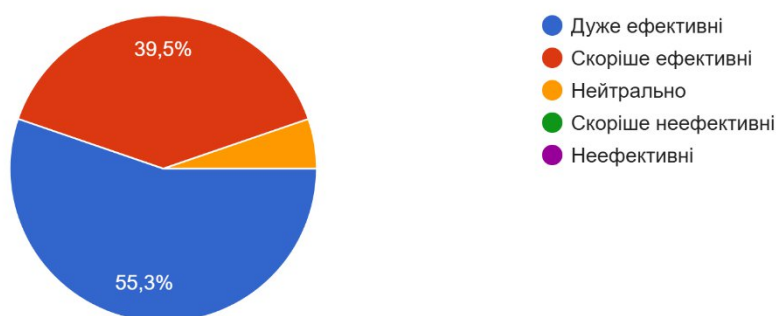
Які переваги цифрових ресурсів Ви вважаєте найбільш значущими? (оберіть до 3-х варіантів)

38 відповідей

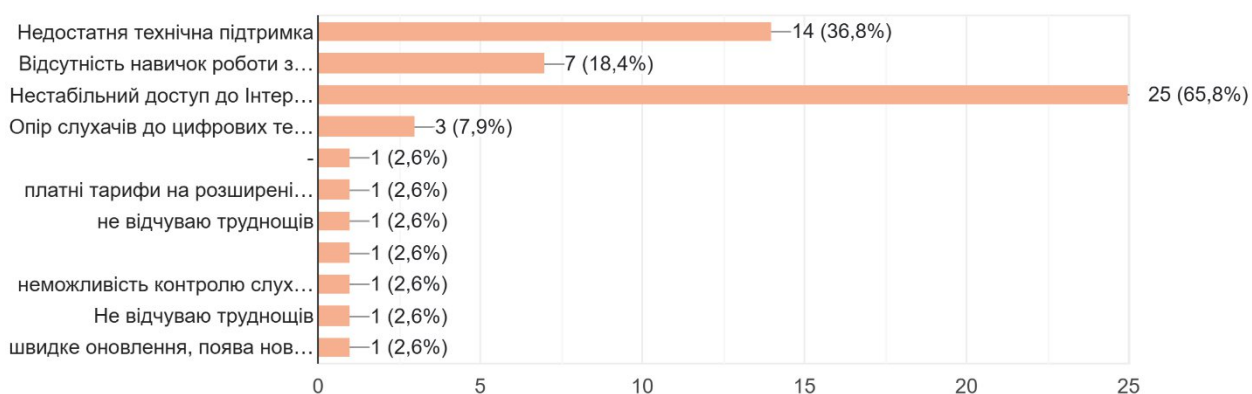
Як Ви оцінюєте ефективність цифрових інструментів у консультаційній діяльності?

38 відповідей

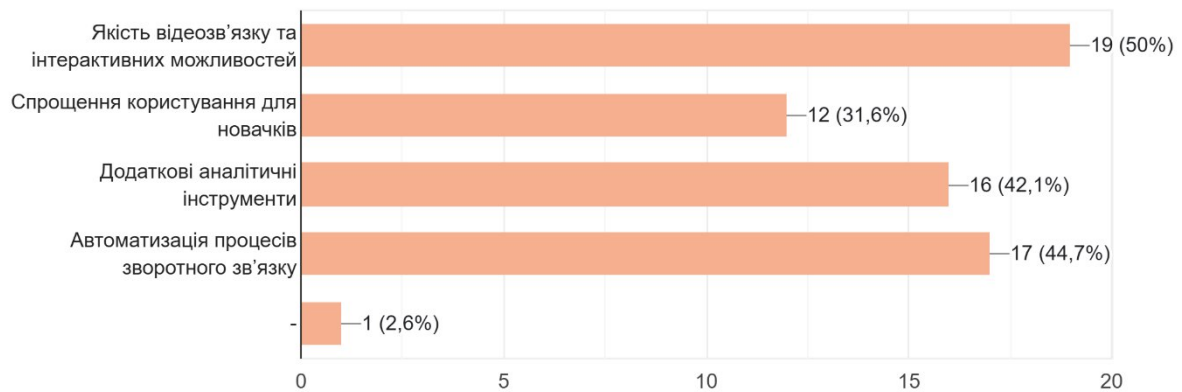
Які труднощі Ви відчуваєте при використанні цифрових ресурсів? (оберіть до 2-х варіантів)

38 відповідей

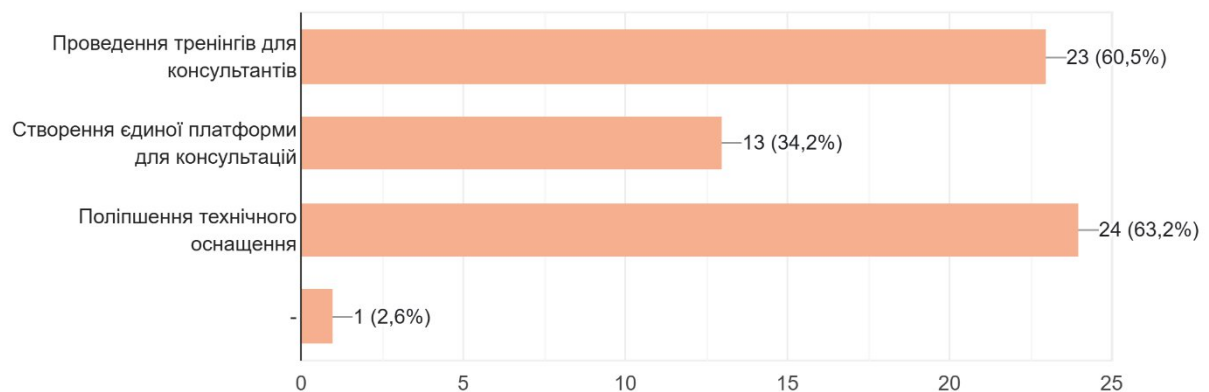
Які функції цифрових інструментів слід покращити для підвищення ефективності консультативної діяльності?

38 відповідей

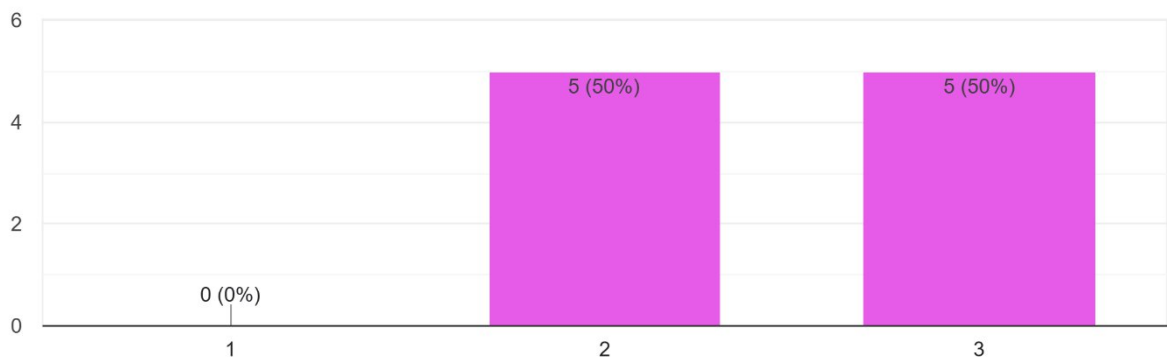
Які заходи сприятимуть підвищенню ефективності використання цифрових ресурсів у консультативній діяльності?

38 відповідей

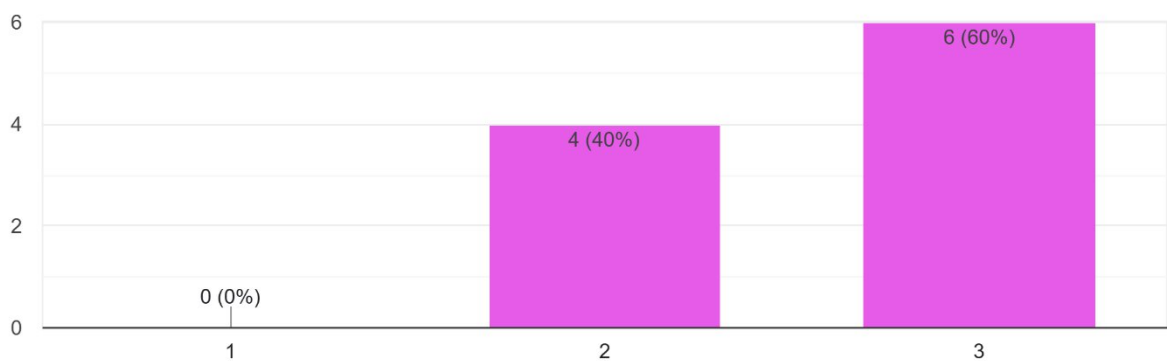

Опитувальник
для консультантів освіти дорослих

Я добре обізнаний(-а) з поняттям «інноваційна компетентність консультанта» та її складовими
10 відповідей

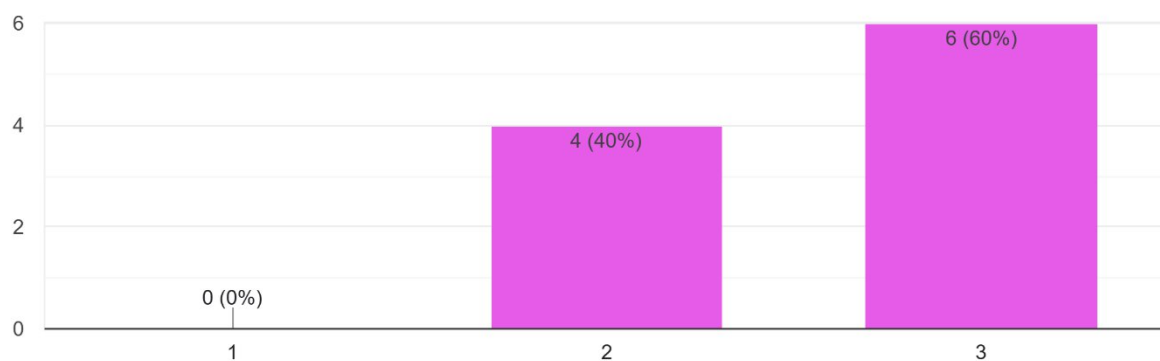

Я адаптую зміст консультацій до цифрових форматів відповідно до потреб слухачів
10 відповідей

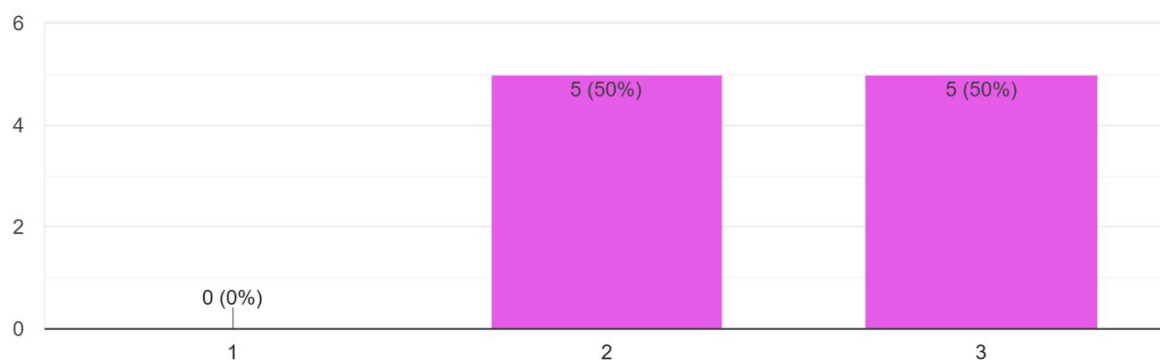
Я вмію налагоджувати зворотний зв'язок у цифровому середовищі

10 відповідей

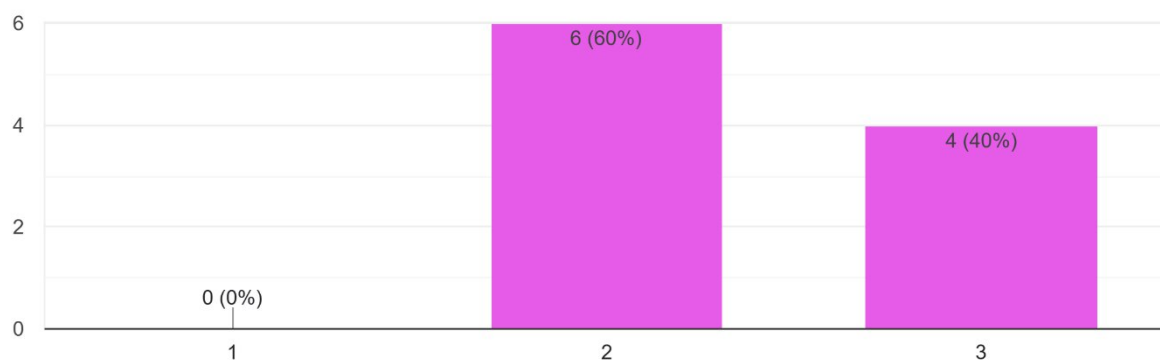
Я вмію створювати цифровий навчальний або консультативний контент (презентації, тести, інтерактиви)

10 відповідей

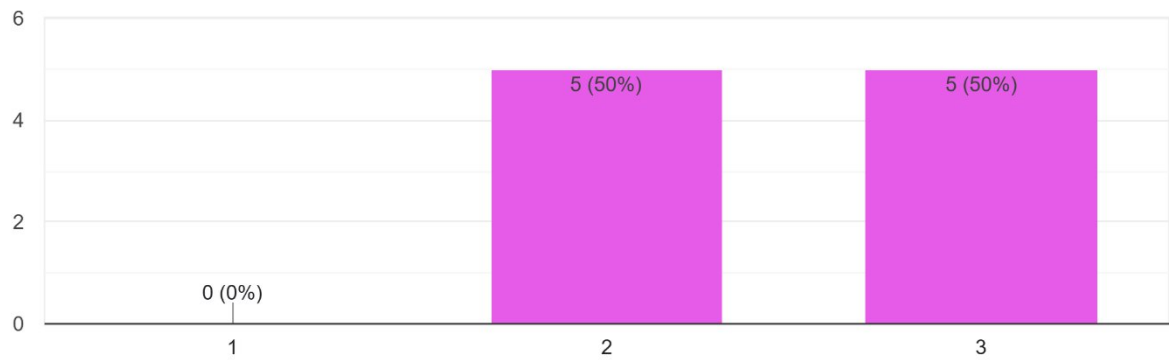
Як високо оцінюю власну інноваційну компетентність як консультанта в умовах цифрової трансформації освіти?

10 відповідей

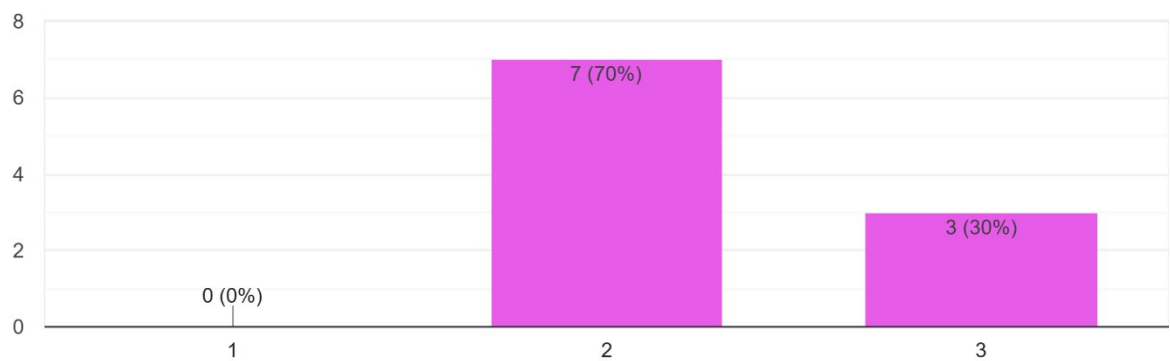
Я аналізую результати своєї консультативної діяльності та вдосконалюю підходи

10 відповідей

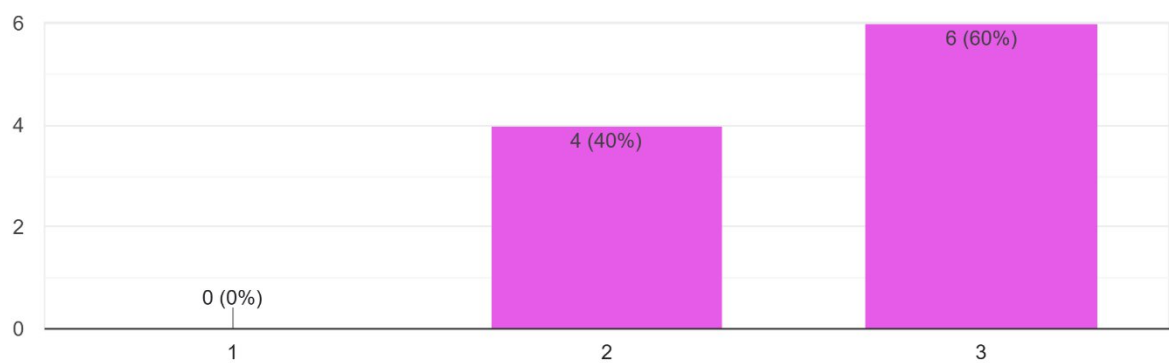
Я відкритий(-а) до нових цифрових рішень і не боюсь експериментувати в роботі

10 відповідей

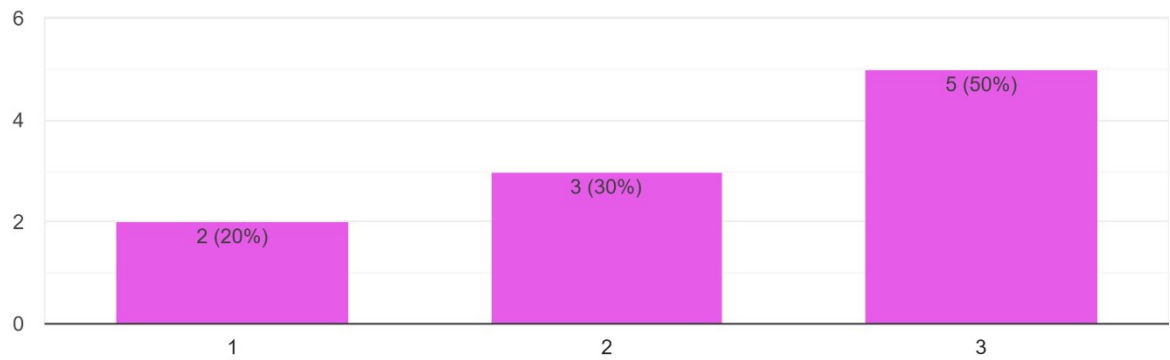
Я вважаю, що інновації є важливою цінністю сучасної консультативної практики

10 відповідей

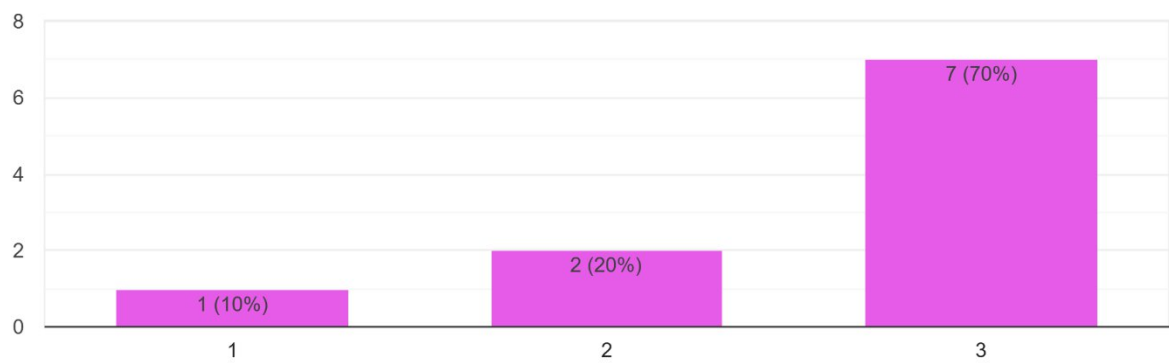
Я беру участь у тренінгах або курсах з інноваційних технологій

10 відповідей

Я зацікавлений(-а) у розвитку своєї інноваційної компетентності як консультанта

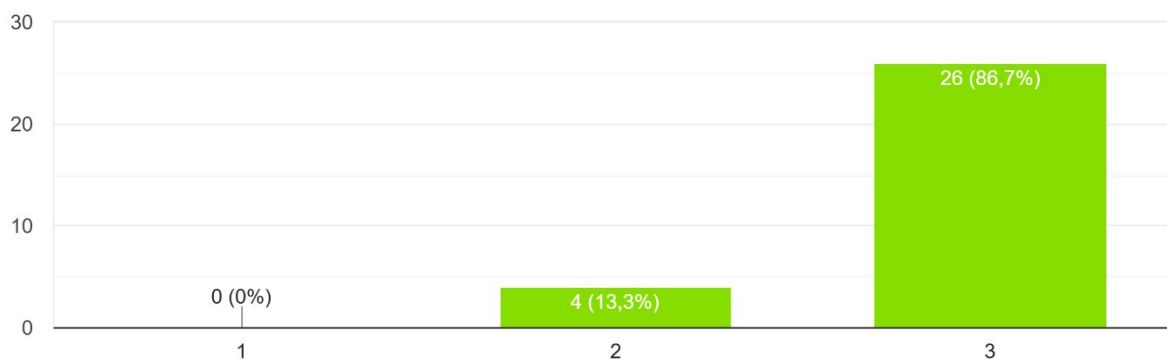
10 відповідей

Опитувальник
для слухачів/отримувачів консультаційної підтримки

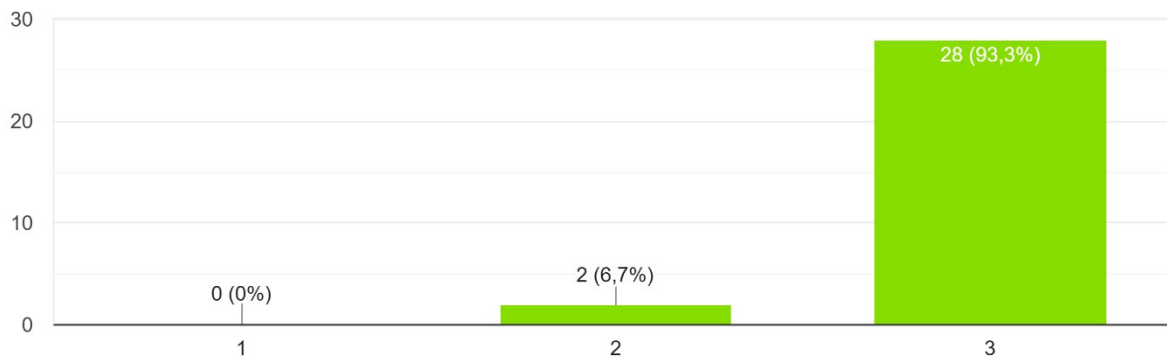
Консультант ефективно використовував цифрові інструменти (Zoom, Google Meet, платформи)

30 відповідей

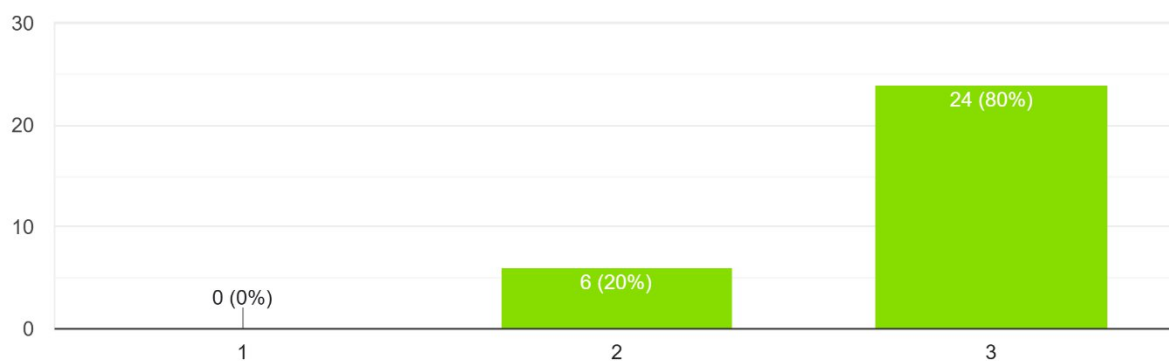

Під час консультацій було легко поставити питання та отримати зворотний зв'язок

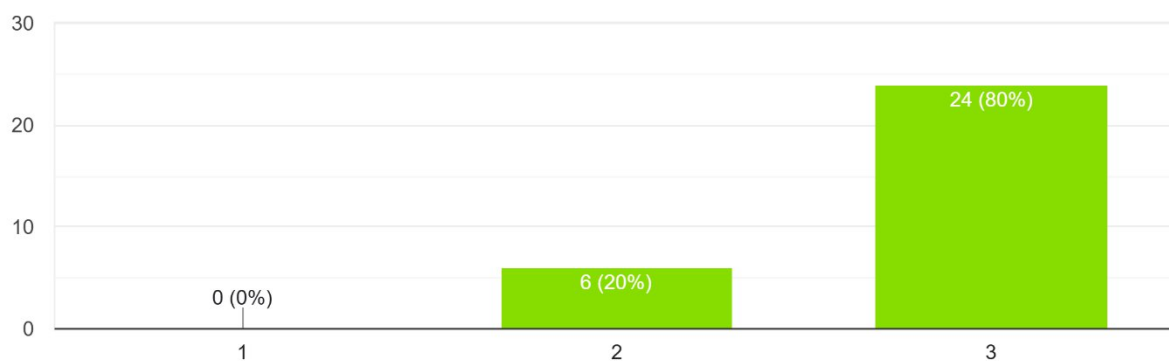
30 відповідей

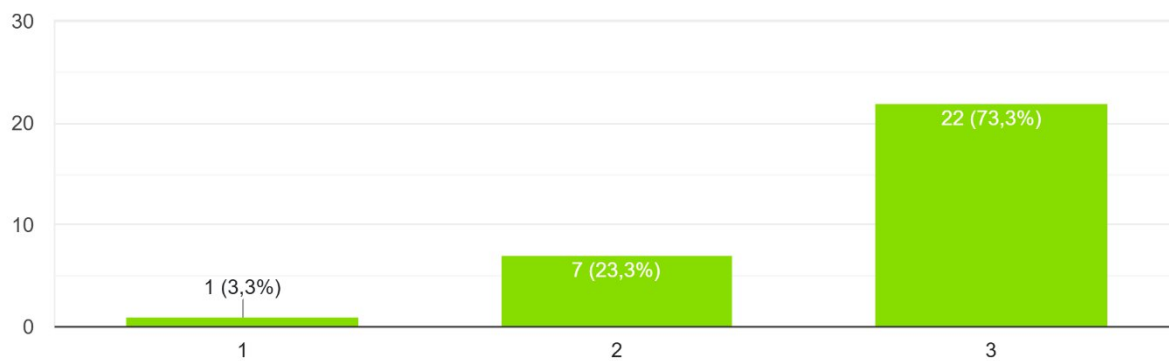
Матеріали консультацій (презентації, записи, посилання) були корисними і доступними
30 відповідей

Консультації проходили з урахуванням моїх індивідуальних потреб та рівня підготовки
30 відповідей

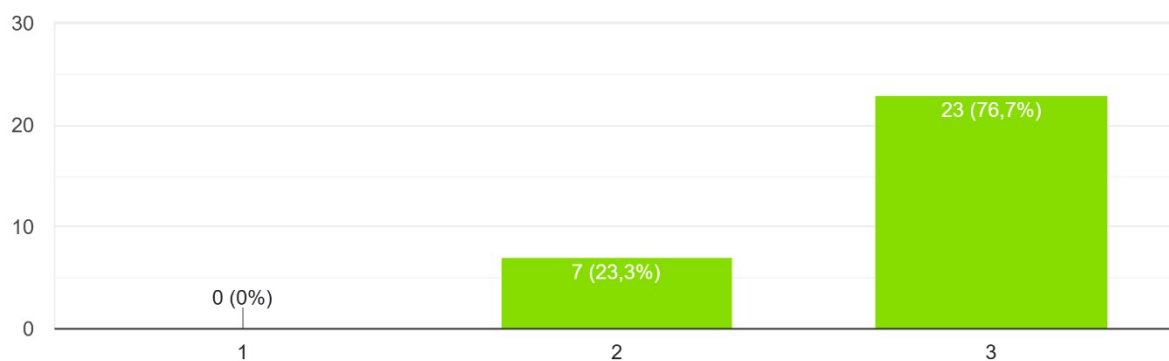

Консультант заохочував мене до активного включення в освітній процес
30 відповідей

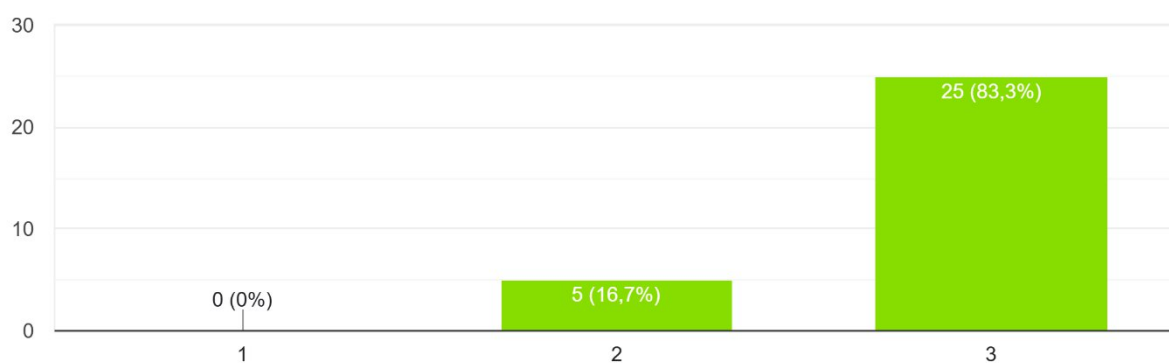
Після консультацій я відчув(-ла) покращення розуміння теми або завдання

30 відповідей

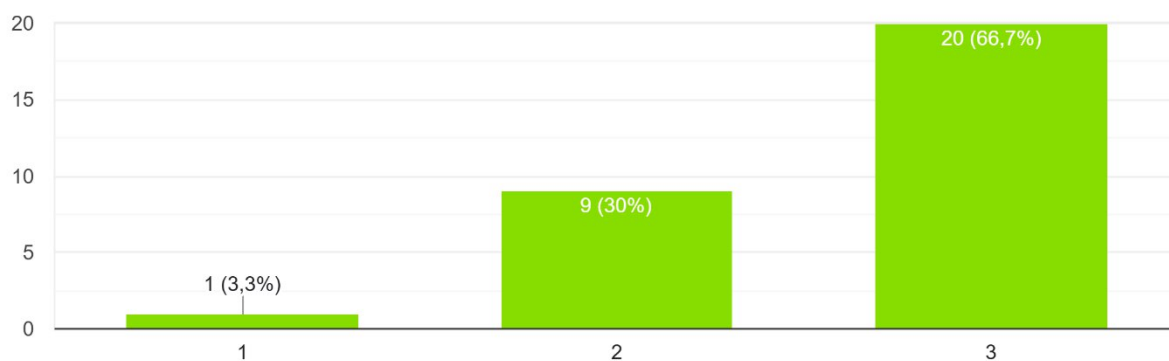
Використані цифрові ресурси допомагали краще візуалізувати та засвоювати інформацію

30 відповідей

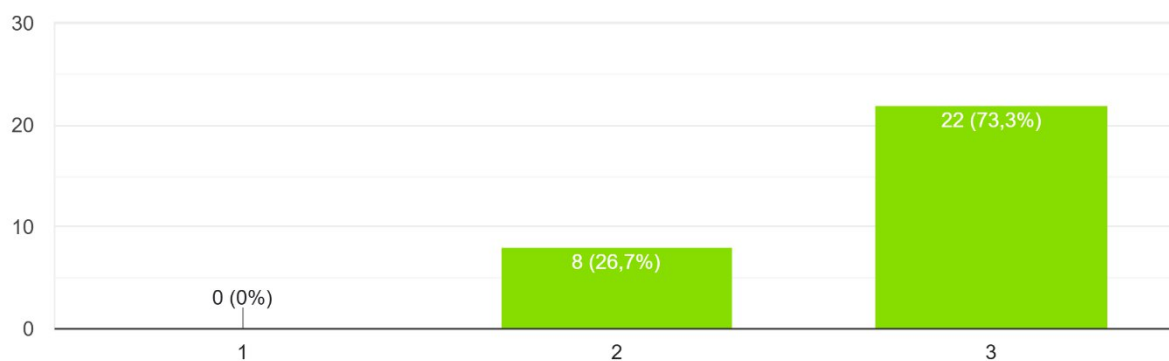
Я мав(-ла) можливість переглянути матеріали після консультації (записи, інструкції)

30 відповідей

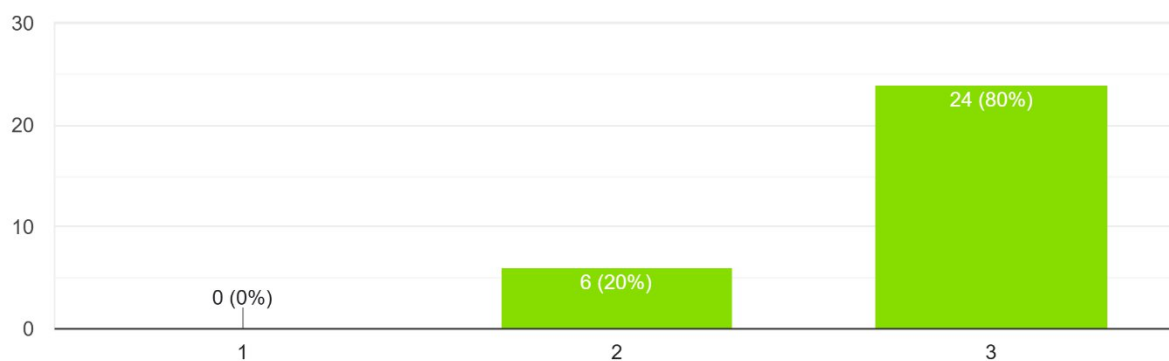
Консультант чітко структурував зустріч: вступ, основна частина, відповіді на питання

30 відповідей

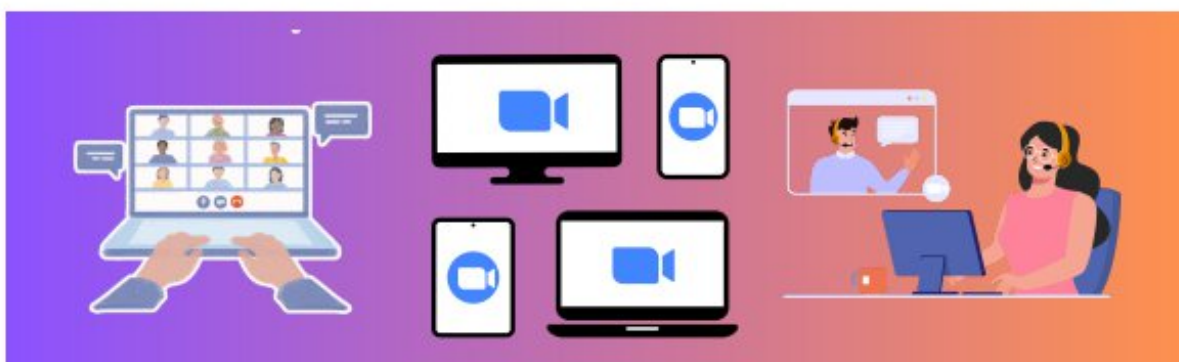

Я вважаю, що цифрові консультації не менш ефективні, ніж очні зустрічі

30 відповідей

Гайд для слухачів: «Як користуватись Zoom для участі в онлайн-консультаціях»

1. Перед початком роботи

Вам знадобиться:

- комп'ютер, планшет або смартфон;
- стабільне інтернет-з'єднання;
- встановлений застосунок Zoom або доступ через браузер;
- навушники з мікрофоном (рекомендовано).
- заголовок

2. Як приєднатися до консультації

- Отримайте від викладача посилання (наприклад: <https://zoom.us/j/1234567890>).
- Перейдіть за посиланням.
- Введіть ПІБ (повністю).
- Дозвольте доступ до мікрофона та камери.
- Очікуйте, поки вас впустять до конференції.

3. Основні функції Zoom

Функція	Дія
Ввімкнути/вимкнути звук	Натисніть «Mute/Unmute» в нижній панелі
Ввімкнути/вимкнути камеру	Натисніть «Start/Stop Video»
Написати в чат	Кнопка «Chat» → введіть повідомлення
Підняти руку	Кнопка «Reactions» → обрати «Raise Hand»
Сесійні зали	Погодьтеся на автоматичне переміщення, якщо викладач активував їх
Голосування	Відповідайте у вікні, яке з'явиться під час опитування
Поділитися екраном	Натисніть «Share Screen» → оберіть вікно або програму для демонстрації

4. Після консультації

- Запис консультації (якщо проводився) може бути наданий викладачем.
- Уточнення та питання можна надіслати на електронну пошту викладача або в чат-групу курсу.

- ✓ Приєднуйтеся вчасно.
- ✓ Увімкніть камеру — це допоможе встановити контакт.
- ✓ Сидіть у тихому, добре освітленому місці.
- ✓ Використовуйте навушники — це покращить якість звуку.
- ✓ Дотримуйтеся цифрового етикету.
- ✓ Уникайте багатозадачності — зосередьтеся на консультації.

Дотримуючись цих рекомендацій, ви зможете максимально ефективно використовувати Zoom для участі в онлайн-консультаціях. Успіхів!

Чек-лист для викладача щодо організації цифрової консультації в освіті дорослих

Цей чек-лист створений для ефективної організації консультацій за допомогою цифрових інструментів. Він дозволяє викладачам покроково планувати й реалізовувати процес консультативної діяльності в онлайн-середовищі.

1. Підготовчий етап

Діяльність	Позначка (✓ / X)
1.1 Визначено мету та завдання консультації	
1.3 Обрано відповідні цифрові ресурси	
1.4 Оцінено цифрову компетентність слухачів	
1.5 Розроблено інформаційно-методичні матеріали	
1.6 Підготовлено інструкцію для слухачів щодо доступу до консультації	

2. Організаційний етап

Діяльність	Позначка (✓ / X)
2.1 Налаштовано обрану платформу (Zoom, Google Meet тощо)	
2.2 Створено посилання на консультацію та перевірено його роботу	
2.3 Вчасно розіслано слухачам запрошення та матеріали	
2.4 Передбачено альтернативний канал зв'язку (у разі технічних збоїв)	

3. Проведення консультації

Діяльність	Позначка (✓ / X)
3.1 Озвучено мету та план консультації	
3.2 Застосовано інтерактивні елементи (опитування, дошка тощо)	
3.3 Відповідно організовано зворотний зв'язок зі слухачами	
3.4 Враховано індивідуальні потреби учасників	

4. Післяконсультаційний етап

Діяльність	Позначка (✓ / X)
4.1 Надано слухачам матеріали консультації (запис, презентацію, посилання)	
4.2 Проведено коротке опитування / фідбек	
4.3 Зафіксовано результати консультації для подальшого аналізу	
4.4 Проаналізовано результати та зроблено висновки	